

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
(หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๕)

หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ

วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๕

เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๕

คำนำ

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕ จัดการศึกษา มาครบรอบการปรับปรุง ๕ ปี ตามกำหนด เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในการปรับปรุง ติดตาม ประเมินผลและรายงาน การดำเนินงานของหลักสูตร เพื่อพัฒนาหลักสูตร รักษามาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา ตามที่ มหาวิทยาลัยกำหนด ในการผลิตบัณฑิตให้เพียงพอกับความต้องการของประเทศในด้านพระพุทธศาสนา และสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ๓ ประการประกอบด้วย (๑) ความรู้ดี (๒) มีคุณธรรม (๓) นำสังคมสู่สันติสุข

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป	๑
หมวดที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร	๖
หมวดที่ ๓ ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการและโครงสร้างหลักสูตร	๑๑
หมวดที่ ๔ ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล	๒๓
หมวดที่ ๕ หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต	๓๘
หมวดที่ ๖ การพัฒนาคณาจารย์	๔๐
หมวดที่ ๗ การประกันคุณภาพหลักสูตร	๔๒
หมวดที่ ๘ การประเมินผล และการปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร	๔๗
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา	๔๙
ภาคผนวก ข ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	๖๖
ภาคผนวก ค มติคณะกรรมการประจำคณะพุทธศาสตร์เห็นชอบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา	๑๐๑
ภาคผนวก ง มติสภามหาวิทยาลัยการพิจารณาเห็นชอบ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตรและเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา	๑๑๑
ภาคผนวก จ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๑๒
ภาคผนวก ฉ ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๑	๑๒๗
ภาคผนวก ช ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑๓๓
ภาคผนวก ซ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)	๑๔๐
ภาคผนวก ฌ ประกาศมหาวิทยาลัยเรื่องอนุมัติปรับปรุงหมวดศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๔)	๑๔๓

ภาคผนวก ก ประวัติและผลงานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต

(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ๑๔๖

รายละเอียดของหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๑

ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร :
ภาษาไทย : พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies

๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตรบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)
ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Arts (Buddhist Studies)
ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Buddhist Studies)

๓. วิชาเอกหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะของหลักสูตร

เป็นหลักสูตรที่มุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยมีการสอนทั้งทฤษฎีและหลักการปฏิบัติด้านพระพุทธศาสนา เสริมสร้างศักยภาพให้นิสิตทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ สามารถนำความรู้ด้านพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

จำนวน ไม่น้อยกว่า ๑๔๐ หน่วยกิต

๕. รูปแบบของหลักสูตร

๕.๑ รูปแบบ

หลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตร ๔ ปี

๕.๒ ประเภทหลักสูตร

หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ

๕.๓ ภาษาที่ใช้

ภาษาไทย

๕.๔ การรับเข้าศึกษา

รับนิสิตไทยและนิสิตต่างประเทศที่สามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

๕.๕ ความร่วมมือกับสถาบันอื่น

เป็นหลักสูตรเฉพาะของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๖ การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว คือ พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

๖. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

๖.๑ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕ ปรับปรุงจากหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ฉบับปี พ.ศ.๒๕๖๐

๖.๒ กำหนดเปิดสอนภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

๖.๓ คณะกรรมการประจำคณะพุทธศาสตร์ พิจารณาเห็นชอบปรับปรุงหลักสูตรในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๑ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

๖.๔ สภาวิชาการพิจารณาเห็นชอบปรับปรุงหลักสูตร ในการประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๗ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕

๖.๕ สภามหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติหลักสูตร และอนุมัติเปิดสอนหลักสูตร ในการประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๗ เดือน เมษายน พ.ศ.๒๕๖๕

๗. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรคุณภาพและมาตรฐาน

หลักสูตรมีความพร้อมเผยแพร่คุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในปีการศึกษา ๒๕๖๕

๘. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

ผู้ที่จบการศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาพระพุทธศาสนา สามารถสอบเข้าทำงานราชการในตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดว่าเป็นผู้สำเร็จการศึกษาพุทธศาสตรบัณฑิต หรือทำงานในหน่วยงานเอกชนที่ต้องการบุคลากรที่มีคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา โดยสามารถเข้าทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ได้ดังนี้

- (๑) บุคลากรทางการศึกษา
- (๒) นักวิชาการศาสนา
- (๓) อนุศาสนาจารย์
- (๔) กรมราชทัณฑ์
- (๕) กรมสุขภาพจิต
- (๖) เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมบุคลากร
- (๗) ส่งเสริมเศรษฐกิจพื้นฟูพัฒนาจิตใจ
- (๘) เจ้าหน้าที่กองศาสนพิธีการ กระทรวงวัฒนธรรม
- (๙) ครูสอนศีลธรรม

๙. ชื่อ เลขประจำตัวบัตรประชาชน ตำแหน่งทางวิชาการ และคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ - นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน	วุฒิการศึกษา / สาขา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	พระครูสังฆรักษ์ศุภณัฐ ภูริวฑฒโน ๓-๕๒๐๑-๐๐๑๗๐-๒๔-๒	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖
		บธ.ม. (บริหารธุรกิจ)	มหาวิทยาลัยโยนก	๒๕๔๔
		ศศ.บ. (บริหารทรัพยากรมนุษย์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๐
อาจารย์	พระพิชญ์พล สุวณฺณรุโป ๑-๕๒๙๙-๐๐๑๖๒-๖๘-๘	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๑
		พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๕
		พธ.บ. (ศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๒
อาจารย์	ดร.จีรศักดิ์ ปันลำ ๓-๕๒๐๓-๐๐๔๖๑-๓๐-๕	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๑
		กศ.ม. (บริหารการศึกษา)	มหาวิทยาลัยนเรศวร	๒๕๔๖
		พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๓
อาจารย์	นายณรงค์ ปัดแก้ว ๓-๕๒๐๑-๐๐๗๗๗-๗๙-๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖
		พธ.บ. (ศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๑
อาจารย์	นางสาวณฤณี ศรีสุข ๑-๕๐๙๙-๐๐๙๒๗-๔๔-๗	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) วท.บ. (สังคมวิทยาและ มานุษยวิทยา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๒๕๕๙ ๒๕๕๕

๑๐. สถานที่จัดการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง เลขที่ ๖๖๒ หมู่ ๒ ถนนพหลโยธิน ตำบลศาลา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ๕๒๑๓๐

๑๑. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

๑๑.๑ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ตามสถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ยังคงน้อมนำ "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" มากำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเป็นหลักนำทางในการขับเคลื่อนแผน ตลอดจนยึดโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นในการนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่เศรษฐกิจเติบโต สังคมก้าวหน้า ควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลในระยะยาว

และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ ๔ พ.ศ.๒๕๖๒ ที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอก รวมถึงความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จึงมีความจำเป็นต้องเตรียมพร้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้น การบริหารจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาผสานกับจุดแข็งในสังคมไทย เป้าหมายยุทธศาสตร์กระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเป้าหมายยุทธศาสตร์ของกรอบนโยบาย ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ที่มุ่งเน้นไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและเท่าเทียม

๑๑.๒ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ตามสถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม ที่ตอบสนองทางสังคมและการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา ดำรง สืบสาน พระราชปณิธานรัชกาลที่ ๕ ผู้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศด้านพระไตรปิฎกและวิชาการชั้นสูง เข้ากับยุคการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและวัฒนธรรม การสื่อสารไร้พรมแดน เสรีภาพทางความคิดและกระบวนการทำงาน ทำให้เกิดการแข่งขันทั้งภายในและภายนอกประเทศ การผลิตบุคลากรที่รู้เท่าทันสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม ที่มุ่งไปสู่สังคมแห่งความรู้ การแข่งขันด้านทักษะทางปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าใจในผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม มีศีลธรรม นำสันติสุขสู่สังคมไทย

๑๒. ผลกระทบจาก ข้อ ๑๑ ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

๑๒.๑ การพัฒนาหลักสูตร

จากผลกระทบจากสถานการณ์ภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรในเชิงรุก ที่มีศักยภาพและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามวิวัฒนาการของเทคโนโลยีและรองรับการแข่งขันทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยการผลิตบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญสามารถบูรณาการความรู้ด้านพระพุทธศาสนาในระดับโลก และมีความรู้ด้านเทคโนโลยี พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานได้ทันทีและมีศักยภาพสูงในการพัฒนาตนเองให้เข้ากับลักษณะงานทั้งด้านวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม ซึ่งเป็นไปตามนโยบายและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยด้านความเป็นเลิศในเทคโนโลยีและการวิจัย และการผลิตบัณฑิตให้เป็นคนเก่งและเป็นคนดีมีคุณธรรม นำสังคมสู่สันติ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

๑๒.๒ ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

ผลกระทบจากสถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่ มุ่งสู่ความเป็นเลิศในเทคโนโลยีและการวิจัย และมุ่งธำรงปณิธานในการสร้างบัณฑิตที่ดีและเก่งเนื่องจากการใช้เทคโนโลยีอย่างแพร่หลายจึงเป็นช่องทางในการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากต่างประเทศ ซึ่งอาจส่งผลให้พฤติกรรมและค่านิยมของนักศึกษาเปลี่ยนไป การพัฒนาหลักสูตรจึงต้องเน้นและส่งเสริม

การใช้เทคโนโลยีที่คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรมทางวิชาชีพ โดยใส่ใจถึง ผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย โดยยังคงใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและคุ้มค่า และสามารถปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ คือ ความรู้ดี มีคุณธรรม นำสังคมสู่สันติสุข สามารถประยุกต์หลักพุทธธรรมเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม และเสียสละเพื่อส่วนรวม พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อบริหารวิชาการและบริการสังคม ในด้านการเรียน การสอน การวิจัย และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

๑๓. ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/ภาควิชาอื่นของมหาวิทยาลัย

๑๓.๑ หมวดรายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนโดยคณะ/ภาควิชา/หลักสูตรอื่น

๑๓.๑.๑ หมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนาที่เปิดสอนโดยคณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์

๑๓.๑.๒ หมวดวิชาเลือกเสรี เปิดสอนโดยคณะต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย

๑๓.๒ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

-ไม่มี

๑๓.๓ การบริหารจัดการ

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มีการแต่งตั้ง กรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร โดยมีการประชุมกรรมการบริหารหลักสูตรเป็นประจำ และมอบหมายให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ควบคุมการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตร มีผู้ประสานงานประจำหลักสูตร เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับสาขาวิชา อาจารย์ผู้สอน และนิสิตในการกำหนดรายวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล

หมวดที่ ๒

ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

๑. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ได้กำหนดปรัชญา ความสำคัญของหลักสูตรในการผลิตบัณฑิต ตลอดจนวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน มีรายละเอียดต่อไปนี้

๑.๑. ปรัชญาของหลักสูตร

จัดการศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ดี มีศีลธรรม นำสังคมสู่สันติสุข

๑.๒ ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต เป็นหลักสูตรจัดการศึกษาเพื่อสนองพระราชปณิธาน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ คือ มุ่งเน้นการจัดการศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ ให้มีความรู้ คุณธรรมและทักษะในการบูรณาการพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาชีวิต สังคม ควบคู่กับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม ทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของสังคมไทย ป้องกันและแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคม สร้างสังคมสุจริต ส่งเสริมทักษะชีวิต สร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๑.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๓.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ ความเชี่ยวชาญวิชาการทางพระพุทธศาสนา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์และค้นคว้าวิจัย บูรณาการหลักพุทธธรรมกับศาสตร์สมัยใหม่ ได้อย่างแตกฉาน

๑.๓.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีศีลธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมไทยและสังคมโลก ดำเนินจิตใจและปัญญา

๑.๓.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พัฒนาชีวิตและนำสังคมสู่สันติสุข ในระดับชาติและนานาชาติ

๒. แผนพัฒนาปรับปรุง

แผนพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร โดยมีการประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร และนำผลจากการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเป็นฉบับยกร่าง จากนั้นนำเสนอคณะกรรมการ คณะกรรมการประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร กรรมการประจำคณะพุทธศาสตร์ เพื่อเสนอสภาวิชาการให้ความเห็นชอบและสภามหาวิทยาลัยประกาศอนุมัติหลักสูตรและอนุมัติเปิดสอนตามลำดับ

โดยกำหนดกลยุทธ์ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้แล้วเสร็จในรอบการศึกษา (๔ ปี) ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมกำหนด ดังแผนในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรที่กำหนดไว้ดังนี้

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
๑. แผนการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นความเป็นเลิศทางด้านพระพุทธศาสนา	๑. เพิ่มพูนทักษะอาจารย์ในการสอนที่เน้นความเป็นเลิศติดตามประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ ๒. ส่งเสริมการทำวิจัยและการบริการแก่สังคม ๓. ใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน	๑. ผลการประเมินของผู้เรียนต่อประสิทธิภาพการสอน ๒. จำนวนงานวิจัยและโครงการบริการวิชาการ ๓. ความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
๒. แผนการพัฒนาเรื่องการบูรณาการการสร้างเสริมความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา	๑. บูรณาการ/เพิ่มเนื้อหาเรื่องการประยุกต์พุทธธรรมไปใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและพัฒนาชีวิต ๒. ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านโครงการ/กิจกรรม ๓. พัฒนานวัตกรรมและสื่อที่ใช้ในการสอน	๑. จำนวนรายวิชาที่บูรณาการ/เพิ่มเนื้อหาเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๒. จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่เน้นด้านพระพุทธศาสนา ๓. จำนวนนวัตกรรมและสื่อที่ใช้ในการสอนเรื่องพระพุทธศาสนา
๓. แผนการส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๑. เพิ่มพูนทักษะอาจารย์ในการส่งเสริมผู้เรียนเป็นสำคัญในการเรียนรู้ ๒. พัฒนา/ปรับปรุงระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและกิจกรรมให้สะท้อนความเอื้ออาทรและให้ความสำคัญต่อผู้เรียน ๓. พัฒนาระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง	๑. ผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๒. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและกิจกรรมเสริมหลักสูตรของสาขาวิชา

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
	<p>๔. ส่งเสริมการประเมินที่เน้นพัฒนาทักษะผู้เรียน</p> <p>๕. สนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามพันธกิจ</p>	<p>๓. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>๔. จำนวนรายวิชาที่ใช้การประเมินผลที่เน้นพัฒนาการของผู้เรียน</p> <p>๕. ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมทางวิชาการ และกิจกรรมอื่น ๆ ของสาขาวิชา</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีงานวิจัย - มีกิจกรรมบริการวิชาการต่อสังคม และ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
<p>๔. แผนประกันคุณภาพการศึกษาภายใน</p> <p>๔.๑ การกำกับมาตรฐานของหลักสูตร</p>	<p>๑) จัดทำแผนในการพัฒนาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรให้มีคุณวุฒิหรือตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้นตามมาตรฐาน</p> <p>๒) จัดทำแผนพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันทันต่อการเปลี่ยนแปลง ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม และเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘</p> <p>๓) วิจัยประเมินหลักสูตร เพื่อใช้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร</p> <p>๔) สร้างกลไกการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยมีคณะกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล</p>	<p>๑) แผนพัฒนาอาจารย์</p> <p>๒) แผนการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร</p> <p>๓) รายงานการวิจัยประเมินหลักสูตร</p> <p>๔) โครงสร้างระบบกลไกการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร</p>
<p>๔.๒ คุณภาพของบัณฑิต</p>	<p>๑) การจัดโครงการ/กิจกรรมเสริม หรือ จัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้นิสิตมีทักษะทางภาษาอังกฤษ และสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๒) ส่งเสริม พัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นในการศึกษาและเทคโนโลยี</p>	<p>๑) ผลการประเมินทักษะด้านภาษาอังกฤษ</p> <p>๒) ผลการประเมินทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>๓) ผลการประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์</p>

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
<p>๔.๓ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนิสิต</p>	<p>สารสนเทศที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวันหรือเทคโนโลยีสารสนเทศเชิงวิชาชีพ</p> <p>๓) ส่งเสริม พัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์</p> <p>๑) พัฒนากลไกและเทคนิคการหา นิสิตเชิงรุก เช่น การเปิดหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรระยะสั้น เพื่อจูงใจให้ชุมชน องค์กรหรือหน่วยงาน สำหรับวัยทำงาน หรือนักเรียน</p> <p>๒) ออกแบบการพัฒนาศักยภาพนิสิตและการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ แก่นิสิตทุกชั้นปีให้ครบทุกด้าน</p> <p>๓) พัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาการและทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องโดยสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับองค์กรวิชาชีพหรือผู้ใช้บัณฑิต</p>	<p>๑) กลไกและเทคนิคการหา นิสิตเชิงรุก</p> <p>๒) หลักสูตรระยะสั้น/ประกาศนียบัตร</p> <p>๓) โครงการพัฒนาศักยภาพนิสิต และการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑</p> <p>๔) โครงการพัฒนาทักษะทางวิชาการและทางวิชาชีพ</p>
<p>๔.๔ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพอาจารย์</p>	<p>๑) จัดทำแผนพัฒนาศักยภาพอาจารย์ ด้านการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติงาน ผลงานวิชาการ และการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ</p> <p>๒) หาแหล่งทุนสนับสนุนทางวิชาการให้อาจารย์ เช่น ทุนวิจัย ผลิตตำรา หนังสือ และบทความตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่อยู่ในกลุ่ม TCI 2 หรือ TCI 1 หรือ Scopus</p> <p>๓) พัฒนาความร่วมมือของอาจารย์ระหว่างส่วนงาน เช่น ความร่วมมือจากวิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ หรือมหาวิทยาลัยภายนอกเพื่อผลิตผลงานทางวิชาการหรืองานสร้างสรรค์</p>	<p>๑) แผนพัฒนาวิชาการของอาจารย์</p> <p>๒) แหล่งทุนสนับสนุนทางวิชาการ</p> <p>๓) ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างส่วนงาน/มหาวิทยาลัย</p>
<p>๔.๕ การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียน</p>	<p>๑) การพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมตามสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งหลักสูตรระยะสั้น หรือ หลักสูตรระดับประกาศนียบัตร</p> <p>๒) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป เพื่อให้</p>	<p>๑) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนไป เพื่อตอบสนองความต้องการของคณะสงฆ์และบริบทของสังคมปัจจุบัน</p> <p>๒) โครงการ ๑ หลักสูตร ๑ ชุมชนเข้มแข็ง</p>

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
	<p>สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของบริบทของสังคมที่เปลี่ยนไป รวมทั้งการขยายกลุ่มเป้าหมายและการรับผู้ต้องการเข้าศึกษาให้มากขึ้น</p> <p>๓) ประเมินและติดตามผลการเรียนรู้และผลการสอน เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสมรรถนะที่กำหนดไว้ในหลักสูตร</p> <p>๔) จัดกระบวนการเรียนการสอน สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างหลักสูตรกับชุมชน เช่น โครงการ ๑ หลักสูตร ๑ ชุมชน เข้มแข็ง</p> <p>๕) การจัดการเรียนการสอน บูรณาการให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น</p> <p>๖) การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) ส่วนงานจัดการเรียนการสอนหลักสูตร</p>	<p>๓) รายวิชาที่เป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่น ๓ รายวิชา</p> <p>๔) ชุดความรู้ ๖ ด้าน คือ การกำกับมาตรฐาน บัณฑิต นิสิต อาจารย์ หลักสูตร/การเรียนการสอน/การประเมินผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้</p>
<p>๔.๖ การพัฒนาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้</p>	<p>๑) ตรวจสอบความต้องการของนิสิตและอาจารย์เกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการตามเป้าหมายของหลักสูตร</p> <p>๒) พัฒนาและปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รองรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน</p> <p>๓) พัฒนาระบบสิ่งสนับสนุนรูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์ และพัฒนาศักยภาพการใช้ระบบสืบค้นข้อมูลแบบออนไลน์ให้นิสิต</p> <p>๔) พัฒนาระบบสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อรองรับหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรประกาศนียบัตร หรือหลักสูตรวิชาชีพ เพื่อให้มี</p>	<p>๑) ผลสำรวจความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับอาจารย์และนิสิต</p> <p>๒) รายงานสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน</p> <p>๓) มีระบบการสอนออนไลน์ และการสืบค้นข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>๔) มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้รองรับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร / หลักสูตรระยะสั้น/หลักสูตรประกาศนียบัตร</p>

ฐานข้อมูลสนับสนุนการเรียนรู้สอดคล้องกับ
หลักสูตรระยะสั้น

หมวดที่ ๓

ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร

๑. ระบบการจัดการศึกษา

๑.๑. การจัดการศึกษาภาคปกติ

ระบบการศึกษาใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาหนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ ทั้งนี้ ข้อกำหนดต่าง ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี ๒๕๖๑ (ตามเอกสารในภาคผนวก จ หน้า ๑๐๕)

๑.๒. การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

การศึกษาภาคฤดูร้อน กำหนดให้มีระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี ๒๕๖๑ (ตามเอกสารในภาคผนวก จ หน้า ๑๐๕)

๑.๓. การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

-ไม่มี

๒. การดำเนินการหลักสูตร

๒.๑. วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยกำหนดวันและเวลาในการดำเนินการเรียนการสอน ตามประกาศของมหาวิทยาลัย ดังนี้

ภาคการศึกษาที่ ๑	เดือนมิถุนายน	–	เดือนตุลาคม
ภาคการศึกษาที่ ๒	เดือนพฤศจิกายน	–	เดือนมีนาคม
ภาคฤดูร้อน	เดือนเมษายน	–	เดือนพฤษภาคม

๒.๒ การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าศึกษา

เฉพาะแบบศึกษาเต็มเวลา

๒.๓. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๒.๓.๑ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาที่เป็นพระภิกษุ สามเณร

- ๑) ต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า
- ๒) ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับ

ปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑

- ๓) หรือ ต้องผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

กำหนด

๒.๓.๒ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาที่เป็นคฤหัสถ์

- ๑) ต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า
- ๒) ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับ

ปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑

- ๓) หรือ ต้องผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

กำหนด

๒.๔ ปัญหาของนิสิตแรกเข้า

- ๒.๔.๑ ปัญหาการปรับตัวในการศึกษาระดับปริญญาตรี
- ๒.๔.๒ ปัญหาการขาดทักษะทางด้านภาษาของนิสิตไทย (ภาษาบาลี ภาษาอังกฤษ)
- ๒.๔.๓ ปัญหาการขาดทักษะทางด้านภาษาของนิสิตต่างประเทศ (ภาษาไทย)
- ๒.๔.๔ ปัญหาการขาดทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๒.๔.๕ ปัญหาการขาดทักษะทั้งด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์และการใช้เหตุผล

๒.๕ กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา / ข้อจำกัดของนิสิตในข้อ ๒.๔

- ๒.๕.๑ จัดการอบรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา
- ๒.๕.๒ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ๒.๕.๓ จัดกิจกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

๒.๖ แผนการรับนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษาในระยะ ๕ ปี

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

จำนวนนิสิต	จำนวนนิสิตแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๒		๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๓	-	-	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๔	-	-	-	๒๕	๒๕
รวม	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	-	-	-	๒๕	๒๕

๒.๗ งบประมาณตามแผน

๒.๗.๑ งบประมาณรายรับ (หน่วย : บาท)

รายการรับ	ประมาณรายรับในปีงบประมาณ					หมายเหตุ
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	
ค่าธรรมเนียมการศึกษา (๑,๐๐๐บาท/ คน/ปี)	๒๕,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๗๕,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๓๕๐,๐๐๐
รายได้อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	๑๔,๗๙๘,๐๐๐	๑๐,๗๖๘,๐๐๐	๑๓,๖๗๔,๐๐๐	๑๒,๒๓๒,๐๐๐	๑๒,๗๙๐,๐๐๐	๖๔,๒๖๒,๐๐๐
รวมทั้งสิ้น	๑๔,๘๒๓,๐๐๐	๑๐,๘๑๘,๐๐๐	๑๓,๗๒๔,๐๐๐	๑๒,๒๓๒,๐๐๐	๑๒,๗๙๐,๐๐๐	๖๔,๙๖๒,๐๐๐

๒.๗.๒ งบประมาณรายจ่าย (หน่วย : บาท)

หมวดเงิน	งบประมาณ					หมายเหตุ
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	
ค่าตอบแทน	๑,๐๘๐,๐๐๐	๑,๐๘๐,๐๐๐	๑,๒๙๖,๐๐๐	๑,๗๒๘,๐๐๐	๒,๑๖๐,๐๐๐	
ค่าใช้สอย	๕๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๗๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	๘๐,๐๐๐	
ค่าวัสดุ	๘๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	
ค่าครุภัณฑ์	๑๕,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๔๕,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๗๕,๐๐๐	
รวมค่าดำเนินการ	๑,๒๒๕,๐๐๐	๒,๒๖๐,๐๐๐	๑,๕๑๑,๐๐๐	๑,๙๖๘,๐๐๐	๒,๒๑๕,๐๐๐	
ค่าที่ดิน	-	-	-	-	-	
ค่าสิ่งก่อสร้าง	-	-	-	-	-	
รวมงบลงทุน	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	๑,๒๒๕,๐๐๐	๒,๒๖๐,๐๐๐	๑,๕๑๑,๐๐๐	๑,๙๖๘,๐๐๐	๒,๒๑๕,๐๐๐	

๒.๘ ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาเป็นแบบชั้นเรียน หรือ ออนไลน์

๒.๙. การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชาและการลงทะเบียนเรียนข้ามสถาบันอุดมศึกษา

นิสิตที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่นมาก่อน เมื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ สามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อบังคับที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยให้เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๗ ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๑ และประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอน ผลการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

๓.๑. หลักสูตร

๓.๑.๑. จำนวนหน่วยกิต

รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๑๔๐ หน่วยกิต

๓.๑.๒. โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร แบ่งเป็นหมวดวิชาที่สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

๑) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	๓๐	หน่วยกิต	
๑.๑ วิชาบังคับ	๑๘	หน่วยกิต	
๑.๒ วิชาเลือก	๑๒	หน่วยกิต	
๒) หมวดวิชาเฉพาะ	๑๐๔	หน่วยกิต	
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	๓๐	หน่วยกิต	
๒.๒ วิชาแกนพระพุทธศาสนา	๓๓	หน่วยกิต	
๒.๓ วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา	๓๐	หน่วยกิต	
๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา	๑๒	หน่วยกิต	
๓) หมวดวิชาเลือกเสรี	๖	หน่วยกิต	
๓.๑.๓ รายวิชา			
๑) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป			
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป แบ่งเป็นวิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต ซึ่งนิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ ต้องศึกษาให้ครบทุกรายวิชา และวิชาเลือกอีก ๑๒ หน่วยกิต รวมเป็น ๓๐ หน่วยกิต			
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	จำนวน	๓๐	หน่วยกิต
(๑) วิชาบังคับ	จำนวน	๑๘	หน่วยกิต
(๒) วิชาเลือก	จำนวน	๑๒	หน่วยกิต
๓. หมวดวิชาเฉพาะ	จำนวน	๑๐๔	หน่วยกิต
๓.๑ วิชาแกนพระพุทธศาสนา		๓๓	หน่วยกิต

๑๐๑ ๓๑๑	หลักพุทธธรรม	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๑๒	พุทธปรัชญาเถรวาท	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๑๓	ธรรมบทศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๑๔	วิสุทธิมรรคศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๕	ชาดกศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๖	พระพุทธศาสนamahayana	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๗	พุทธศิลปกรรม	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๘	ภาษาอังกฤษสำหรับพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๙	มังคลัตถปิณีศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๒๐	ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๒๑	สัมมนาพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๓.๒ วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต		
๑๐๑ ๑๐๑	พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๑๐๒	พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๑๐๓	นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๑๐๔	ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๒๐๕	พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๒๐๖	จิตวิทยาในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๗	รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๘	พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๙	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๑๐	พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข	๓ (๓-๐-๖)
๓.๓ วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๑๒ หน่วยกิต		
๑๐๑ ๓๒๒	เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๒๓	พุทธธรรมกับสังคมไทย	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๒๔	อักษรจารึกในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๒๕	พระสูตรมหายาน	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๒๖	พระพุทธศาสนากับสันติภาพ	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๒๗	พระพุทธศาสนากับสถานภาพสตรี	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๒๘	พระพุทธศาสนากับสังคมวิทยา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๒๙	พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยีสารสนเทศ	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๓๐	ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทาง พระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖) ๓ (๓-๐-๖)

๑๐๑ ๔๓๑	พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๓๒	พระพุทธศาสนากับศาสตร์พระราชา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๓๓	มิลิตินปัญหาศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๓๔	ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศไทย	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๓๕	เนตติปกรณ์ศึกษา	๓ (๑-๒-๖)
๑๐๑ ๓๙๗	อารยธรรมสมัยสุโขทัยล้านนา	๓ (๑-๒-๖)
๑๐๑ ๔๔๓	ภาษาธรรมและวรรณกรรมจังหวัดแพร่	๓ (๑-๒-๖)
๑๐๑ ๔๔๔	ศาสตร์ศิลป์ประกาศธรรม	

๔. หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาเขตแพร่ ต้องเลือกศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓.๑.๔ แสดงแผนการศึกษา สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ภาคการศึกษา	ชั้นปีที่ ๑	
	รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
๑	๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม *	๓ (๓-๐-๖)
	๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป	๓ (๓-๐-๖)
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
	๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาบาลี	
	๐๐๐ ๑๔๐ กรรณฐาน ๑	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา	
	๑๐๑ ๑๐๑ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๑๐๓ นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
		๓ (๓-๐-๖)
	หมายเหตุ : * รายวิชาข้อสอบกลาง	

		ชั้นปีที่ ๑	
ภาคการศึกษา		รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
		หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
		๐๐๐ ๒๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๓ (๓-๐-๖)
๒		๐๐๐ ๒๐๖ คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย	๓ (๓-๐-๖)
		วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
		๐๐๐ ๒๓๗ ประวัติพระพุทธศาสนา *	๓ (๓-๐-๖)
		๐๐๐ ๒๓๙ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๓ (๓-๐-๖)
		วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา	
		๑๐๑ ๑๐๒ พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์	๓ (๓-๐-๖)
		๑๐๑ ๑๐๔ ศีลภาสาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
		รวม	๑๘
		หมายเหตุ : * รายวิชาข้อสอบกลาง	

		ชั้นปีที่ ๒	
ภาคการศึกษา		รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
		หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
		๐๐๐ ๑๐๓ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล *	๓ (๓-๐-๖)
๑		หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (เลือก)	
		xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxxx	๓ (๓-๐-๖)
		xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxxx	๓ (๓-๐-๖)
		วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
		๐๐๐ ๒๓๘ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา *	๓ (๓-๐-๖)
		๐๐๐ ๒๔๑ กรรณฐาน ๒	๓ (๒-๒-๕)
		วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา	
		๑๐๑ ๒๐๕ พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา	๓ (๓-๐-๖)
		รวม	๑๘
		หมายเหตุ : * รายวิชาข้อสอบกลาง	

ภาคการศึกษา	ชั้นปีที่ ๒	
	รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๒	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
	๐๐๐ ๒๐๕ ปรัชญาเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (เลือก)	
	xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxxx	๓ (๓-๐-๖)
	xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxxx	๓ (๓-๐-๖)
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
	๐๐๐ ๑๓๔ วรรณกรรมพระพุทธศาสนา *	๓ (๓-๐-๖)
	๐๐๐ ๑๓๕ พระไตรปิฎกศึกษา *	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา	
	๑๐๑ ๒๐๖ จิตวิทยาในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
	รวม	๑๘
หมายเหตุ : * รายวิชาข้อสอบกลาง		

ภาคการศึกษา	ชั้นปีที่ ๓	
	รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๑	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
	๐๐๐ ๓๔๒ กรรมฐาน ๓	๓ (๒-๒-๕)
	วิชาแกนพระพุทธศาสนา	
	๑๐๑ ๓๑๒ พุทธปรัชญาเถรวาท	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๓๑๔ วิสุทธิมรรค	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา	
	๑๐๑ ๓๐๗ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๓๐๘ พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา	
	xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxxx	๓ (๓-๐-๖)
	รวม	๑๘

ชั้นปีที่ ๓		
ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๒	วิชาแกนพระพุทธศาสนา	
	๑๐๑ ๓๑๑ หลักพุทธธรรม	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๓๑๓ ธรรมบทศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา	
	๑๐๑ ๓๐๙ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๓๑๐ พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา	
	๑๐๑ ๔๙๘ พุทธศิลป์ศึกษา	๓ (๑-๒-๖)
	วิชาเลือกเสรี	
	xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxx	๓ (๓-๐-๖)
รวม		๑๘

ชั้นปีที่ ๔		
ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๑	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
	๐๐๐ ๔๔๓ กรรณฐาน ๔	๓ (๒-๒-๕)
	วิชาแกนพระพุทธศาสนา	
	๑๐๑ ๔๑๖ พระพุทธศาสนามหายาน	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๔๑๘ ภาษาอังกฤษสำหรับพระพุทธศาสนา	
	๑๐๑ ๔๒๐ ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา	
	วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา	
	xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxx	๓ (๓-๐-๖)
	xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxx	๓ (๓-๐-๖)
		๓ (๓-๐-๖)
	๓ (๓-๐-๖)	
รวม		๑๘

ชั้นปีที่ ๔

ภาคการศึกษา

รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา

หน่วยกิต

๒	วิชาแกนพระพุทธศาสนา	
	๑๐๑ ๔๑๕ ชาดกศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๔๑๗ พุทธศิลปกรรม	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๔๑๙ มังคลัตถที่ปณีศึกษา	
	๑๐๑ ๔๒๑ สัมมนาพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาเลือกเสรี	๓ (๓-๐-๖)
	xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxxx	๓ (๓-๐-๖)
	รวม	๑๕

รวมทั้งสิ้น ๑๔๑ หน่วยกิต

๓.๑.๕ คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา ปรากฏตามเอกสารในภาคผนวก ก

๓.๑.๖ ความหมายของเลขรหัสรายวิชา

๑. รหัสประจำวิชาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วยเลข ๖ หลัก มีความหมายดังนี้

๑) เลข ๓ ตัวแรก = ตัวที่ ๑ แสดงคณะ ตัวที่ ๒-๓ แสดงสาขาวิชา

๒) เลข ๓ ตัวหลัง = ตัวที่ ๑ แสดงปีการศึกษา ตัวที่ ๒-๓ แสดงชื่อวิชา

๒. หน่วยกิตประจำวิชา หมายถึง ตัวเลขซึ่งแสดงจำนวนหน่วยกิตและปริมาณการเรียนการสอนของรายวิชานั้นๆ เช่น ๓ (๒-๒-๕) หมายถึง ๓ หน่วยกิต ประกอบด้วยบรรยาย ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ ปฏิบัติ ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ และการศึกษาด้วยตนเอง ๕ ชั่วโมง/สัปดาห์

๓.๒. อาจารย์ผู้สอน

๓.๒.๑ อาจารย์สอนประจำหลักสูตร

เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

๓.๒.๒ อาจารย์พิเศษ

เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพิจารณาเห็นสมควร

๔. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม (การฝึกงาน หรือสหกิจศึกษา)

- ไม่มี

๕. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหรืองานวิจัย

ข้อกำหนดในการทำโครงการ ต้องเป็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการสร้างผลงานวิจัยเพื่อพัฒนางานด้านพระพุทธศาสนา

๕.๑. คำอธิบายโดยย่อ

โครงการภาควิชาพระพุทธศาสนาที่นิสิตสนใจ สามารถอธิบายทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำโครงการ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำโครงการ มีขอบเขตโครงการที่สามารถทำเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

๕.๑. คำอธิบายโดยย่อ

การจัดทำโครงการและวิจัย สามารถบูรณาการรายวิชาที่เปิดสอนในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา

๕.๒. มาตรฐานผลการเรียนรู้

นิสิตสามารถทำงานเป็นทีม มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ โปรแกรม ในการทำโครงการ และโครงการสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนา สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในรายวิชาที่เรียน มีการใช้ทักษะทางด้านปัญญา ในการสังเคราะห์และบูรณาการความรู้อย่างสร้างสรรค์ บรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ ทั้ง ๕ ด้าน คือ ๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ๒) ด้านความรู้ ๓) ด้านทักษะทางปัญญา ๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๕.๓. ช่วงเวลา

ภาคการศึกษาที่ ๑ ของปีการศึกษาที่ ๔

๕.๔. จำนวนหน่วยกิต

๓ หน่วยกิต

๕.๕. การเตรียมการ

มีรายวิชาเพื่อเตรียมการบูรณาการวิจัย บริการวิชาการและสังคม ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม มีการกำหนดชั่วโมงการให้คำปรึกษา จัดทำบันทึกการให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการทางเว็บไซต์ และปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอ อีกทั้งมีตัวอย่างโครงการให้ศึกษา

๕.๖. กระบวนการประเมินผล

๕.๖.๑ ผู้สอนและผู้เรียนกำหนดหัวข้อและเกณฑ์การประเมินผลทวนสอบมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์/มาตรฐานการประเมินผลรายวิชา

๕.๖.๒ ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนตามแบบฟอร์ม

๕.๖.๓ ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแบบฟอร์ม

๕.๖.๔ ผู้สอนและผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน

๕.๖.๕ ผู้เรียนนำเสนอผลการศึกษาและรับการประเมินโดยผู้สอนประจำรายวิชา

๕.๖.๖ ผู้สอนเข้าฟังการนำเสนอผลการศึกษาของผู้เรียน

๕.๖.๗ มีการนำคะแนนแต่ละรายวิชาเสนอขอความเห็นจากอาจารย์ประจำวิชา

ผ่านคณะกรรมการหลักสูตรและคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

หมวดที่ ๔

ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

๑. การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
ด้านความรู้ มีทักษะการสื่อสาร	มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้ นิสิตมีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กร รวมทั้งพัฒนาตนเองและพัฒนาการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ด้านศีลธรรม มีจิตอาสา จิตสำนึกสาธารณะรับใช้สังคม	มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้ นิสิตมีจิตสาธารณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม องค์กรและสิ่งแวดล้อม
ด้านปัญญา มีความรอบรู้ในวิชาการทาง พระพุทธศาสนา สามารถนำเอาองค์ความรู้ ประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้ นิสิตมีทักษะการใช้ชีวิต พัฒนาจิตใจและสังคม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

๒. มาตรฐานผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (๓) เคารพสิทธิ ค้ำจุนศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สอดแทรกเรื่องศีลธรรม ศรัทธา จิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อส่วนรวม ในการเรียนการสอน
- (๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน
- (๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา
- (๔) เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สังเกตพฤติกรรมของนิสิตในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
- (๒) อภิปราย รายงาน การนำเสนอและการตอบคำถาม
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต
- (๔) นิสิตประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายและใช้โจทย์ปัญหา
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) น าเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
- (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) น าเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- (๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ

- (๑) มอบหมายงานกลุ่ม
- (๒) สอนจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม
- (๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
- (๔) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกระหว่างการเรียนการสอนและการท างานร่วมกับเพื่อน
- (๒) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้

(๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน

(๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) สอนโดยการฝึกปฏิบัติ

(๒) มอบหมายงานค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

(๓) นำเสนองานโดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔) ๑๐

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ทดสอบย่อย

(๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน

(๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย

(๔) นำเสนอผลงาน

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ได้บ้าง

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา

(๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม

(๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๒) ด้านความรู้ ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

(๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา

(๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล

(๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

๓) ด้านทักษะทางปัญญา ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน

(๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

(๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม

(๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้

(๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน

(๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา

(Curriculum Mapping) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ความรับผิดชอบหลัก

ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต																
ก. วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต																
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม		●	●	●		●	●	●		●				●	
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป			●	●		●	●	●			●			●	
๐๐๐ ๑๐๓	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล			●	●	●		●	●		●				●	
๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร			●	●		●		●		●				●	●
๐๐๐ ๒๐๕	ปรัชญาเบื้องต้น			●	●	●					●					●
๐๐๐ ๒๐๖	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย			●	●		●	●	●				●			●
ข. วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต																
๐๐๐ ๑๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง			●	●		●		●			●				
๐๐๐ ๑๐๘	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น		●		●		●		●	●		●	●		●	●
๐๐๐ ๑๐๙	จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาคน		●	●	●		●	●	●		●	●			●	
๐๐๐ ๑๑๐	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น			●	●		●		●						●	
๐๐๐ ๑๑๑	ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้			●	●		●	●			●		●	●	●	●
๐๐๐ ๑๑๒	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่			●	●		●	●		●		●	●		●	●
๐๐๐ ๑๑๓	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น			●	●		●	●		●		●				
๐๐๐ ๑๑๔	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม		●		●		●		●			●				
๐๐๐ ๑๑๕	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน			●	●		●		●			●				●
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น			●	●				●						●	
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาสันสกฤตขั้นสูง			●	●				●						●	
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาไทยเบื้องต้น			●	●				●						●	
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาไทยขั้นสูง			●	●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๐	ภาษาจีนเบื้องต้น			●	●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๑	ภาษาจีนขั้นสูง			●	●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๒	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น			●	●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๓	ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง			●	●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๔	ภาษาอินดีเบื้องต้น			●	●				●						●	

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๐๐๒๒๕	ภาษาถิ่นชั้นสูง				●				●						●	
๐๐๒๒๖	วัฒนธรรมไทย	●		●	●		●		●			●	●		●	●
๐๐๒๒๗	มนุษย์กับอารยธรรม			●	●	●	●		●	●		●	●		●	●
๐๐๒๒๘	สันติศึกษา		●	●	●		●		●	●	●	●	●			
๐๐๒๒๙	ภาวะผู้นำ		●	●	●		●		●	●	●	●	●		●	
๐๐๒๓๐	หลักธรรมอภิบาล		●	●	●		●	●		●	●	●	●			
๐๐๒๓๑	การรู้เท่าทันสื่อ			●	●	●		●		●		●			●	●
๐๐๒๓๒	ความรับผิดชอบต่อสังคม			●	●		●	●	●			●			●	
๐๐๒๓๓	ศาสนาทั่วไป			●	●				●			●		●		

๓. มาตรฐานผลการเรียนรู้ของวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สอดแทรกเรื่องศีลธรรม ศรัทธา จิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อส่วนรวม ในการเรียน การสอน
- (๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน
- (๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา
- (๔) เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สังเกตพฤติกรรมของนิสิตในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
- (๒) อภิปราย รายงาน การน าเสนอและการตอบค าถาม
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต
- (๔) นิสิตประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน

๒) ด้านความรู้ ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายและใช้โจทย์ปัญหา
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
- (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์

ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- (๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ

- (๑) มอบหมายงานกลุ่ม
- (๒) สอนจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม
- (๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
- (๔) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกระหว่างการเรียนการสอนและการทำงานร่วมกับ เพื่อน

(๒) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย

(๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ

(๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้

(๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน

(๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) สอนโดยการฝึกปฏิบัติ

(๒) มอบหมายงานค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

(๓) นำเสนองานโดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ทดสอบย่อย

(๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน

(๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย

(๔) นำเสนอผลงาน

๔. แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ใดบ้าง

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา

(๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม

(๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๒) ด้านความรู้ ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

(๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา

(๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล

(๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

๓) ด้านทักษะทางปัญญา ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน

(๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

(ก) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม

(๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้

(๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน

(๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา

(Curriculum Mapping)

(วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา)

ความรับผิดชอบหลัก

ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	คุณธรรม จริยธรรม			ความรู้			ทักษะทางปัญญา			ทักษะความสัมพันธ์			ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต																
๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา	●			●	●		●	●				●		●	
๐๐๐ ๑๓๕	พระไตรปิฎกศึกษา		●		●		●	●				●		●	●	
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี	●			●		●					●			●	
๐๐๐ ๑๓๗	ประวัติพระพุทธศาสนา	●		●			●	●	●				●	●		●
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา		●		●		●		●	●					●	
๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ		●	●		●		●	●				●			●
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑	●		●			●		●			●	●		●	●
๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒	●					●		●			●	●		●	●
๐๐๐ ๓๔๒	กรรมฐาน ๓	●					●		●			●	●		●	●
๐๐๐ ๔๔๓	กรรมฐาน ๔	●					●		●			●	●		●	●

๔. หมวดวิชาเฉพาะด้าน

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต
- (๒) มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม
- (๓) มีภาวะผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งได้
- (๔) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็น

มนุษย์

- (๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ และพระพุทธศาสนา

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอน
- (๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน
- (๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการ

แก้ปัญหาการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) ประเมินโดยผู้สอนและเพื่อน สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน
- (๒) ประเมินจากผลงาน และความรับผิดชอบต่อในงานที่ได้รับมอบหมาย
- (๓) ประเมินคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาโดยหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญในเนื้อหาสาขาวิชาพระพุทธศาสนา
- (๒) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยใช้แนวคิดทางด้านพระพุทธศาสนา รวมทั้งประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาในสังคม
- (๓) สามารถติดตามความก้าวหน้าแนวคิดใหม่ๆทางด้านพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งเข้าใจวิธีการนำไปประยุกต์ใช้
- (๔) มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยและใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาวิทยาการใหม่ๆ

ทางด้านพระพุทธศาสนา

- (๕) สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนากับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ

(๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ

(๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการปฏิบัติของผู้เรียนด้านต่าง ๆ คือ

(๑) การทดสอบย่อย

(๒) การสอบกลางภาคและปลายภาคเรียน

(๓) ประเมินจากรายงานหรืองานที่มอบหมาย

(๔) ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) คิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ

(๒) สามารถสืบค้น ศึกษา และประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

(๓) สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการ

(๔) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) เรียนรู้กรณีศึกษาและร่วมกันอภิปรายกลุ่ม

(๒) รายวิชาปฏิบัติ ผู้เรียนต้องฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

(๓) มีการศึกษาค้นคว้าในรูปรายงาน โครงงาน และนำเสนอ

(๔) ศึกษาดูงาน เรียนรู้จากสภาพจริงเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) การทดสอบย่อย

(๒) การสอบกลางภาค และปลายภาคเรียน

(๓) ประเมินจากรายงาน หรืองานที่มอบหมาย

(๔) ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(๑) สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมทำงาน

(๒) มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม

(๓) สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

(๑) มีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ความรับผิดชอบ และการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

(๒) กลยุทธ์การสอนที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน

(๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ การจัดการอารมณ์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

(๑) ประเมินจากพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เรียนระหว่างการเรียนการสอนและการทำงานร่วมกับเพื่อน

(๒) ประเมินจากผลงานของผู้เรียนที่นำเสนอตามที่ได้รับมอบหมาย

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) สามารถใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

(๒) สามารถแปลงข้อมูลเป็นข่าวสารที่มีคุณภาพ และเหมาะสมต่อการสื่อสารทั้งกับบุคคลและกลุ่มคนในสถานการณ์ที่หลากหลาย

(๓) สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การฟัง และการเขียน พร้อมทั้งเลือกใช้รูปแบบของสื่อการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

(๔) สามารถใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสารอย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และบุคคลอื่นในสถานการณ์ที่หลากหลาย

(๒) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลายรูปแบบ

(๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล และการสื่อสารข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ประเมินจากความสามารถในการนำเสนอต่อชั้นเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือคณิตศาสตร์

(๒) ประเมินจากความสามารถในการสื่อสาร การอธิบาย การอภิปรายกรณีศึกษาต่าง ๆ

(๓) ประเมินจากผลงานตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนมอบหมาย

๕. แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ใดบ้าง

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต
- (๒) มีวินัย ตรงต่อเวลา และรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม
- (๓) มีภาวะผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งได้
- (๔) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นรวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
- (๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ และพระพุทธศาสนา

๒) ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญในเนื้อหาสาขาวิชาพระพุทธศาสนา
- (๒) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยใช้แนวคิดทางด้านพระพุทธศาสนารวมทั้งประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาในสังคม
- (๓) สามารถติดตามความก้าวหน้าแนวคิดใหม่ๆทางด้านพระพุทธศาสนาพร้อมทั้งเข้าใจวิธีการนำไปประยุกต์ใช้
- (๔) มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยและใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาวิทยาการใหม่ๆทางด้านพระพุทธศาสนา
- (๕) สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนากับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) คิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ
- (๒) สามารถสืบค้น ตีความ และประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
- (๓) สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการ
- (๔) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสม

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในบทบาท ของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมทำงาน
- (๒) มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม
- (๓) สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) สามารถใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
- (๒) สามารถแปลงข้อมูลเป็นข่าวสารที่มีคุณภาพและเหมาะสมต่อการสื่อสารทั้งกับบุคคลและกลุ่มคน ในสถานการณ์ที่หลากหลาย
- (๓) สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การฟัง และการเขียน พร้อมทั้งเลือกใช้รูปแบบของสื่อการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม
- (๔) สามารถใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสารอย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา
(Curriculum mapping) หมวดวิชาเฉพาะด้าน

ความรับผิดชอบหลัก

ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา				๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔		
วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๓ หน่วยกิต																								
๑๐๑ ๓๑๑	หลักพุทธธรรม	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	○	○	●	○
๑๐๑ ๓๑๒	พุทธปรัชญาเถรวาท	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	●	○
๑๐๑ ๓๑๓	ธรรมบทศึกษา	●	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	●	○
๑๐๑ ๓๑๔	วิสุทธิมรรคศึกษา	●	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๑๕	ชาดกศึกษา	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๑๖	พระพุทธศาสนามหายาน	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๑๗	พุทธศิลปกรรม	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๑๘	ภาษาอังกฤษสำหรับพระพุทธศาสนา	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๑๙	มังคลัตถปิณีศึกษา	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๒๐	ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๒๑	สัมมนาพระพุทธศาสนา	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต																								
๑๐๑ ๑๐๑	พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๑๐๒	พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์ศาสตร์	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๑๐๓	นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๑๐๔	ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๒๐๕	พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๒๐๖	จิตวิทยาในพระไตรปิฎก	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๐๗	รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๐๘	พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา				๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ			
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔
๑๐๑ ๓๐๙	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	●	○	○	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๑๐	พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	●	●	○	○	○	○	○
วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๑๒ หน่วยกิต																						
๑๐๑ ๓๒๒	เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๒๓	พุทธธรรมกับสังคมไทย	○	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๒๔	อักษรจารึกในพระไตรปิฎก	●	○	○	●	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๒๕	พระสูตรมหายาน	●	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๒๖	พระพุทธศาสนากับสันติภาพ	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๒๗	พระพุทธศาสนากับสถานภาพสตรี	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๒๘	พระพุทธศาสนากับสังคมวิทยา	●	○	●	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๒๙	พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยีสารสนเทศ	●	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๓๐	ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๓๑	พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๓๒	พระพุทธศาสนากับศาสตร์พระราชา	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๓๓	มิลินทปัญหาศึกษา	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๓๔	ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศไทย	●	○	●	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๓๕	เนติปกรณ์ศึกษา	●	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๙๗	อารยธรรมสมัยสุโขทัยล้านนา	●	○	○	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๔๓	ภาษาธรรมและวรรณกรรมจังหวัดแพร่	●	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๔๔	ศาสตร์ศิลป์ประกาศธรรม	●	○	○	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

หมวดที่ ๕

หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต

๑. ภาวะเทียบหรือหลักเกณฑ์ ในการให้ระดับคะแนน

การวัดผลและการสำเร็จการศึกษาเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี ๒๕๖๑ (ภาคผนวก จ หน้า ๑๐๕)

๒. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิต

๒.๑. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ขณะนิสิตยังไม่สำเร็จการศึกษา

๒.๑.๑ ให้กำหนดระบบการทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนิสิตเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องทำความเข้าใจตรงกันทั้งสถาบัน และนำไปดำเนินการจนบรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งผู้ประเมินภายนอกจะต้องสามารถตรวจสอบได้

๒.๑.๒) การทวนสอบในระดับรายวิชาควรมีนิสิตประเมินการเรียนการสอนในระดับรายวิชา มีคณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของข้อสอบให้เป็นไปตามแผนการสอน มีการประเมินข้อสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

๒.๑.๓ การทวนสอบในระดับหลักสูตรสามารถทำได้โดยมีระบบประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้และรายงานผล

๒.๒. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนิสิตสำเร็จการศึกษา

การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนิสิต มีการประเมินคุณภาพของหลักสูตรในประเด็นต่อไปนี้

๒.๒.๑ ภาวะการมีงานทำของบัณฑิต ประเมินจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ในด้านระยะเวลาในการมีงานทำ ความเห็นต่อความรู้ ความสามารถ ความมั่นใจของบัณฑิตในการประกอบอาชีพ

๒.๒.๒ การสัมภาษณ์หรือการส่งแบบประเมินผู้ประกอบการและสถานศึกษา เพื่อประเมินความพึงพอใจของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

๒.๒.๓ การประเมินจากศิษย์เก่า ในแง่ของความพร้อมและความรู้จากสาขาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เกี่ยวเนื่องกับการประกอบอาชีพของบัณฑิต รวมทั้งเปิดโอกาสให้เสนอข้อคิดเห็นในการปรับหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

๒.๒.๔ ความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มาประเมินหลักสูตร หรือเป็นอาจารย์พิเศษ ต่อความพร้อมของนิสิตในการเรียนและคุณสมบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทวนสอบ และการพัฒนาองค์ความรู้ของนิสิต

๒.๒.๕ ผลงานจำนวนโครงการที่นิสิตได้จัดทำและได้รับการยอมรับจากสังคมจนได้รับการจดสิทธิบัตร จำนวนรางวัลทางสังคมและวิชาชีพ จำนวนกิจกรรมการกุศลเพื่อสังคมและประเทศชาติ จำนวนกิจกรรมอาสาสมัครในองค์กรที่ทำประโยชน์ต่อสังคม

๓. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๓.๑.๑ สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่าของเวลาการศึกษาตามหลักสูตรและมีค่าเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐

๓.๑.๒ ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

๓.๑.๓ ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทักษะด้านภาษาอังกฤษและทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

๓.๑.๔ ไม่มีพันธะด้านหนี้สินใด ๆ กับมหาวิทยาลัย

หมวดที่ ๖

การพัฒนาคณาจารย์

๑. การเตรียมการสำหรับอาจารย์ใหม่

๑.๑ มีระบบและกลไกการรับอาจารย์ใหม่

มีกลไกการรับอาจารย์ใหม่ ตามระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย มีคณะกรรมการคัดเลือก มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก แล้วประกาศรับการคัดเลือกเป็นอาจารย์ตามระบบของมหาวิทยาลัย มีการตรวจสอบคุณสมบัติ การทดสอบความรู้และการสัมภาษณ์ และประกาศรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือก แล้วนำเสนอแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร

๑.๒ การเตรียมความพร้อมสำหรับอาจารย์ใหม่

มีปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่ เพื่อให้เข้าใจระบบ ระเบียบ และขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ ภาระหน้าที่ของอาจารย์ รวมทั้งแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย และแนวทางการดำเนินงานของหลักสูตร

๑.๓ การกำหนดภาระงานอาจารย์ใหม่

ประชุมเพื่อมอบหมายภาระงานให้กับอาจารย์ใหม่ โดยเน้นสร้างกระบวนการเรียนรู้การทำงาน ของอาจารย์ กำหนดภาระงานสอนให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ และมีคณาจารย์ในหลักสูตรคอยให้ คำแนะนำการจัดทำแผนการสอน การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน การประเมินผล และการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

๑.๔ การพัฒนาศักยภาพอาจารย์ใหม่

มีแผนพัฒนาอาจารย์เป็นรายบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของหลักสูตร ส่งเสริมการศึกษาต่อ การฝึกอบรม การสัมมนา การศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพอาจารย์ด้านการจัดการ เรียนการสอน การผลิตผลงานทางวิชาการ งานวิจัย และงานสร้างสรรค์

๒.๕ การประเมินอาจารย์ใหม่

มีการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาอาจารย์ และมีการประเมินศักยภาพ โดย ผู้บริหารและนิสิต เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพอาจารย์ใหม่

๒. การพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่คณาจารย์

๒.๑. การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

๒.๑.๑ พัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ของอาจารย์ ให้มีความรู้ความเข้าใจตามโครงสร้างเนื้อหาในหลักสูตร และพัฒนาองค์ความรู้ตามสาระ รายวิชา

๒.๑.๒ พัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน โดยการส่งเสริมทักษะและประสบการณ์จัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตร และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งมีการส่งอาจารย์เข้าร่วมอบรม สัมมนา และเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน

๒.๑.๓ พัฒนาทักษะการผลิตและใช้สื่อการสอน โดยมีการอบรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ให้สามารถผลิตสื่อการสอนและสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๑.๔ ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งพัฒนาทักษะการวัดและการประเมินผลอย่างมีคุณภาพ

๒.๒. การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพด้านอื่น ๆ

๒.๒.๑ การพัฒนาวิชาการ

๒.๒.๑.๑ พัฒนาความรู้และความเข้าใจ ให้มีความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา

๒.๒.๑.๒ พัฒนาทักษะการบูรณาการวิชาการความรู้ทางพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม

๒.๒.๑.๓ พัฒนาองค์ความรู้ เพื่อใช้ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสนองงานคณะสงฆ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒.๑.๔ ส่งเสริมสนับสนุนการผลิตผลงานทางวิชาการ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน เอกสารคำสอน หนังสือ ตำรา งานวิจัย บทความวิจัย และบทความวิชาการ

๒.๒.๒ การพัฒนาวิชาชีพด้านอื่น ๆ

ส่งเสริมสหวิทยาการ โดยบูรณาการความรู้ด้านพระพุทธศาสนากับศาสตร์อื่น ๆ

หมวดที่ ๗

การประกันคุณภาพหลักสูตร

๑. การกำกับมาตรฐานหลักสูตร

มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ในการกำกับดูแล และบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ผ่านการประชุมพิจารณา ควบคุม ดำเนินการ ทั้งการกำกับรายวิชาการวางระบบผู้สอน และกระบวนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา การประเมินผู้เรียน การกำกับให้มีการประเมินตามสภาพจริง มีวิธีการประเมินที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน และติดตามผลการดำเนินงาน หลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยใช้กระบวนการ PDCA

๒. บัณฑิต

๒.๑ หลักสูตรมีการติดตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้

๒.๒ หลักสูตรมีการกำกับติดตามภาวะการมีงานทำของบัณฑิต เพื่อนำข้อมูลมาใช้พัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

๒.๓ หลักสูตรมีการสำรวจความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมาพิจารณาจัดทำโครงการและกิจกรรมในการพัฒนานิสิต พัฒนาคณาจารย์ รวมทั้งการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

๒.๔ หลักสูตรมีทำเนียบศิษย์เก่า และนำศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและอาชีพ มามีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงและสร้างแรงบันดาลใจให้กับบัณฑิตรุ่นน้อง

๓. นิสิต

๓.๑ หลักสูตรมีระบบกลไกการรับนิสิต มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่หลากหลาย

๓.๒ หลักสูตรมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โดยให้คำปรึกษาแก่นิสิตตลอดหลักสูตร ด้านการศึกษา ตามหลักสูตร และการจัดการปัญหาด้านต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตร และอาจารย์ที่ปรึกษาต้องกำหนดเวลาที่ให้นิสิตเข้าพบหรือวิธีการ ติดต่อกันในรูปแบบต่าง ๆ และแจ้งให้นิสิตทราบ

๓.๓ หลักสูตรมีการจัดโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิตในด้านต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โครงการบริการวิชาการ และโครงการเตรียมความพร้อมให้แก่บัณฑิต เป็นต้น

๓.๔ หลักสูตรมีการติดตามข้อมูลที่แสดงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนิสิต ได้แก่ อัตราการคงอยู่ของนิสิต อัตราการสำเร็จการศึกษา ความพึงพอใจต่อหลักสูตร

๓.๕ หลักสูตรมีการจัดการข้อร้องเรียน ให้นักศึกษาสามารถแจ้งข้อร้องเรียนได้ตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

๔. อาจารย์

๔.๑ การรับอาจารย์ใหม่

มีการคัดเลือกอาจารย์ใหม่ตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย โดยอาจารย์ใหม่จะต้องมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาวิชาพระพุทธศาสนาหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์โดยจะต้องสอบผ่านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ทั้งนี้ การรับอาจารย์ใหม่ ต้องมีความเหมาะสมกับจำนวนนิสิต

๔.๒ การบริหารอาจารย์

หลักสูตรมีการบริหาร โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างชัดเจน โดยมอบหมายภาระงานตามความเหมาะสมกับคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาผลงานทางวิชาการ ทำให้อัตราการคงอยู่ของอาจารย์อยู่ในระดับสูง และมีคะแนนความพึงพอใจของอาจารย์มากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

ทั้งนี้ โดยบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนจะต้องประชุมร่วมกันในการวางแผนจัดการเรียนการสอน ประเมินผลและให้ความเห็นชอบการประเมินผลทุกรายวิชา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเตรียมไว้สำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ตลอดจนปรึกษาหารือแนวทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร และได้บัณฑิตเป็นไปตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

๔.๓ การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์

หลักสูตรส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ทุกรูป/คน ได้รับการพัฒนาด้านวิชาการหรือวิชาชีพ ส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาตนเองในการสร้างผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยอาจารย์ทุกท่านจะต้องผลิตผลงานทางวิชาการให้ได้ ดังนี้

(๑) ผลงานวิจัย จำนวน ๑ เรื่อง ในรอบ ๕ ปี

(๒) บทความทางวิชาการที่ตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในฐาน TCI จำนวน ๑ เรื่องต่อปี

(๓) เอกสารประกอบการสอน /หนังสือ/ตำรา/งานแปล ประเภทใดประเภทหนึ่ง จำนวน ๑ เรื่องต่อปี

ทั้งนี้ หลักสูตรจะต้องพัฒนาระบบและกลไกภายในที่เอื้อต่อการพัฒนาผลงานทางวิชาการ ดังกล่าวข้างต้น ในขณะที่เดียวกันในด้านประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์จะต้องได้รับผลการประเมินความพึงพอใจจากนิสิตมีคะแนนความพึงพอใจมากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

๕. หลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินผู้เรียน

หลักสูตรมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผู้เรียน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการออกแบบหลักสูตร ควบคุม กำกับกับการจัดทำรายวิชา การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา การประเมินผู้เรียน การกำกับให้มีการประเมินตามสภาพจริง มีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนและมีผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ ดังนี้

๕.๑ สารของรายวิชาในหลักสูตร

หลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอน ให้การเรียนรู้ของผู้เรียนตรงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด ในสาระรายวิชา โดยการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน มคอ.๒

๕.๒ การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

๕.๒.๑ ก่อนเปิดภาคการศึกษา อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ประชุมพิจารณากำหนดอาจารย์ผู้สอน ให้เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน ตามความรู้ความสามารถและความชำนาญในเนื้อหา ประสบการณ์การทำงาน และผลงานทางวิชาการของผู้สอน โดยมีการกำกับติดตามให้อาจารย์ทุกท่านจัดทำมคอ. ๓ และมคอ. ๕ ทุกรายวิชา รวมทั้งมีการประเมินหลักสูตร (มคอ. ๗) อย่างครบถ้วน

๕.๒.๒ ก่อนเปิดภาคการศึกษา อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ได้กำหนดคุณสมบัติของอาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน มีประสบการณ์ในการสอน สามารถจัดทำ มคอ. ๓ และ มคอ. ๕ ได้ โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีการติดตามและกำกับการเรียนการสอนของอาจารย์พิเศษ และให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตลอดภาคการศึกษา

๕.๒.๓ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ประชุมประเมินกระบวนการกำหนดผู้สอน และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

๕.๓ การประเมินผู้เรียน

การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรได้ดำเนินการ ดังนี้

๕.๓.๑ หลักสูตรมีการประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิตโดยใช้การประเมินตามสภาพจริง โดยมีเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย

๕.๓.๒ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนจัดทำและนำเสนอ มคอ.๕ เพื่อประเมินผลการเรียนการสอน และทางหลักสูตรได้ร่วมกันจัดทำมคอ.๗ เพื่อประเมินหลักสูตรตลอดปีการศึกษา

๖. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

หลักสูตรมีความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนมีหลายประการ ได้แก่ ความพร้อมทางกายภาพ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ที่พักของนิสิต ฯลฯ และความพร้อมของอุปกรณ์เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวก หรือทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ วารสาร ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น แหล่งเรียนรู้ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ สิ่งสนับสนุนเหล่านี้ต้องมีปริมาณเพียงพอ และมีคุณภาพพร้อมใช้งานทันสมัย โดยพิจารณาการดำเนินการปรับปรุงพัฒนาจากผลการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์และนิสิตต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มากกว่า ๓.๕ คะแนน (จากระดับ ๕)

๗. ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators)

ผลการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายตัวบ่งชี้ทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษาเพื่อติดตามการดำเนินการตาม TQF ต่อไป ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินผ่าน คือ มีการดำเนินงานตามข้อ ๑-๕ และอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในแต่ละปี

ตัวบ่งชี้ ผลการดำเนินงาน	ปีที่ ๑ ๒๕๖๕	ปีที่ ๒ ๒๕๖๖	ปีที่ ๓ ๒๕๖๗	ปีที่ ๔ ๒๕๖๘
๑. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย ร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตามและทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร	√	√	√	√
๒. มีรายละเอียดของหลักสูตรตามแบบ มคอ.๒ ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชา พระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)	√	√	√	√
๓. มีรายละเอียดของรายวิชาและรายละเอียดของประสบการณ์ ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๓ และ มคอ.๔ อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	√	√	√	√
๔. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาและรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ	√	√	√	√

มคอ. ๕ และ มคอ.๖ ภายใน ๓๐ วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบ ทุกรายวิชา				
๕. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของ หลักสูตรตามแบบ มคอ.๗ ภายใน ๖๐ วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา	√	√	√	√
๖. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนิสิต ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด ใน มคอ. ๓ และ มคอ.๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	√	√	√	√
๗. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียน การสอน กลยุทธ์การสอนหรือการ ประเมินผลการเรียนรู้จากผลการประเมิน การดำเนินการที่รายงานใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว	-	√	√	√
๘. คณาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคนได้รับการ ปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้าน การจัดการ เรียนการสอน	√	√	√	√
๙. คณาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนได้รับ การพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง	√	√	√	√
๑๐. บุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนา วิชาการ และ/หรือ วิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อปี	√	√	√	√
๑๑. ระดับความพึงพอใจของนิสิตปีสุดท้าย/ บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพ หลักสูตร เฉลี่ยไม่ น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕	-	-	-	√
๑๒' ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มี ต่อบัณฑิตใหม่เฉลี่ยไม่น้อย กว่า ๓.๕ จาก คะแนนเต็ม ๕	-	-	-	-

๑๓. บัณฑิตปริญญาตรีมีคุณลักษณะบัณฑิต ที่พึงประสงค์ สอบผ่านภาษาอังกฤษ และ เทคโนโลยีสารสนเทศ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕๑ จากคะแนนเต็ม ๕	-	-	-	√	
---	---	---	---	---	--

หมวดที่ ๘

การประเมิน และปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

๑. การประเมินประสิทธิผลของการสอน

๑.๑ การประเมินกลยุทธ์การสอน

๑.๑.๑ ประเมินกลยุทธ์การสอนที่ได้วางแผนไว้สำหรับการพัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ โดยการ
 ปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและวิธีสอน

๑.๑.๒ ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนของนิสิตทั้งในและ
 นอกชั้นเรียน

๑.๑.๓ ประเมินจากผลงานของนิสิต ที่ได้รับมอบหมายในแต่ละรายวิชา

๑.๒ การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน

๑.๒.๑ การวิเคราะห์ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้รายวิชา โดยนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนเพื่อ
 ปรับกลยุทธ์การสอน

๑.๒.๒ รายงานผลการประเมินทักษะอาจารย์ให้แก่อาจารย์ผู้สอนและผู้รับผิดชอบหลักสูตรเพื่อใช้
 ในการปรับปรุงกลยุทธ์การสอนของอาจารย์ต่อไป

๑.๒.๓ หลักสูตรรวบรวมผลการประเมินที่เป็นความต้องการในการปรับปรุงทักษะการสอนเพื่อ
 นำมาวางแผนพัฒนาให้สอดคล้องและ/หรือปรับปรุงกลยุทธ์การสอนให้เหมาะสมกับรายวิชา

๒. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

๒.๑ วางแผนการประเมิน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วย
 ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

๒.๒ การประเมินหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยการประเมินการจัดการเรียน
 การสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ของนิสิต

๒.๓ ดำเนินการสำรวจข้อมูลเพื่อประกอบการประเมินหลักสูตรจากนิสิตชั้นปีสุดท้ายและบัณฑิต
 ที่สำเร็จการศึกษา รวมทั้งผู้ใช้บัณฑิต และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

๓. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร

คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ (Key Performance Indicators) โดยคณะกรรมการประเมินอย่างน้อย ๓ คน และมีผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาเดียวกันอย่างน้อย ๑ คน

๔. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุงหลักสูตรและแผนกลยุทธ์การสอน

- ๔.๑ รวบรวมข้อเสนอแนะ/ข้อมูล จากการประเมินจากนิสิต ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ
- ๔.๒ จัดประชุมวางแผนปรับปรุงหลักสูตร และกลยุทธ์การสอน โดยใช้ผลการประเมินเป็นฐานข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนา
- ๔.๓ จัดทำรายงานการประเมินหลักสูตร เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการในระดับต่าง ๆ และผู้เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก ก
คำอธิบายรายวิชา หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

คำอธิบายรายวิชา

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต

๑.๑ วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม (Man and Society) ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมและแนวทางการแก้ไขปัญหาสังคมแบบสันติวิธี ความเป็นพลเมือง และการสื่อสารทางสังคมยุค New Normal	๓(๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป (General Law) ศึกษาวิวัฒนาการของกฎหมาย ความหมายและลักษณะของกฎหมาย ที่มาของกฎหมาย ประเภทของกฎหมาย การใช้กฎหมาย การยกเลิกกฎหมาย กฎหมายเกี่ยวกับบุคคล ครอบครัว มรดก พันัยกรรม สัญญาประเภทต่าง ๆ ที่สำคัญ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายอาญา ความรับผิดในทางอาญา เหตุยกเว้นความผิดและเหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด กระบวนการยุติธรรมของไทย	๓(๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๐๓	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล (Computer and Digital Technology) ศึกษาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบระบบคอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ความปลอดภัย กฎหมาย จริยธรรมในสังคมดิจิทัล และความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต ฝึกทักษะการใช้อินเทอร์เน็ต สื่อ การสื่อสารยุคดิจิทัล เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดทำเอกสาร ตารางคำนวณ และการนำเสนอข้อมูลได้	๓(๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communications) ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟังและการพูด การอ่านและการเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การทักทาย การแนะนำตัว การแสดงออกทางความรู้สึกและความคิดเห็นการแสดงบทบาทสมมติ ศึกษาโครงสร้างและการใช้ไวยากรณ์ เพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ	๓(๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๐๕	ปรัชญาเบื้องต้น	๓(๓-๐-๖)

(Introduction to Philosophy)

ศึกษาความหมาย ขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา สาขาปรัชญา
สาระสำคัญของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญา
ตะวันตก หลักการและวิธีให้เหตุผลทางปรัชญา

๐๐๐ ๒๐๖ คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย ๓(๓-๐-๖)

(Mathematics and Statistics for Research)

ศึกษาพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ เขต การให้เหตุผล ระบบและ
คุณสมบัติของจำนวนจริง สมการและอสมการ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน เมทริกซ์ หลัก
พื้นฐานทางสถิติ การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่ และการหาค่าแนวโน้มเข้าสู่
ส่วนกลาง สถิติแบบบรรยาย สถิติทดสอบ การทดสอบสมมติฐาน รูปแบบการวิจัย การ
ออกแบบการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การ
เขียนโครงการวิจัยและการเขียนรายงานผลการวิจัย

๑.๒ วิชาเลือก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๗ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ๓(๓-๐-๖)

(Introduction to Politics and Government)

ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครอง
สถาบันทางการเมือง กระบวนการทางการเมืองและการปกครอง การจัดระเบียบการ
ปกครอง ปัญหาและอุปสรรคทางการเมือง และแนวคิดพระพุทธรศาสนามักับการเมืองการ
ปกครอง

๐๐๐ ๑๐๘ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ๓(๓-๐-๖)

(Introduction to Economics)

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจ อุปสงค์ อุปทาน การ
กำหนดราคาดุลยภาพ พฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต ตลาดในระบบเศรษฐกิจ
รายได้ประชาชาติ การเงิน วัฏจักรเศรษฐกิจ ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน การพัฒนา
เศรษฐกิจ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และเทคโนโลยีใน
รูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจบทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ
โครงสร้างเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยและแนวทางแก้ไข และศึกษา
เศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ

๐๐๐ ๑๐๙ จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน ๓(๓-๐-๖)

(Psychology for Self-Development)

ศึกษาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางจิตวิทยาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ตนเองและผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร สร้างสัมพันธภาพและทำงานเป็นทีม

๐๐๐ ๑๑๐ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น

๓(๓-๐-๖)

(Introduction to Linguistics)

ศึกษาความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและทฤษฎีทางวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ และวิเคราะห์ภาษาตามแนวภาษาศาสตร์

๐๐๐ ๑๑๑ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้

๓(๓-๐-๖)

(Language Skills for Learning)

ความรู้เกี่ยวกับภาษาและทักษะภาษาที่จำเป็นต่อการสื่อสาร หลักการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูล การสืบค้นข้อมูลท้องถิ่น และข้อมูลสารสนเทศจากสื่อทุกประเภท การใช้ห้องสมุด วิธีการแสวงหาความรู้ การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้กระบวนการทักษะสัมพันธ์ทางภาษาในการสรุปความตีความ วิเคราะห์ วิวิจารณ์และสังเคราะห์ นำเสนอเป็นลายลักษณ์อักษร วาจา และสื่อประสม

๐๐๐ ๑๑๒ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่

๓(๓-๐-๖)

(Modern Science and Technology)

ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคต่างๆ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน วิทยาศาสตร์ประยุกต์พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ หลักพื้นฐานทางเทคโนโลยี กระบวนการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยี

๐๐๐ ๑๑๓ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น

๓(๓-๐-๖)

(Introduction to Logic)

ศึกษานิยาม คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิภาค การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบต่าง ๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผลปรัดธานุमानและปฤจณาว่าที่แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณวิทยาของนิกายสรวาสตีวาท วิภาษวาทของนาคคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์

๐๐๐ ๑๑๔ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

๓(๓-๐-๖)

(Man and Environment)

ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

๐๐๐ ๑๑๕ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน

๓(๓-๐-๖)

(Current World Affairs)

ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น

๓(๓-๐-๖)

(Basic Sanskrit)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจก रुपนามศัพท์ สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจณาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาชยาด การประกอบรูปเป็นอาชยาดกรรตุวจากจาทู การแจก रुपกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา

๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาสันสกฤตขั้นสูง

๓(๓-๐-๖)

(Advanced Sanskrit)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลง อักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจกรูปนาม ศัพท์สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธ สรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็นอาขยาต กรรตุวาทจากธาตุ การแจกรูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับ ไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา

๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาไทยเบื้องต้น

๓(๓-๐-๖)

(Basic Thai)

ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบ ไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดง ความหมายรูปธรรมและนามธรรม

๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาไทยขั้นสูง

๓(๓-๐-๖)

(Advanced Thai)

ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึก แต่งภาพย่ กลอน โคลง ฉันทในภาษาไทย

๐๐๐ ๒๒๐ ภาษาจีนเบื้องต้น

๓(๓-๐-๖)

(Basic Chinese)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน การเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ ปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๒๑ ภาษาจีนขั้นสูง

๓(๓-๐-๖)

	(Advanced Chinese)	
	ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๒	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น (Basic Japanese)	๓(๓-๐-๖)
	ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๓	ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง (Advanced Japanese)	๓(๓-๐-๖)
	ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๔	ภาษาฮินดีเบื้องต้น (Basic Hindi)	๓(๓-๐-๖)
	ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง อ่านเขียน สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน	
๐๐๐ ๒๒๕	ภาษาฮินดีขั้นสูง (Advanced Hindi)	๓(๓-๐-๖)
	ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๖	วัฒนธรรมไทย (Thai Culture)	๓(๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย	
๐๐๐ ๒๒๗	มนุษย์กับอารยธรรม	๓(๓-๐-๖)

(Man and Civilization)

ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตกและอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๒๘ สันติศึกษา

๓(๓-๐-๖)

(Peace Education)

ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธี ทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีสันติธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่าง ๆ อย่างสันติสุข

๐๐๐ ๒๒๙ ภาวะผู้นำ

๓(๓-๐-๖)

(Leadership)

ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก

๐๐๐ ๒๓๐ หลักธรรมาภิบาล

๓(๓-๐-๖)

(Good Governance)

ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

๐๐๐ ๒๓๑ การรู้เท่าทันสื่อ

๓(๓-๐-๖)

(Media Literacy)

ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อปลอม อิทธิพลของสื่อปลอมที่มีต่อสังคม การตรวจสอบข่าว เทคนิคการรู้เท่าทันข่าวปลอม การรู้เท่าทันสื่อชวนเชื่อต่างศาสนา อันได้แก่สื่อชวนเชื่อที่บิดเบือนหลักพุทธธรรม สื่อชวนเชื่อ ที่ใส่ร้ายบุคคลหรือองค์กร โดยใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือจนสร้างความขัดแย้งในสังคม

๐๐๐ ๒๓๒ ความรับผิดชอบต่อสังคม

๓(๓-๐-๖)

(Social Responsibility)

ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต รู้หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคมในการต่อต้านการทุจริต และ STRONG: จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ด้านการป้องกันการทุจริต

๐๐๐ ๒๓๓ ศาสนาทั่วไป

๓(๓-๐-๖)

(General Religions)

ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย

๒. หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๔ หน่วยกิต

๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

ก. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา ๑๔ หน่วยกิต

- ๐๐๐ ๑๓๔ **วรรณกรรมพระพุทธศาสนา** ๓(๓-๐-๖)
(Buddhist Literature)
ศึกษาประวัติและพัฒนาการของวรรณกรรมบาลีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทย โดยวิเคราะห์วรรณกรรมที่น่าสนใจ เช่น วิมุตติมรรค วิสุทธิมรรค มหาวงศ์ ทีปวงศ์ ศาสนวงศ์ เตภูมิกถามังคลัตถทีปนี กาพย์มหาชาติ สังคีตยวงค์ มงคลวิเสสกถา แก่นพุทธศาสนกรรมทีปนี พุทธธรรม พุทธวิทยา และพระไตรปิฎกฉบับสากล: วิถีธรรมจากพุทธปัญญา
- ๐๐๐ ๑๓๕ **พระไตรปิฎกศึกษา** ๓(๓-๐-๖)
(Tipitaka Study)
ศึกษาประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา โยชนา โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของพระไตรปิฎก เช่น มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์ และมหาวัคค์ในพระวินัยปิฎก พระสูตรสำคัญ เช่น พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร มหาสติปัฏฐานสูตร จูฬกัมมวิภังคสูตรในพระสุตตันตปิฎก ศึกษาสาระเบื้องต้นของปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป นิพพานในพระอภิธรรมปิฎก การสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ความเป็นมาของพระไตรปิฎกในประเทศไทย พระไตรปิฎกบาลีอักษรต่าง ๆ และประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาพระไตรปิฎก
- ๐๐๐ ๑๓๖ **ภาษาบาลี** ๓(๓-๐-๖)
(Pali)
ศึกษาบาลีไวยากรณ์ ประกอบด้วย อักษรวิธี วจีวิภาค และหลักการแต่ง-แปลบาลีเบื้องต้น
- ๐๐๐ ๒๓๗ **ประวัติพระพุทธศาสนา** ๓(๓-๐-๖)
(History of Buddhism)
ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาในอินเดีย การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจากประเทศอินเดียไปในประเทศต่าง ๆ ความสำคัญ ลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา ฐานะและบทบาทของพระพุทธศาสนาในนานาประเทศ พระพุทธศาสนากับสังคมวัฒนธรรมในนานาประเทศ ขบวนการและองค์กรทางพระพุทธศาสนาในปัจจุบันและทิศทางในอนาคต

และบทบาทของคณะสงฆ์ไทยกับการสืบพระพุทธศาสนาตามพุทธปณิธานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

- ๐๐๐ ๒๓๘ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา (Buddhist Festival and Traditions) ๓(๓-๐-๖)
ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาลและสมัยหลังพุทธกาล ความสำคัญ คุณค่าทางจริยธรรมของเทศกาลและพิธีกรรม เทศกาลและพิธีกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ถือปฏิบัติในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อิทธิพลของเทศกาลและพิธีกรรมนั้น ๆ ที่มีต่อสังคมไทย
- ๐๐๐ ๒๓๙ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ (Dhamma in English) ๓(๓-๐-๖)
ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้เป็นภาษาอังกฤษ ฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนธรรมะภาคภาษาอังกฤษ
- ๐๐๐ ๑๔๐ กรรมฐาน ๑ (Buddhist Meditation I) ๓(๒-๒-๕)
ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ ประโยชน์และวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นีวรณ ๕ อุปกิเลส ๑๖ และฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์
- ๐๐๐ ๒๔๑ กรรมฐาน ๒ (Buddhist Meditation II) ๓(๒-๒-๕)
ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์
- ๐๐๐ ๓๔๒ กรรมฐาน ๓ ๓(๒-๒-๕)

(Buddhist Meditation III)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิติ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๔๔๓ กรรมฐาน ๔

๓(๒-๒-๕)

(Buddhist Meditation IV)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน และธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดของไตรสิกขา และไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนดส่งและสอบอารมณ์

๓) หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๕ หน่วยกิต		
วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๓ หน่วยกิต		
๑๐๑ ๓๑๑	หลักพุทธธรรม (Principles of Buddhism) ศึกษาหลักพุทธธรรมที่สำคัญในพระไตรปิฎก เน้นชั้น ๕ ปฏิจจสมุปบาท อริยสัจ กรรม โภธิปักขิยธรรม นิพพาน โดยใช้คัมภีร์อรรถกถาและฎีกาประกอบ	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๑๒	พุทธปรัชญาเถรวาท (Theravada Buddhist Philosophy) ศึกษาแนวคิดพุทธปรัชญาเถรวาท ด้านอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ เปรียบเทียบกับปรัชญาตะวันตกและปรัชญาตะวันออก	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๑๓	ธรรมบทศึกษา (Dhammapada Study) ศึกษาความหมาย ประวัตติ โครงสร้าง หลักธรรมสำคัญของธรรมบท เน้นหลักธรรมสำคัญ แนวคิดเชิงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง และวัฒนธรรมอินเดีย คุณค่าของธรรมบทที่มีต่อวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย	๓(๓-๐-๖)

- ๑๐๑ ๓๑๔ **วิสุทธิมรรคศึกษา** ๓(๓-๐-๖)
(Visuddhimagga Study)
 ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของวิสุทธิมรรค อิทธิพลและคุณค่าที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและสังคมไทยร่วมสมัย
- ๑๐๑ ๔๑๕ **ชาดกศึกษา** ๓(๓-๐-๖)
(Jataka Study)
 ศึกษาโครงสร้าง เนื้อหา และแนวคิดที่ปรากฏในชาดก อิทธิพลของชาดกที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ศิลปวัฒนธรรม วรรณกรรมท้องถิ่น วิถีชีวิต การเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้ในสังคมไทยที่หลากหลาย
- ๑๐๑ ๔๑๖ **พระพุทธศาสนamahayan** ๓(๓-๐-๖)
(Mahayana Buddhism)
 ศึกษาประวัติ และพัฒนาการของมหายานในอินเดีย การเผยแผ่มหายานเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ หลักธรรม พิธีกรรม และนิกายสำคัญของมหายาน
- ๑๐๑ ๔๑๗ **พุทธศิลปกรรม** ๓(๓-๐-๖)
(Buddhism Art)
 ศึกษาประวัติ และพัฒนาการของพุทธศิลปกรรม ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ วรรณศิลป์ ที่มีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาในยุคสมัยต่าง ๆ อิทธิพลคุณค่าพุทธศิลปกรรมต่อวิถีชีวิต ชุมชน สังคม และแนวทางการอนุรักษ์ศิลปกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุทางพระพุทธศาสนา
- ๑๐๑ ๔๑๘ **ภาษาอังกฤษสำหรับพระพุทธศาสนา** ๓(๓-๐-๖)
(English for Buddhism)
 ศึกษาคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้ในพระพุทธศาสนา เน้นการอ่านเอกสารทางพระพุทธศาสนาโดย เลือกรายงานที่เป็นภาษาอังกฤษ เช่น พระพุทธเจ้าสอนอะไร (What the Buddha Taught) เป็นต้น

๑๐๑ ๔๑๙	<p>มังคลัตถทีปนีศึกษา (Mangalattadhipani Study)</p> <p>ศึกษาโครงสร้าง และเนื้อหาสาระของมังคลัตถทีปนี อิทธิพลของมังคลัตถทีปนีที่มีต่อ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา แนวคิด และการประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต ในศตวรรษที่ ๒๑</p>	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๒๐	<p>ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา (Independent Study on Buddhism)</p> <p>ศึกษาค้นคว้าวิจัยอิสระที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางพระพุทธศาสนา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๒๑	<p>สัมมนาพระพุทธศาสนา (Seminar on Buddhism)</p> <p>ศึกษาแนวคิด รูปแบบ วิธีการและดำเนินการสัมมนาปัญหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาใน ประเด็นต่าง ๆ โดยเสนอผลงานการค้นคว้าและรายงานประกอบการสัมมนา</p>	๓(๓-๐-๖)
วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต		
๑๐๑ ๑๐๑	<p>พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ (Buddhism and Science)</p> <p>ศึกษาความหมาย ลักษณะ ขอบข่ายและวิธีการแสวงหาความจริงของ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ โดยสามารถศึกษาวิเคราะห์ ทฤษฎีวิวัฒนาการ ทฤษฎี สัมพัทธภาพ ทฤษฎีควอนตัมฟิสิกส์ และทัศนะของนักวิทยาศาสตร์ที่มีต่อ พระพุทธศาสนา รวมทั้งเข้าใจถึงผลกระทบทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อโลกและ พระพุทธศาสนา</p>	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๑๐๒	<p>พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์ (Buddhism and Social Works)</p> <p>ศึกษาความหมาย และขอบข่ายของสังคมสงเคราะห์ หลักการ รูปแบบ และวิธีการ สังคมสงเคราะห์ในพระไตรปิฎก เน้นพระจริยาของพระพุทธเจ้า บทบาทและ ความสำคัญของพระสงฆ์ในการสังคมสงเคราะห์</p>	๓(๓-๐-๖)

๑๐๑ ๑๐๓	นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก (Communication in Tipitaka) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเทศศาสตร์ คำสอนสำคัญที่เกี่ยวกับหลักการ รูปแบบ วิธีการสื่อคำสอนของพระพุทธเจ้าและสาวก และจริยธรรมกับการสื่อสารใน พระไตรปิฎก	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๑๐๔	ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก (Education in Tipitaka) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของศึกษาศาสตร์ ทฤษฎีทางศึกษาศาสตร์ หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวกับการศึกษา บุรณาการโดยเน้นเป้าหมายของ การศึกษาตามไตรสิกขา กระบวนการจัดการศึกษาแบบกัลยาณมิตร และโยนิโส มนสิการ วิธีสอนของพระพุทธเจ้า คุณธรรมแลจริยธรรมของครู	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๒๐๕	พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา (Buddhism and Ecology) ศึกษาความหมาย ขอบข่ายของนิเวศวิทยา หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎก ที่ เกี่ยวกับนิเวศวิทยา ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับระบบนิเวศ มนุษย์กับธรรมชาติ วิกฤตการณ์ในระบบนิเวศ นโยบายของรัฐและกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม แนวทางการ อนุรักษ์ระบบนิเวศ ด้วยหลักการทางพระพุทธศาสนา	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๒๐๖	จิตวิทยาในพระไตรปิฎก (Psychology in Tipitaka) ศึกษาคำสอนเรื่องจิตและเจตสิกในพระไตรปิฎก เปรียบเทียบกับเรื่องจิตวิทยา ตะวันตกปัจจุบัน พฤติกรรม ของมนุษย์ตามแนวจิต ๖ และการพัฒนาจิตด้วยสมณะ และวิปัสสนา	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๗	รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก (Political Science in Tipitaka) ศึกษาความหมาย แนวคิดทฤษฎี ความเป็นมา อุดมการณ์ และความขัดแย้งทาง การเมือง รูปแบบการปกครอง การเลือกตั้ง สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการปกครอง วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี รูปแบบการปกครองในพระไตรปิฎก	๓(๓-๐-๖)

เปรียบเทียบหลักนิติรัฐและนิติธรรม ประยุกต์และบูรณาการหลักการทาง
พระพุทธศาสนากับหลักรัฐศาสตร์

๑๐๑ ๓๐๘ พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน ๓(๓-๐-๖)

(Buddhism and Human Rights)

ศึกษาแนวคิดพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพของพลเมือง หลักคำสอนทาง
พระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน คุณลักษณะพลเมืองที่เข้มแข็งของ
ประเทศชาติและสังคมโลก หลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญและ
พระราชบัญญัติของไทย และประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเสริมสร้าง
ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

๑๐๑ ๓๐๙ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน ๓(๓-๐-๖)

(Buddhism and Sustainable Development)

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี กระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักสากล (SDGs) หลักการ
พัฒนาที่ยั่งยืนเชิงพุทธ เพื่อพัฒนามนุษย์ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

๑๐๑ ๓๑๐ พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข ๓(๓-๐-๖)

(Buddhism and Healthy Care)

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสาธารณสุข ตามหลักการแพทย์แผนปัจจุบัน
โรคและสมุฏฐานของโรค หลักการบริโภคปัจจัย ๔ เกสซ์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา
วิธีรักษาโรค การส่งเสริมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม จริยธรรมในการรักษาพยาบาล
โดยบูรณาการกับการแพทย์แผนไทยและแผนปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนา

วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๑๒ หน่วยกิต

๑๐๑ ๓๒๒ เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน ๓(๓-๐-๖)

(Comparison between Theravada and Mahayana)

ศึกษาเปรียบเทียบสถานะและพระจริยาของพระพุทธเจ้า สถานะ และบทบาทของ
พระโพธิสัตว์ คำสอนเรื่องธรรมกาย ทศบารมี ไตรลักษณ์ ปฏิจจนุปบาท นิพพาน
และพิธีกรรมสำคัญของนิกายทั้งสอง

- ๑๐๑ ๓๒๓ **พุทธธรรมกับสังคมไทย** ๓(๓-๐-๖)
(Buddhadhamma and Thai Society)
 ศึกษาความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบ หลักพุทธธรรมที่มีต่อสังคมไทย การประยุกต์ใช้และบูรณาการหลักพุทธธรรมกับวิทยาการร่วมสมัย และพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข
- ๑๐๑ ๓๒๔ **อักษรจารึกในพระไตรปิฎก** ๓(๓-๐-๖)
(Tipitaka Scripts)
 ศึกษาอักษรต่าง ๆ ที่ใช้จารึกพระไตรปิฎก คือ อักษรเทวนาครี สิงหล ขอม พม่า มอญ อักษรธรรมล้านนา และอักษรโรมัน ให้สามารถอ่านออก เขียนได้
- ๑๐๑ ๓๒๕ **พระสูตรมหายาน** ๓(๓-๐-๖)
(Mahayana Sutras)
 ศึกษาหลักธรรมสำคัญในพระสูตรมหายานโดย เลือกศึกษาพระสูตรที่สำคัญ เช่น ปรัชญาปารมิตาหฤทยสูตร ทศภูมิสูตร สัทธรรมปุณฑริกสูตร สุขาวดี วยุหสูตร ติมิลเกียรติินเทศสูตร และลัทธิดาวตารสูตร
- ๑๐๑ ๓๒๖ **พระพุทธศาสนากับสันติภาพ** ๓(๓-๐-๖)
(Buddhism and Peace)
 ศึกษาหลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสันติภาพ หลักการและวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งแนวพุทธ โดยเน้นรูปแบบและวิธีการ สังฆสามัคคี และใช้แนวคิดเรื่องสันติภาพทางตะวันตกมาเทียบเคียง
- ๑๐๑ ๓๒๗ **พระพุทธศาสนากับสถานภาพสตรี** ๓(๓-๐-๖)
(Buddhism and Women)
 ศึกษาแนวคิดสตรีนิยม สถานภาพ บทบาท สิทธิ และหน้าที่ของสตรีในทัศนะของพระพุทธศาสนา ศักยภาพในการบรรลุธรรม การอุปถัมภ์และเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในสมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบัน

- ๑๐๑ ๓๒๘ พระพุทธศาสนากับสังคมวิทยา (Buddhism and sociology) ๓(๓-๐-๖)
 ศึกษาขอบข่าย เนื้อหาสำคัญของสังคมวิทยา แนวคิดพระพุทธศาสนาด้านสังคม พฤติกรรม บทบาทหน้าที่ขององค์กร หลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวกับสังคม การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาสังคม วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย และในสังคมโลก
- ๑๐๑ ๓๒๙ พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยีสารสนเทศ (Buddhism and Information Technology for Communication) ๓(๓-๐-๖)
 ศึกษาความหมาย ขอบข่ายของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หลักการ รูปแบบ วิธีการสื่อการสอนของพระพุทธเจ้า จริยธรรม กฎหมายกับการสื่อสาร การประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อการศึกษาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
- ๑๐๑ ๓๓๐ ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา (Life and Works of Buddhist Scholars) ๓(๓-๐-๖)
 ศึกษาชีวประวัติ ผลงานด้านการรจนาและการแปลหนังสือ ตำรา และคัมภีร์ พระพุทธศาสนาของนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน
- ๑๐๑ ๔๓๑ พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์ (Buddhism and Modern Economy) ๓(๓-๐-๖)
 ศึกษาความหมาย ขอบเขต หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์จุลภาคและมหภาค วิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ วิสาหกิจชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจยุคดิจิทัล เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ จริยธรรมของผู้ผลิตและผู้บริโภคตามแนว หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
- ๑๐๑ ๔๓๒ พระพุทธศาสนากับศาสตร์พระราชา (Buddhism and The King's Philosophy) ๓(๓-๐-๖)
 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักธรรมเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา และกระบวนการพัฒนาเชิงพุทธบูรณาการที่สอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนามนุษย์ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

๑๐๑ ๔๓๓	มิลินทปัญหาศึกษา (Milindapanha Study) ศึกษาความเป็นมา ความสำคัญ แนวคิดของมิลินทปัญหา ลักษณะการใช้สำนวนภาษา บทสนทนา วิธีการคิดและการตอบปัญหา และแนวคิดทางปรัชญาที่ปรากฏในมิลินทปัญหา	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๓๔	ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศไทย (History of Buddhism in Thailand) ศึกษาประวัติความเป็นมา พัฒนาการของพระพุทธศาสนาในสมัยล้านนา สมัยสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี กรุงรัตนโกสินทร์ และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๓๕	เนตติปกรณ์ศึกษา (Nettipakarana Study) ศึกษาประวัติ โครงสร้างและเนื้อหาสาระสำคัญของคัมภีร์เนตติปกรณ์ วิเคราะห์หลักการอธิบายธรรมโดยหาระ ๑๖ นัย ๕ สาสนปทัฏฐาน ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา การประยุกต์ใช้หลักการอธิบายธรรมและแก้ปัญหาการเข้าใจธรรมตามแนวเนตติปกรณ์	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๙๗	อารยธรรมสมัยสุโขทัยล้านนา Civilization of Sukhothai and Lanna period ศึกษาประวัติความเป็นมา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของอารยธรรมสมัยสุโขทัยล้านนาที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชุมชนในจังหวัดแพร่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดนครสวรรค์	๓ (๑-๒-๖)

๔) หมวดวิชาเลือกเสรี   ๖   หน่วยกิต

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ต้องเลือกศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาคผนวก ข
ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หลักสูตร ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕

ชื่อหลักสูตรและชื่อปริญญา		หมายเหตุ
หลักสูตร ปี พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	
รหัสและชื่อหลักสูตร รหัสหลักสูตร : ๒๕๕๐๑๘๕๑๑๐๔๐๐๒๗ ภาษาไทย : พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies	รหัสและชื่อหลักสูตร รหัสหลักสูตร : xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx ภาษาไทย : พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา พระพุทธศาสนา ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies	
ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตรบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ. (พระพุทธศาสนา) ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Arts (Buddhist Studies) ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Buddhist Studies)	ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตรบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ. (พระพุทธศาสนา) ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Arts (Buddhist Studies) ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Buddhist Studies)	
๑. ประโยชน์ ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	๑. ประโยชน์ ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร	
	การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ได้มีการกำหนดปรัชญาของ หลักสูตร เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการผลิตบัณฑิต ตามพันธกิจ โดยมุ่งเน้นความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะการใช้ชีวิตและทักษะการ ปฏิบัติงาน และตระหนักถึงประโยชน์ต่อสาธารณะ โดย ได้กำหนดปรัชญา ความสำคัญของหลักสูตร ในการผลิต บัณฑิต ตลอดจนวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน มี รายละเอียดต่อไปนี้	

<p>๑.๑. ปรัชญาของหลักสูตร</p> <p>ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความมุ่งมั่นที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้มีความรอบรู้ อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถด้านพระพุทธศาสนาทั้งด้านวิชาการและภาคปฏิบัติ มีหลักวิชาการที่นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้านอื่น ๆ ตามหลักการศึกษาสมัยใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาชีวิตและพัฒนาสังคมประเทศชาติได้เป็น อย่างดีและมีประสิทธิภาพ</p>	<p>๑.๑. ปรัชญาของหลักสูตร</p> <p>จัดการศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ดี มีศีลธรรม นำสังคมสู่สันติสุข</p>	
<p>๑.๒ ความสำคัญของหลักสูตร</p> <p>มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงสถาปนาขึ้นเพื่อเป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป มหาวิทยาลัย มีพันธกิจอันมุ่งเน้นในการที่จะเป็นศูนย์รวมแห่งวิทยาการด้านต่าง ๆ ที่มีคุณค่าต่อมวลมนุษย์ มุ่งมั่นในการทำหน้าที่ให้การศึกษา ค้นคว้า วิจัย แสวงหาความรู้ เกี่ยวกับวิชาการทางพระพุทธศาสนาและสามารถเล่าเรียนวิชาการทางด้านการศึกษา ประยุกต์ใช้กับศาสตร์สาขาต่างๆ ตอบสนองความต้องการของสังคม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัย และพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและความเป็นสากล อีกทั้งจะทำหน้าที่เป็นแหล่งให้บริการความรู้เกี่ยวกับวิชาการทางพระพุทธศาสนา</p>	<p>๑.๒ ความสำคัญของหลักสูตร</p> <p>หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต เป็นหลักสูตรจัดการศึกษาเพื่อสนองพระราชปณิธานพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ คือ มุ่งเน้นการจัดการศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ให้มีความรู้ คุณธรรมและทักษะในการบูรณาการพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาชีวิต สังคม ควบคู่กับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม ทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของสังคมไทย ป้องกันและแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคม สร้างสังคมสุจริต ส่งเสริมทักษะชีวิตแบบสัมมาชีพ สร้างเกาะคุ้มกันทางสังคม เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข</p>	

<p>ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อันจะก่อให้เกิดการพัฒนา มวลมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน</p>	
<p>๑.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร</p> <p>๑.๓.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้และ เชี่ยวชาญในพระพุทธศาสนา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์ และวิจัยวิชาการด้านพระพุทธศาสนาได้อย่าง แตกฉาน</p> <p>๑.๓.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมไทยและสังคมโลก ด้านจิตใจและปัญญา</p> <p>๑.๓.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถนำพุทธธรรมไป ประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและพัฒนาชีวิต ในระดับชาติและนานาชาติ</p>	<p>๑.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร</p> <p>๑.๓.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ ความ เชี่ยวชาญวิชาการทางพระพุทธศาสนาและศาสตร์ สมัยใหม่ สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์และค้นคว้าวิจัยได้ อย่างแตกฉาน</p> <p>๑.๓.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและ จริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมไทยและสังคม โลก ด้านจิตใจและปัญญา</p> <p>๑.๓.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถนำหลัก พุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการบริการวิชาการ ทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งเสริมสร้าง ศักยภาพในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับชาติและ นานาชาติอย่างมีประสิทธิภาพ</p>

ตารางเปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕

หลักสูตรปรับปรุง ปี ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต	๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต	
๑.๑ วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	๑.๑ วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	
๑.๒ วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต	๑.๒ วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต	
๒. หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๔ หน่วยกิต	๒. หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๕ หน่วยกิต	
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต	๒.๑ รายวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต	
๒.๒ วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๓ หน่วยกิต	๒.๒ วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๓ หน่วยกิต	
๒.๓ วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา ๓๒ หน่วยกิต	๒.๓ วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต	
๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๙ หน่วยกิต	๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๑๒ หน่วยกิต	
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต	๓. หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต	
รวม ๑๔๐ หน่วยกิต	รวม ๑๔๑ หน่วยกิต	

ตารางเปรียบเทียบหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ฉบับปีพ.ศ. ๒๕๕๙ กับ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๙)	(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)	หมายเหตุ
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต	
วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	
๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม (Man and Society) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคมตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน	๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม ๓ (๓-๐-๖) (Man and Society) ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชา สังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมและแนวทางการแก้ไขปัญหาสังคมแบบ สันติวิธี ความเป็นพลเมือง และการสื่อสารทางสังคมยุค New Normal	-เพิ่มเติมหน่วยกิต -ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา
๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป	๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป ๓ (๓-๐-๖)	-เพิ่มเติมหน่วยกิต

<p>(General Law) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป ที่มาของระบบกฎหมาย ลักษณะทั่วไปและประเภทของกฎหมาย กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชนที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ กฎหมายที่พระสงฆ์ควรรู้เป็นการเฉพาะ และกฎหมายศาสนาอื่น</p>	<p>(General Law)</p> <p>ศึกษา<u>วิวัฒนาการของกฎหมาย ความหมายและลักษณะของกฎหมาย</u> ที่มาของกฎหมาย ประเภทของกฎหมาย <u>การใช้กฎหมาย การยกเลิกกฎหมาย</u> กฎหมายเกี่ยวกับบุคคล ครอบครัว มรดก พันัยกรรม สัญญาประเภทต่าง ๆ ที่สำคัญความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ <u>กฎหมายอาญา ความรับผิดชอบในทางอาญา เหตุยกเว้นความผิดและ เหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด กระบวนการยุติธรรม</u> ของไทย</p>	<p>-ปรับแก้ไข</p> <p>คำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๗ เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Technique of Higher Learning) (๒)(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาเทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้ห้องสมุด การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต วิธีแสวงหาความรู้ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ การเขียนรายงาน และภาคินิพนธ์</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๑ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Language Skills for Learning)</p> <p>ความรู้เกี่ยวกับภาษาและทักษะภาษาที่จำเป็นต่อ การสื่อสาร หลักการใช้ภาษาเพื่อ การเรียนรู้และ สืบค้นข้อมูล การสืบค้นข้อมูลท้องถิ่น และข้อมูล สารสนเทศจากสื่อทุก ประเภท การใช้ห้องสมุด วิธีการ แสวงหาความรู้ การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และการ พัฒนาการความรู้ใหม่ โดยใช้กระบวนการทักษะ สัมพันธ์ทางภาษาในการสรุปความ ตีความ วิเคราะห์ วิจารณ์และสังเคราะห์ นำเสนอเป็น ลายลักษณ์ อักษร วาจา และสื่อประสม</p>	<p>รวมรายวิชา</p> <p>เทคนิค การศึกษา ระดับอุดมศึกษา และ ภาษา กับ การ สื่อสาร</p> <p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-เปลี่ยนชื่อ</p> <p>รายวิชา -เพิ่มเติม หน่วยกิต</p>
	<p>๐๐๐ ๒๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(English for Communications)</p> <p>ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟังและการพูด การอ่านและการเขียนเพื่อ การสื่อสารในชีวิตประจำวัน การทักทาย การแนะนำตัว การแสดงออกทางความรู้สึกและ ความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ ศึกษาโครงสร้างและการใช้ ไวยากรณ์ เพื่อการสื่อสาร ภาษาอังกฤษอย่าง มีประสิทธิภาพ</p>	<p>-รวมรายวิชา</p> <p>ภาษาอังกฤษ เบื้องต้น และ ภาษาอังกฤษ ขั้นสูง</p> <p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-เปลี่ยนชื่อ</p> <p>รายวิชา</p> <p>-เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
	<p>๐๐๐ ๑๐๓ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Computer and Digital Technology)</p>	

	<p>ศึกษาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบระบบคอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ความปลอดภัย กฎหมาย จริยธรรมในสังคมดิจิทัล และความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต ฝึกทักษะการใช้อินเทอร์เน็ต สื่อ การสื่อสารยุคดิจิทัล เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดทำเอกสาร ตารางคำนวณ และการนำเสนอข้อมูลได้</p>	
<p>๐๐๐ ๑๐๘ ปรัชญาเบื้องต้น (Introduction to Philosophy) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา ศาสนาและวิทยาศาสตร์ สาขาปรัชญา และสาระสำคัญของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก</p>	<p>๐๐๐ ๒๐๕ ปรัชญาเบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖) (Introduction to Philosophy) ศึกษาความหมาย ขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา สาขาปรัชญา สาระสำคัญของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก หลักการและวิธีให้เหตุผลทางปรัชญา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เปลี่ยนรหัสวิชา - แก้ไขคำอธิบายรายวิชา - เพิ่มเติมหน่วยกิต
<p>๐๐๐ ๒๑๐ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น ๒(๒-๐-๔) (Introduction to Logic) ศึกษานิमित คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิชาค การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ใน แบบ ต่าง ๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปรตถานู มานและปฤจฉาวาที่แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของ พระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณวิทยาของนิกายสรวาสตีวาท วิชาษาวาทีของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่าง ระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกใน คัมภีร์</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๓ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖) (Introduction to Logic) ศึกษานิमित คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิชาคการนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบต่าง ๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปรตถานู มานและปฤจฉาวาที่แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของ พระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณวิทยาของนิกายสรวาสตีวาท วิชาษาวาทีของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่าง ระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกใน คัมภีร์</p>	<ul style="list-style-type: none"> -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ย้ายเป็นวิชาเลือก
<p>๐๐๐ ๑๐๙ ศาสนาทั่วไป (General Religions) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๓ ศาสนาทั่วไป ๓ (๓-๐-๖) (General Religions) ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกัน</p>	<ul style="list-style-type: none"> -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ย้ายเป็นวิชาเลือก

<p>และต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย</p>	<p>และต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย</p>	
<p>๐๐๐ ๑๑๕ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น ๒(๒-๐-๔) (Introduction to Linguistics) ศึกษาความหมายของภาษาและภาษาศาสตร์ สาขาของวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัทศาสตร์ (Phonetics) สรศาสตร์ (Phonemics) สัทอักษรสากล สัทอักษรไทย และหลักวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๐ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖) (Introduction to Linguistics) ศึกษาความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและทฤษฎีทางวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ศึกษาและวิเคราะห์ภาษา ตามแนวภาษาศาสตร์</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ย้ายเป็นวิชาเลือก</p>
<p>๐๐๐ ๑๓๙ คณิตศาสตร์เบื้องต้น ๒(๒-๐-๔) (Basic Mathematics) ศึกษาหลักพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ข้อความประโยคเปิด ประพจน์ ตัวบ่งชี้ ปริมาณ ค่าความจริง ตัวเชื่อมข้อความ และนิเสธ การหาค่าความจริง การสมมูลกัน การให้เหตุผล เซต ความหมายเซต ประเภทเซต เซตย่อย การเท่ากันของเซต การดำเนินการของเซต พีชคณิตของเซต และการประยุกต์เซต จำนวนจริง ระบบจำนวนจริง คุณสมบัติของจำนวนจริง สมการ อสมการ ค่าสัมบูรณ์ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน ฟังก์ชันเชิงซ้อน แมตริกซ์ การดำเนินการแมตริกซ์ การเท่ากัน การบวก การคูณ ดีเทอร์มิแนนต์ อินเวอร์ส แมตริกซ์</p>	<p>๐๐๐ ๒๐๖ คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย ๓ (๓-๐-๖) (Mathematics and Statistics for Research) ศึกษาพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ เซต การให้เหตุผล ระบบและคุณสมบัติของจำนวนจริง สมการและอสมการ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน เมตริกซ์ หลักพื้นฐานทางสถิติ การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่ และการหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง สถิติแบบบรรยาย สถิติทดสอบ การทดสอบสมมติฐาน รูปแบบการวิจัย การออกแบบการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การเขียนโครงร่างการวิจัย และการเขียนรายงานผลการวิจัย</p>	<p>รวมรายวิชาคณิตศาสตร์เบื้องต้น และสถิติเบื้องต้น และการวิจัย -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๓๘ สถิติเบื้องต้นและการวิจัย ๒(๒-๐-๔) (Basic Statistics and Research) ศึกษาหลักพื้นฐานทางสถิติ การจัดเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การแจกแจง ความถี่ การหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การกระจายปกติ และความเบ้ ส่วนเบี่ยงเบน ความแปรปรวน ความน่าจะเป็น ค่าสถิติ Z T และ F ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง</p>		

<p>การทดสอบสมมุติฐาน การวิจัยลักษณะและประเภท การวิจัย ขั้นตอนการวิจัย รูปแบบ การวิจัย การเขียนโครงการวิจัยและการเขียนรายงาน ผลการวิจัย</p>		
<p>วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต</p>	<p>วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต</p>	
<p>๐๐๐ ๑๐๓ การเมืองกับการปกครองของไทย (Thai Politics and Government) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครองของไทย สถาบันทางการเมือง และการปกครองของไทย กระบวนการทางการเมืองของไทย การจัดระเบียบ การปกครองของไทย และพระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครองของไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๗ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ๓ (๓-๐-๖) (Introduction to Politics and Government) ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครอง สถาบันทางการเมือง กระบวนการทางการเมืองและการปกครอง การจัดระเบียบ การปกครอง ปัญหาและอุปสรรคทางการเมือง และแนวคิดพระพุทธศาสนากับการเมือง การปกครอง</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อ รายวิชา -เพิ่มเติมหน่วย กิต - ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๔ เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Economics in Daily Life) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักการเบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันรูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจ การทำงานของกลไกราคาในตลาด บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ เงินตราและสถาบันการเงิน เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาและศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๘ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖) (Introduction to Economics) ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจ อุปสงค์ อุปทาน การกำหนดราคาดุลยภาพ พฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต ตลาดในระบบเศรษฐกิจ รายได้ประชาชาติ การเงิน วัฏจักรเศรษฐกิจ ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน การพัฒนาเศรษฐกิจ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจ บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ โครงสร้างเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยและแนวทางแก้ไข และศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ</p>	<p>เปลี่ยนรหัสวิชา -ปรับเปลี่ยนชื่อ รายวิชา - เพิ่มเติมหน่วย กิต - ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๕ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม (Man and Environment) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิด การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๔ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ๓ (๓-๐-๖) (Man and Environment) ศึกษาสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิด การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

<p>เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย</p>	<p>เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย</p>	
<p>๐๐๐ ๑๐๖ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน (Current World Affairs) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลกทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธรศาสนามักับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๕ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน ๓ (๓-๐-๖) (Current World Affairs) ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและ การเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธรศาสนามักับความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและ การเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธรศาสนามักับการ แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาอังกฤษเบื้องต้น (Basic English) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาทฤษฎีและการใช้ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านาม (Article) การใช้กาล (Tense) การสร้างประโยค (Sentence) การใช้บุรพบท (Preposition) สันธาน (Conjunction) ฝึกทักษะเบื้องต้นในการฟัง พูด อ่านและเขียนในลักษณะที่สัมพันธ์กัน เน้นด้านการอ่านและความเข้าใจภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรูปประโยคและคำศัพท์ต่างๆ</p>		<p>-รวมเป็นรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร -ย้ายเป็นวิชาบังคับ</p>
<p>๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาอังกฤษชั้นสูง (Advanced English) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างประโยคตามหลักไวยากรณ์ และฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เน้นการอ่าน การเขียนและความเข้าใจข้อความภาษาอังกฤษ ซึ่งมีคำศัพท์และโครงสร้างประโยคสัมพันธ์กับเอกสารที่ใช้ศึกษา</p>		<p>-รวมเป็นรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร -ย้ายเป็นวิชาบังคับ</p>

<p>๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น (Basic Sanskrit) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลง อักษรและเสียง การเขียน การอ่าน คำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์สละ การันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็น อาขยาตกรรตุวจากจากธาตุ การแจกรูปกริยา แปล และแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖) (Basic Sanskrit)</p> <p>ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่าน คำศัพท์ ส่วนประกอบของ นามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์สละการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยา อาขยาต การประกอบรูป เป็นอาขยาตกรรตุวจากจาก ธาตุ การแจกรูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤต ที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาสันสกฤตขั้นสูง (Advanced Sanskrit) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อพยย ศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุ วจากจากธาตุ กริยาอาขยาตกรรตวจาก ภาววจาก นิชันตกรรตุวจาก นิชันตกรรตวจาก การสลับ เปลี่ยนประโยคกรรตุวจากเป็นกรรตวจาก ประโยค คำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยค สันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาสันสกฤตขั้นสูง ๓ (๓-๐-๖) (Advanced Sanskrit)</p> <p>ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อพยย ศัพท์ กริยา ศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุ วจากจากธาตุ กริยาอาขยาตกรรตวจาก ภาววจาก นิชันตกรรตุวจาก นิชันตกรรตวจาก การสลับเปลี่ยน ประโยคกรรตุวจากเป็นกรรตวจาก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและ แต่งประโยคสันสกฤตที่ เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๒๐ ภาษาไทยเบื้องต้น (Basic Thai) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ผีกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึก เรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อ สิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดง ความหมาย รูป ปรธรรม และนามธรรม</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาไทยเบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖) (Basic Thai)</p> <p>ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ผีกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ ฟัง พูด ทักทาย ขอขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำ ตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อ สิ่งของ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดง ความหมาย รูป ปรธรรม และนามธรรม</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วย กิต</p>

<p>๐๐๐ ๑๒๑ ภาษาไทยขั้นสูง (Advanced Thai) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งภาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ในภาษาไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาไทยขั้นสูง ๓ (๓-๐-๖) (Advanced Thai) ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และ ตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งภาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ในภาษาไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๒๘ ภาษาจีนเบื้องต้น (Basic Chinese) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน การเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๐ ภาษาจีนเบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖) (Basic Chinese) ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน การเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา - เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๒๙ ภาษาจีนขั้นสูง (Advanced Chinese) ๒(๒-๐-๔) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๑ ภาษาจีนขั้นสูง ๓ (๓-๐-๖) (Advanced Chinese) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๓๐ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น (Basic Japanese) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๒ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖) (Basic Japanese) ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา - เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๓๑ ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง (Advanced Japanese) ๒(๒-๐-๔) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๓ ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง ๓ (๓-๐-๖) (Advanced Japanese) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

<p>๐๐๐ ๑๓๕ ภาษาฮินดีเบื้องต้น (Basic Hindi) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง-อ่าน-เขียน-สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๔ ภาษาฮินดีเบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖) (Basic Hindi) ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง อ่าน เขียน สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาฮินดีขั้นสูง (Advanced Hindi) ๒(๒-๐-๔) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๕ ภาษาฮินดีขั้นสูง ๓ (๓-๐-๖) (Advanced Hindi) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๑๑ วัฒนธรรมไทย (Thai Culture) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๖ วัฒนธรรมไทย ๓ (๓-๐-๖) (Thai Culture) ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๑๒ มนุษย์กับอารยธรรม (Man and Civilization) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่าง อารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๗ มนุษย์กับอารยธรรม ๓ (๓-๐-๖) (Man and Civilization) ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิด ผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

<p>๐๐๐ ๒๐๑ ชีวิตกับจิตวิทยา (Life and Psychology) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาพัฒนาการและองค์ประกอบของชีวิต ความสัมพันธ์ของจิตวิทยากับการดำรงชีวิต วิเคราะห์คุณสมบัติของจิตใจลักษณะต่าง ๆ ผลของสุขภาพจิตที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์และการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๙ จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน ๓ (๓-๐-๖) (Psychology for Self-Development) ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางจิตวิทยาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ตนเองและผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร สร้างสัมพันธ์ภาพและทำงานเป็นทีม</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -ปรับเปลี่ยนชื่อรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๒๔๑ วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา (Physical Science and Technology) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคสมัยต่าง ๆ ความคิดเกี่ยวกับเอกภพ ระบบสุริยะ เทคโนโลยี เทคโนโลยีทางการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การขนส่ง การสื่อสาร เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๒ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ๓ (๓-๐-๖) (Modern Science and Technology) ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ ในยุคต่าง ๆ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน วิทยาศาสตร์ประยุกต์ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ หลักพื้นฐานทางเทคโนโลยี กระบวนการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยี</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -ปรับเปลี่ยนชื่อรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต - ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๒๔๒ พื้นฐานคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ (Introduction to Computer and Information Technology) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประวัติของคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร องค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ ระบบดิจิทัล ภาษาคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ประเภทต่าง ๆ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ระบบการประมวลผล การวิเคราะห์ออกแบบและพัฒนา ระบบ ข้อมูลและการบริหารข้อมูล เครือข่ายและการสื่อสาร อินเทอร์เน็ตและเวปไซด์เว็บบ ภัยคุกคามและความมั่นคงของระบบ จริยธรรมและสังคมไซเบอร์</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๓ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล ๓(๓-๐-๖) (Computer and Digital Technology) มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบระบบคอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ความปลอดภัย กฎหมายและจริยธรรมในสังคม ดิจิทัล มีทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ต สื่อ และการสื่อสารยุคดิจิทัล และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดทำเอกสาร ตารางคำนวณ การนำเสนอข้อมูลได้ และรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -ปรับเปลี่ยนชื่อรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต - ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา -ย้ายเป็นวิชาบังคับ</p>

<p>๐๐๐ ๒๖๔ สันติศึกษา (Peace Education) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีสันติธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่าง ๆ อย่างสันติสุข</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๘ สันติศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Peace Education)</p> <p>ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้ง โดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้ง พัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีสันติธรรมในการ ฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่าง ๆ อย่างสันติสุข</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๕ หลักธรรมาภิบาล ๒(๒-๐-๔) (Good Governance) ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๐ หลักธรรมาภิบาล ๓ (๓-๐-๖) (Good Governance)</p> <p>ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า</p>	<p>เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๖ ภาวะผู้นำ (Leadership) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๙ ภาวะผู้นำ ๓ (๓-๐-๖) (Leadership)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึง ศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและ ความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่ง กรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียน ภาวะผู้นำของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ ความสำเร็จและเกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก</p>	<p>เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
	<p>๐๐๐ ๒๓๑ การรู้เท่าทันสื่อ ๓ (๓-๐-๖)</p>	<p>เพิ่มเติมรายวิชา</p>

	<p align="center">(Media Literacy)</p> <p>ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อปลอม อิทธิพลของสื่อปลอมที่มีต่อสังคม การตรวจสอบข่าว เทคนิคการรู้เท่าทันข่าวปลอม การรู้เท่าทันสื่อชวนเชื่อต่างศาสนา อันได้แก่สื่อชวนเชื่อที่บิดเบือนหลักพุทธธรรม สื่อชวนเชื่อ ที่ใส่ร้ายบุคคลหรือองค์กร โดยใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือจนสร้างความขัดแย้งในสังคม</p>	
	<p align="center">๐๐๐ ๒๓๒ ความรับผิดชอบต่อสังคม ๓ (๓-๐-๖)</p> <p align="center">(Social Responsibility)</p> <p>ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต รู้หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคมในการต่อต้านการทุจริต และ STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ด้านการป้องกันการทุจริต</p>	เพิ่มเติมรายวิชา

ตารางเปรียบเทียบรายวิชา
หมวดวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๙)	(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)	หมายเหตุ
ก. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา ๑๔ หน่วยกิต	ก. วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต	
๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๔ วรรณกรรมพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๕ พระไตรปิฎกศึกษา ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาบาลี๓ ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๗ ประวัติพระพุทธศาสนา๓ ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๘ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก ๒(๒-๐-๔)		
๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๙ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๓ (๓-๐-๖)	
ข. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๑๒ หน่วยกิต	๐๐๐ ๑๔๐ กรรณฐาน ๑ ๓ (๒-๒-๕)	
๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๒๔๑ กรรณฐาน ๒ ๓ (๒-๒-๕)	
๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	๐๐๐ ๓๔๒ กรรณฐาน ๓ ๒(๒-๐-๔) ๓ (๒-๒-๕)	

๐๐๐ ๒๖๐	การปกครองคณะสงฆ์ไทย	๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๔๔๓	กรรมฐาน ๔	๓ (๒-๒-๕)		
๐๐๐ ๒๖๑	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๒(๒-๐-๔)					
๐๐๐ ๒๖๒	ธรรมนิเทศ	๒(๒-๐-๔)					
๐๐๐ ๒๖๓	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา			๒(๒-๐-๔)			
ค. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๔ หน่วยกิต							
๐๐๐ ๑๕๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑	(๒)(๑-๒-๔)					
๐๐๐ ๑๕๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒	๑(๑-๒-๔)					
๐๐๐ ๒๕๓	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓	(๒)(๑-๒-๔)					
๐๐๐ ๒๕๔	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔	๑(๑-๒-๔)					
๐๐๐ ๓๕๕	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕	(๒)(๑-๒-๔)					
๐๐๐ ๓๕๖	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖	๑(๑-๒-๔)					
๐๐๐ ๔๕๗	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗	๑(๑-๒-๔)					

**ตารางเปรียบเทียบคำอธิบายรายวิชา
หมวดวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา**

หมวดวิชาแกนพระพุทธศาสนา (หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๙)	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)	หมายเหตุ
๑. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพุทธศาสนา ๑๔ หน่วยกิต ๒. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๑๒ หน่วยกิต ๓. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๔ หน่วยกิต	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต	ปรับโครงสร้างเป็น ไม่มีกลุ่มย่อย
๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี ๒ (๒-๐-๔) (Pali Literature) ศึกษาประวัติความหมายประเภทและพัฒนาการ ของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา โยชนา และปกรณ์วิเสส วรรณกรรมบาลีในประเทศไทย และ คุณค่าของวรรณกรรมบาลีต่อสังคมไทย	๐๐๐ ๑๓๔ วรรณกรรมพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Buddhist Literature) ศึกษาประวัติและพัฒนาการของ วรรณกรรมบาลีตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน และ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ศึกษาอยู่ใน ประเทศไทย โดย วิเคราะห์วรรณกรรมที่น่าสนใจ เช่น วิมุตติมรรค วิสุทธิมรรค มหาวงศ์ ที่ปวงค์ ศาสนวงศ์ เตฎุมิกถา มังคลัตถที่ปนี กาศย มหาชาติ สังคีตยวงศ์ มงคลวิเสสกถา แก่นพุทธศาสน์ กรรมที่ปนี พุทธธรรม พุทธวิทยา และพระไตรปิฎกฉบับสากล: วิถีธรรมจากพุทธ ปัญญา	-เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต
๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทาง พระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (Research and Literary Works on Buddhism) ศึกษา งานวิจัยทางพระพุทธศาสนา และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาใน ประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิเคราะห์วรรณกรรมทาง		

<p>พระพุทธศาสนาที่น่าสนใจ เช่น เถฎมิกถาของ พญาลัทธิ มังคลัตถที่ปณีของพระสิริมังคลาจารย์ กาพย์ มหาชาติของพระเจ้าทรงธรรม สังคีตยวงค์ของ สมเด็จพระวันรัต (แก้ว) วัดพระเชตุพน พระมงคล วิเสสกาของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส แก่นพุทธศาสน์ของพุทธทาส กรรมที่ปณี ของพระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร) พุทธธรรมของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) พุทธวิทยา ของอาจารย์พร รัตน์ สุวรรณ และงานวิจัยและ วรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ในมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย</p>		
<p>๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒ (๒-๐-๔) (Tipitaka Studies)</p> <p>ศึกษากำเนิด ความเป็นมา และพัฒนาการของ คัมภีร์พระไตรปิฎก การจำแนกโครงสร้างและเนื้อหา สารพระไตรปิฎก คำอธิบายโดยย่อของพระอรธกถาจารย์ การรักษาสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ลำดับคัมภีร์ทาง พระพุทธศาสนา ความเป็นมา ของพระไตรปิฎกในประเทศไทย และประโยชน์ที่ได้รับ จากการศึกษพระไตรปิฎก</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๕ พระไตรปิฎกศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Tipitaka Studies)</p> <p>ศึกษาประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์ พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา โยชนา โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของพระไตรปิฎก เช่น มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์ และมหาวัคค์ ในพระวินัยปิฎก พระสูตรสำคัญ เช่น พรหมชาลสูตร มหาปริณิพพานสูตร มหาสติปัฏฐานสูตร จุฬกัมมวิภังคสูตร ในพระสุตตันตปิฎก ศึกษา สารเบื้องต้นของปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป นิพพานใน พระอภิธรรมปิฎก การสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ความ เป็นมา ของพระไตรปิฎกในประเทศไทย พระไตรปิฎกบาลีอักษรต่าง ๆ และประโยชน์ที่ ได้จากการศึกษาพระไตรปิฎก</p>	<p>- รวบรวมวิชา พระไตรปิฎก ศึกษา/ พระวินัยปิฎก/ พระสุตตันตปิฎก/ พระอภิธรรมปิฎก -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Vinaya Pitaka) ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระวินัยปิฎก เลือก ศึกษา วิเคราะห์เนื้อหาสาระ ที่สำคัญในคัมภีร์มหาวิภังค์ภิกขุณี วิภังค์มหาวรรค จุล วรรค และปริวาร โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระวินัยปิฎก</p>		
<p>๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Suttanta Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้าง ของพระสุตตันตปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์พระสูตร ที่สำคัญ คือ พรหมชาลสูตร มหาปริณิพพานสูตร</p>		

<p>อัครัญญสูตร รวมทั้งประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ จากนิยายทั้ง ๕ นิยาย คือ ทีฆ นิยาย มัชฌิมนิยาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิกาย และขุททกนิกาย โดยอาศัย อรรถกถา และฎีกาประกอบ</p>		
<p>๐๐๐ ๒๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Abhidhamma Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระอภิธรรมปิฎก เนื้อหาสาระ ประเด็นที่น่าสนใจ ในพระอภิธรรมปิฎกทั้ง ๗ คัมภีร์ โดยเน้นให้ เข้าใจ หลักปรมาตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป และนิพพาน โดยอาศัยอรรถกถา และฎีกาประกอบ</p>		
<p>๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ ๒ (๒-๐-๔) (Pali Grammar)</p> <p>ศึกษาการเขียน การอ่านภาษาบาลี ฐานกรณ์ การออกเสียงพยัญชนะ สันโยค การเชื่อมอักษรด้วยสนธิ กิริโยปกรณณ์ ประเภทและวิธีแจกคำนาม สันชยา อพยยศัพท์ กิริยาอาขยาต นามกิตก์ กิริยากิตก์ สมาส และตัทธิต</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาบาลี (Pali) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาบาลีไวยากรณ์ ประกอบด้วย อักษรวิธี วจีวิภาค และหลักการ แต่ง-แปลบาลีเบื้องต้น</p>	<p>-รวมรายวิชา บาลีไวยากรณ์/ -แปลนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี ๒ (๒-๐-๔) (Pali Composition and Translation)</p> <p>ศึกษาการแต่งบาลี การแปลบาลีทั้งโดยอรรถและโดยพยัญชนะให้ถูกต้อง ตามหลักภาษา การแต่งและการแปลประโยคพิเศษและสำนวนที่ควรทราบ การแปลบาลีเป็นไทยและแปลไทยเป็นบาลีจากหนังสือที่กำหนด</p>		
<p>๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (History of Buddhism)</p> <p>ศึกษาประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญ และลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา การแยกนิกายของพระพุทธศาสนา การขยายตัวของพระพุทธศาสนาเข้าไปในนานาประเทศ และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อวัฒนธรรมในประเทศนั้น ๆ รวมทั้งศึกษาขบวนการและองค์การใหม่ๆ ในวงการพระพุทธศานายุคปัจจุบันและอนาคต</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๗ ประวัติพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (History of Buddhism)</p> <p>ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาในอินเดีย การเผยแผ่พระพุทธศาสนา จากประเทศอินเดีย ไปในประเทศต่าง ๆ ความสำคัญ ลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา ฐานะและบทบาทของพระพุทธศาสนา ใน นานา ประเทศ พระพุทธศาสนากับสังคมวัฒนธรรมในนานาประเทศ ขบวนการ และ องค์ กร ทาง</p>	<p>ปรับรายวิชาประวัติพระพุทธศาสนา/ การปกครองคณะสงฆ์ ไทย -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

<p>๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒ (๒-๐-๔) (Thai Sangha Administration)</p> <p>ศึกษาพัฒนาการของระบบการปกครองคณะสงฆ์ไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับต่าง ๆ กฎ ระเบียบ คำสั่งและประกาศที่สำคัญของคณะสงฆ์ การประยุกต์ การปกครองและ การบริหารในปัจจุบันสำหรับคณะสงฆ์ไทย</p>	<p>พระพุทธศาสนาในปัจจุบันและทิศทางในอนาคต และบทบาทของคณะสงฆ์ไทย กับการสืบพระพุทธศาสนาตามพุทธปณิธานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	
<p>๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (Buddhist Festival and Traditions)</p> <p>ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ความหมาย คุณค่าของเทศกาลและพิธีกรรมนั้น ๆ ให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๘ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Buddhist Festival and Traditions)</p> <p>ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ในสมัยพุทธกาล และสมัยหลังพุทธกาล ความสำคัญ คุณค่าทางจริยธรรมของเทศกาลและพิธีกรรม เทศกาลและพิธีกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ถือปฏิบัติในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อิทธิพลของเทศกาลและพิธีกรรมนั้น ๆ ที่มีต่อสังคมไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๒ (๒-๐-๔) (Dhamma in English)</p> <p>ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายใน ภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้ในภาษาอังกฤษ</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๙ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๓ (๓-๐-๖) (Dhamma in English)</p> <p>ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายใน ภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้เป็นภาษาอังกฤษ ฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนธรรมภาค ภาษาอังกฤษ</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ ๒ (๒-๐-๔) (Dhamma Communications)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ศิลปะการเขียนบทความ การพูดในที่ชุมชน การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับการพูด การเทศนา การแสดงปาฐกถาธรรม การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย</p>		<p>ตัดออก</p>

<p>๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation I)</p> <p>ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ วิธีการ และประโยชน์ของการ ปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นิเวศน์ ๕ อุปกิเลส ๑๖ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติและนำไปใช้ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๑ ระยะ นั่งกำหนด ๑ ระยะ หรือ ๒ ระยะ</p>	<p>๐๐๐ ๑๔๐ กรรมฐาน ๑ ๓ (๒-๒-๕) (Buddhist Meditation I)</p> <p>ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ ประโยชน์และวิธีการปฏิบัติ กรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นิเวศน์ ๕ อุปกิเลส ๑๖ และฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดิน จงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>ปรับปรุงรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation II)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติกายนุสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐาน สูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๒๔๑ กรรมฐาน ๒ ๓ (๒-๒-๕) (Buddhist Meditation II)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนว กายนุสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>-ปรับปรุงรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation III)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติเวทนานุสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐาน สูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๓ ระยะ นั่งกำหนด ๓ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๓๔๒ กรรมฐาน ๓ ๓(๒-๒-๕) (Buddhist Meditation III)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวเวทนานุสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรม ที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐาน โดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบ อารมณ์</p>	<p>-ปรับปรุงรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation IV)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติจิตตานุสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐาน สูตร กระบวน การเกิดของ</p>	<p>๐๐๐ ๔๔๓ กรรมฐาน ๔ ๓(๒-๒-๕) (Buddhist Meditation IV)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวจิตตานุสสนาสติปัฏฐาน</p>	<p>-รวมรายวิชา ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔/ ธรรมะ ภาคปฏิบัติ ๕</p>

<p>ไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๔ ระยะ นั่งกำหนด ๔ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>และอัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐาน สูตร กระบวนการเกิดของไตรสิกขาและ ไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานโดยการเดิน จงกรม นั่งกำหนด ส่งและ สอบอารมณ์</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation V) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐาน ตามแนวอัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติ ปัฏฐานสูตร กระบวนการเกิดดับของรูปนามตาม แนวปฏิจางสมุปบาท หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ โภธิปักขัย ธรรม ๓๗ ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการเดิน จงกรม ๕ ระยะ นั่งกำหนด ๕ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>		
<p>๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VI) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานในพระสูตรที่เชื่อมโยง กับมหาสติปัฏฐานสูตร เช่น อปินณกสูตร สติสูตร อากาการบรรลุมรรคผลและ คุณธรรมของพระอริยบุคคล ฝึกปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่งกำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>		<p>ตัดออก</p>
<p>๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VII) ศึกษาวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน สภาวะธรรมที่เกิดดับ ในขณะที่ปฏิบัติฯ วิธีแก้ สภาวะธรรมของสำนักปฏิบัติธรรม ในสมัยปัจจุบัน เปรียบเทียบกับมหาสติปัฏฐานสูตร ฝึก ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม และนั่ง กำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>		<p>ตัดออก</p>

**ตารางเปรียบเทียบคำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะ
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ กับ หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๕**

หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๐ (๓ หน่วยกิต)	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕ (๓ หน่วยกิต)	หมายเหตุ
วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๓ หน่วยกิต	วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๓ หน่วยกิต	
๑๐๑ ๓๐๖ หลักพุทธธรรม ๓(๓-๐-๖) (Principles of Buddhism) ศึกษาหลักพุทธธรรมที่สำคัญในพระไตรปิฎก เน้นอริยสัจ ปฏิจจนสมุปบาท เบญจขันธ์ ไตรลักษณ์ โภธิปักขิยธรรม กรรม สังสารวัฏและนิพพานโดยใช้คัมภีร์อรรถกถาและฎีกาประกอบ	๑๐๑ ๓๑๑ หลักพุทธธรรม ๓ (๓-๐-๖) (Principles of Buddhism) ศึกษาหลักพุทธธรรมที่สำคัญในพระไตรปิฎก เน้นชั้น ๕ ปฏิจจนสมุปบาท อริยสัจ กรรม โภธิปักขิยธรรม นิพพาน โดยใช้คัมภีร์อรรถกถาและฎีกาประกอบ	คงเดิม -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา
๑๐๑ ๓๐๗ พุทธปรัชญาเถรวาท ๓ (๓-๐-๖) (Theravada Buddhist Philosophy) ศึกษาอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ และสุนทรียศาสตร์ในพุทธปรัชญาเถรวาท เปรียบเทียบกับปรัชญาตะวันตกและปรัชญาตะวันออก	๑๐๑ ๓๑๒ พุทธปรัชญาเถรวาท ๓ (๓-๐-๖) (Theravada Buddhist Philosophy) ศึกษาแนวคิดพุทธปรัชญาเถรวาท ด้านอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ เปรียบเทียบกับปรัชญาตะวันตกและปรัชญาตะวันออก	คงเดิม -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา
๑๐๑ ๓๐๘ ธรรมบทศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Dhammapada Studies) ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้างหลักธรรมสำคัญของธรรมบท เน้นหลักธรรมสำคัญ แนวคิดเชิงเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมอินเดีย อิทธิพลและคุณค่าของธรรมบทที่มีต่อวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย	๑๐๑ ๓๑๓ ธรรมบทศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Dhammapada Study) ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้าง วิธีการ ศึกษาธรรมบท หลักการและแนวคิด ความสำคัญของธรรมบท เน้นเชิงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง อิทธิพลและคุณค่าธรรมบทที่มีต่อวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย	คงเดิม -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา
๑๐๑ ๓๐๙ วิสุทธิมรรคศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Visuddhimagga Studies) ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้างและหลักธรรมสำคัญของวิสุทธิมรรค และอิทธิพลของวิสุทธิมรรคที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและวิถีชีวิตไทย	๑๐๑ ๓๑๔ วิสุทธิมรรคศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Visuddhimagga Study) ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของ วิสุทธิมรรค อิทธิพลและคุณค่าที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและสังคมไทยร่วมสมัย	คงเดิม -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา

	<p>๑๐๑ ๔๑๕ ชาตศึกษา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Jataka Study)</p> <p>ศึกษาโครงสร้าง เนื้อหา และแนวคิดที่ปรากฏในชาตก อิทธิพลของชาตกที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ศิลปวัฒนธรรม วรรณกรรม ท้องถิ่น วิถีชีวิต การเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้ในสังคมไทยที่หลากหลาย</p>	<p>ย้ายมาจาก วิชาเฉพาะ พระพุทธศาสนา</p>
<p>๑๐๑ ๓๑๐ นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก</p> <p>๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Communication in Tipitaka)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเทศศาสตร์ คำสอนสำคัญที่เกี่ยวกับหลักการ รูปแบบวิธีการสื่อคำสอนของพระพุทธเจ้าและสาวก และจริยธรรมกับการสื่อสารในพระไตรปิฎก</p>		<p>ย้ายไปวิชา เฉพาะด้าน พระพุทธศาสนา</p>
<p>๑๐๑ ๓๑๑ พระพุทธศาสนามหายาน</p> <p>๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Mahayana Buddhism)</p> <p>ศึกษากำเนิดและพัฒนาการของมหายานในอินเดีย การเผยแผ่มหายานเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ หลักธรรม พิธีกรรม และนิกายสำคัญของมหายาน</p>	<p>๑๐๑ ๔๑๖ พระพุทธศาสนามหายาน ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Mahayana Buddhism)</p> <p>ศึกษาประวัติ และพัฒนาการของมหายานในอินเดีย การเผยแผ่มหายานเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ หลักธรรม พิธีกรรม และนิกายสำคัญของมหายาน</p>	<p>-ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๑ ๔๑๓ พุทธศิลปะ ๓(๓-๐-๖)</p> <p>(Buddhist Arts)</p> <p>ศึกษาพัฒนาการของพุทธศิลปะในอินเดีย และคลื่นพระพุทธศาสนาที่เข้าสู่ประเทศไทย ซึ่งสัมพันธ์กับสกุลศิลปะสมัยต่าง ๆ จนเกิดเป็นสกุลศิลปะในประเทศไทย ทั้งด้านประติมากรรม จิตรกรรม และสถาปัตยกรรม ปรัชญาธรรมทางวัตถุและความงามจากพุทธศิลปะสมัยต่าง ๆ ในประเทศไทยโดยอาศัยพุทธลักษณะ</p>	<p>๑๐๑ ๔๑๗ พุทธศิลปกรรม ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Buddhis Arts)</p> <p>ศึกษาประวัติ และพัฒนาการของพุทธศิลปกรรมด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ วรรณศิลป์ ที่มีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาในยุคสมัยต่าง ๆ อิทธิพลคุณค่าพุทธศิลปกรรมต่อวิถีชีวิต ชุมชน สังคม และแนวทางการอนุรักษ์ศิลปกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุทางพระพุทธศาสนา</p>	<p>-ปรับชื่อ รายวิชา -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>

<p>๑๐๑ ๔๑๔ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษขั้นสูง ๓ (๓-๐-๖) (Dhamma in Advance English) ศึกษาหนังสือธรรมะที่ปราศรัยทาง พระพุทธศาสนาได้รจนาไว้เป็นภาษาอังกฤษตามที่ กำหนดให้</p>	<p>๑๐๑ ๔๑๘ ภาษาอังกฤษสำหรับพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (English for Buddhism) ศึกษาคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้ใน พระพุทธศาสนา เน้นการอ่านเอกสารทาง พระพุทธศาสนาโดย เลือกหนังสือที่เป็นภาษาอังกฤษ เช่น พระพุทธเจ้าสอนอะไร (ภาษาอังกฤษ) เป็นต้น</p>	<p>-ปรับชื่อรายวิชา -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๑ ๔๑๕ จิตวิทยาในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) (Psychology in Tipitaka) ศึกษาคำสอนเรื่องจิตและเจตสิกใน พระไตรปิฎก เปรียบเทียบกับเรื่องจิตวิทยาตะวันตก ปัจจุบัน พฤติกรรม ของมนุษย์ตามแนวจิต ๖ และ การพัฒนาจิตด้วยสมณะและวิปัสสนา</p>		<p>-ย้ายไปวิชา เฉพาะด้าน พระพุทธศาสนา</p>
	<p>๑๐๑ ๔๑๙ มังคลัตถทีปนีศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Mangalattadipani Study) ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้างและเนื้อหา สำคัญของ อิทธิพลของมังคลัตถทีปนี ที่มีต่อวรรณกรรม ทางพระพุทธศาสนา แนวคิด และการประยุกต์ใช้เพื่อ เสริมสร้างทักษะชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑</p>	<p>-ย้ายมาจากวิชา เลือกเฉพาะสาขา พระพุทธศาสนา -เพิ่มคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๑ ๔๑๖ ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Independent Study on Buddhism) ศึกษาค้นคว้าวิจัยอิสระที่สามารถประยุกต์ใช้ใน กิจการทางพระพุทธศาสนา โดยความเห็นชอบและ ควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	<p>๑๐๑ ๔๒๐ ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Independent Study on Buddhism) ศึกษาค้นคว้าวิจัยอิสระที่สามารถประยุกต์ใช้ใน กิจการทางพระพุทธศาสนา โดยความเห็นชอบและ ควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	<p>-คงเดิม -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๑ ๔๑๗ สัมมนาพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Seminar on Buddhism) ศึกษาแนวคิด รูปแบบ วิธีการและดำเนินการ สัมมนาปัญหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเด็น ต่าง ๆ โดยเสนอผลงานการค้นคว้าและรายงาน ประกอบการสัมมนา</p>	<p>๑๐๑ ๔๒๑ สัมมนาพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Seminar on Buddhism) ศึกษาแนวคิด รูปแบบ วิธีการและดำเนินการ สัมมนาปัญหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเด็น ต่าง ๆ โดยเสนอผลงานการค้นคว้าและรายงาน ประกอบการสัมมนา</p>	<p>-คงเดิม -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>

วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา (๒ หน่วยกิต) จำนวน ๓๒ หน่วยกิต	วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา (๓ หน่วยกิต) จำนวน ๓๐ หน่วยกิต	หมายเหตุ
<p>๑๐๑ ๓๐๑ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ ๒ (๒-๐-๔) (Buddhism and Science)</p> <p>ศึกษาความหมาย ลักษณะ ขอบข่ายและวิธีการ แสวงหาความจริงของพระพุทธศาสนากับ วิทยาศาสตร์ โดยสามารถศึกษาวิเคราะห์ ทฤษฎี วิวัฒนาการ ทฤษฎีสัมพัทธภาพ ทฤษฎีควอนตัม ฟิสิกส์ และทัศนะของนักวิทยาศาสตร์ที่มีต่อ พระพุทธศาสนา รวมทั้งเข้าใจถึงผลกระทบทาง วิทยาศาสตร์ที่มีต่อโลกและพระพุทธศาสนา</p>	<p>๑๐๑ ๑๐๑ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Science)</p> <p>ศึกษาความหมาย ลักษณะ ขอบข่ายและวิธีการ แสวงหาความจริงของพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ โดยสามารถศึกษาวิเคราะห์ ทฤษฎีวิวัฒนาการ ทฤษฎี สัมพัทธภาพ ทฤษฎีควอนตัมฟิสิกส์ และทัศนะของ นักวิทยาศาสตร์ที่มีต่อพระพุทธศาสนา รวมทั้งเข้าใจถึง ผลกระทบทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อโลกและ พระพุทธศาสนา</p>	<p>คงเดิม -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
<p>๑๐๑ ๓๐๒ พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์ ๒ (๒-๐-๔) (Buddhism and Social Works)</p> <p>ศึกษาความหมาย และขอบข่ายของสังคม สงเคราะห์ หลักการ รูปแบบ และวิธีการสังคม สงเคราะห์ในพระไตรปิฎก เน้นพระจริยาของ พระพุทธเจ้า บทบาทและความสำคัญของพระสงฆ์ ในการสังคมสงเคราะห์</p>	<p>๑๐๑ ๑๐๒ พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์ ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Social Works)</p> <p>ศึกษาความหมาย และขอบข่ายของสังคม สงเคราะห์ หลักการ รูปแบบ และวิธีการสังคม สงเคราะห์ในพระไตรปิฎก เน้นพระจริยาของ พระพุทธเจ้า บทบาทและความสำคัญของพระสงฆ์ใน การสังคมสงเคราะห์</p>	<p>-คงเดิม -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
	<p>๑๐๑ ๑๐๓ นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) (Communication in Tipitaka)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเทศศาสตร์ คำสอนสำคัญที่เกี่ยวกับหลักการ รูปแบบ วิธีการสื่อคำ สอนของพระพุทธเจ้าและสาวก และจริยธรรมกับการ สื่อสารในพระไตรปิฎก</p>	<p>ย้ายมาจากวิชา เฉพาะด้าน พระพุทธศาสนา</p>
<p>๑๐๑ ๓๑๙ ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๒ (๒-๐-๔) Education in Tipitaka)</p>	<p>๑๐๑ ๑๐๔ ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) Education in Tipitaka)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบข่ายของศึกษาศาสตร์ ทฤษฎีทางศึกษาศาสตร์ หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎก</p>	<p>-คงเดิม -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>

<p>ศึกษาความหมายและขอบข่ายของศึกษาศาสตร์ ทฤษฎีทางศึกษาศาสตร์ หลักธรรมสำคัญใน พระไตรปิฎกที่เกี่ยวกับการศึกษา บูรณาการโดยเน้น เป้าหมายของการศึกษาตามไตรสิกขา กระบวนการ จัดการศึกษาแบบกัลยาณมิตร และโยนิโสมนสิการ วิธีสอนของพระพุทธเจ้า คุณธรรมแลจริยธรรม ของครู</p>	<p>ที่เกี่ยวกับการศึกษา บูรณาการโดยเน้นเป้าหมายของ การศึกษาตามไตรสิกขา กระบวนการจัดการศึกษาแบบ กัลยาณมิตร และโยนิโสมนสิการ วิธีสอนของ พระพุทธเจ้า คุณธรรมแลจริยธรรมของครู</p>	
<p>๑๐๑ ๓๒๑ ชาดกศึกษา ๒ (๒-๐-๔) (Jataka Studies) ศึกษาโครงสร้าง เนื้อหา และแนวคิดที่ปรากฏ ในชาดก อิทธิพลของชาดกที่มีต่อวรรณกรรมทาง พระพุทธศาสนา ศิลปะ และวิถีชีวิต</p>		<p>-ย้ายไปวิชาแกน พระพุทธศาสนา -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัส วิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
<p>๑๐๑ ๓๒๒ พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย ๒ (๒-๐-๔) (Buddhism and Thai Thoughts) ศึกษาภูมิปัญญาไทยที่ได้รับอิทธิพลจาก พระพุทธศาสนาในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และศิลปวัฒนธรรม</p>		<p>-ย้ายไปวิชา เลือกเฉพาะ สาขา พระพุทธศาสนา</p>
<p>๑๐๑ ๓๒๓ พระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน ๒ (๒-๐-๔) (Buddhism in Temporary World) ศึกษาสถานการณ์ของพระพุทธศาสนาในโลก ปัจจุบัน ผลกระทบของลัทธิการเมืองและศาสนาอื่น ๆต่อพระพุทธศาสนา อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมโลก และบทบาทขององค์การ พระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ</p>		<p>-ย้ายไปวิชา เลือกเฉพาะ สาขา พระพุทธศาสนา -ปรับชื่อใหม่ เป็น พระพุทธศาสนา กับสังคมวิทยา</p>
<p>๑๐๑ ๓๒๔ ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทาง พระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (Life and Works of Buddhist Scholars)</p>		<p>-ย้ายไปวิชา เลือกเฉพาะ สาขา พระพุทธศาสนา</p>

<p>ศึกษาชีวประวัติและผลงานด้านการรจนาและแปลหนังสือ ตำรา และคัมภีร์พระพุทธศาสนาของนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน</p>		
<p>๑๐๑ ๔๐๓ พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา ๒ (๒-๐-๔) (Buddhism and Ecology) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเวศวิทยาหลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวกับนิเวศวิทยา เน้นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับระบบนิเวศ มนุษย์กับธรรมชาติ แนวทางการอนุรักษ์และระบบนิเวศวิทยา</p>	<p>๑๐๑ ๒๐๕ พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Ecology) ศึกษาความหมาย ขอบข่ายของนิเวศวิทยาวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทางนิเวศวิทยาหลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎก ที่เกี่ยวกับนิเวศวิทยาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับระบบนิเวศ มนุษย์กับธรรมชาติ วิกฤตการณ์ในระบบนิเวศ นโยบายของรัฐและกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม แนวทางการอนุรักษ์ระบบนิเวศ ด้วยหลักการทางพระพุทธศาสนา</p>	<p>-คงเดิม -ปรับชื่อ ภาษาอังกฤษ -ปรับคำอธิบายรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
	<p>๑๐๑ ๒๐๖ จิตวิทยาในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) (Psychology in Tipitaka) ศึกษาคำสอนเรื่องจิตและเจตสิกในพระไตรปิฎกเปรียบเทียบกับเรื่องจิตวิทยาตะวันตกปัจจุบันพฤติกรรม ของมนุษย์ตามแนวจิต ๖ และการพัฒนาจิตด้วยสมถะและวิปัสสนา</p>	<p>ย้ายมาจากวิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา</p>
<p>๑๐๑ ๔๐๔ ธรรมประยุกต์ ๒ (๒-๐-๔) (Applied Dhamma) ศึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเพื่อนำมาประยุกต์ใช้และบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก้ปัญหาชีวิตและสังคม</p>		<p>-ร่วมกับวิชาพระพุทธศาสนา กับสังคมไทย</p>
<p>๑๐๑ ๔๐๕ พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์ ๒ (๒-๐-๔) (Buddhism and Economics) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของเศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทางเศรษฐศาสตร์ จริยธรรมของผู้ผลิตและผู้บริโภคตามแนวหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เปรียบเทียบ</p>		<p>-ย้ายไปวิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา</p>

<p>เศรษฐศาสตร์แนวพุทธศาสตร์กับเศรษฐศาสตร์ทั่วไป รวมทั้งศึกษาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p>		
<p>๑๐๑ ๔๒๗ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Political Science in Tipitaka) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของรัฐศาสตร์ วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทางรัฐศาสตร์ ในพระไตรปิฎก รูปแบบ วิธีการปกครองตามแนวคิด รัฐ หลักธรรมาภิบาล หลักธรรมของผู้บริหาร เปรียบเทียบ ประยุกต์และบูรณาการรัฐศาสตร์ตาม แนวพุทธศาสตร์กับรัฐศาสตร์ทั่วไป</p>	<p>๑๐๑ ๓๐๗ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) (Political Science in Tipitaka) ศึกษาความหมาย แนวคิดทฤษฎี ความเป็นมา อุดมการณ์ และความขัดแย้งทางการเมือง รูปแบบการ ปกครอง การเลือกตั้ง สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการปกครอง วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี รูปแบบการปกครองในพระไตรปิฎก เปรียบเทียบหลัก นิติรัฐและนิติธรรม ประยุกต์และบูรณาการหลักการทาง พระพุทธศาสนากับหลักรัฐศาสตร์</p>	<p>-คงเดิม -ปรับคำอธิบาย วิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
<p>๑๐๑ ๔๓๐ พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน ๒ (๒-๐-๔) (Buddhism and Human Rights) ศึกษาหลักสิทธิมนุษยชนตามหลักคำสอนทาง พระพุทธศาสนา โดยเปรียบเทียบกับปฏิญญาสากล ว่าสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญของไทยและ พระราชบัญญัติของไทยว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตลอดจนหลักสิทธิมนุษยชนของนานาอารยประเทศ</p>	<p>๑๐๑ ๓๐๘ พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Human Rights) ศึกษาแนวคิดพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ที่ เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน คุณลักษณะพลเมืองที่เข้มแข็ง ของประเทศชาติและสังคมโลก หลักปฏิญญาสากลว่า ด้วยสิทธิมนุษยชน หมายความว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แห่งชาติไทย และประยุกต์ใช้หลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาเพื่อเสริมสร้างทักษะการอยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุข</p>	<p>-คงเดิม -เพิ่มคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
<p>๑๐๑ ๔๓๑ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน ๒ (๒-๐-๔) (Buddhism and Sustainable Development) ศึกษาหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนว พระพุทธศาสนา โดยเน้นหลักการพัฒนามนุษย์ สังคม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๑๐๑ ๓๐๙ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Sustainable Development) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี กระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามหลักสากล (SDGs) หลักการพัฒนาที่ยั่งยืนเชิงพุทธ เพื่อพัฒนามนุษย์ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม</p>	<p>-คงเดิม -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
<p>๑๐๑ ๔๓๒ มังคลัตถทีปนีศึกษา ๒ (๒-๐-๔) (Mangalattadhipani Studies) ศึกษาโครงสร้าง และเนื้อหาสาระของ มังคลัตถทีปนี อิทธิพลของมังคลัตถทีปนีที่มีต่อ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและวิถีชีวิตไทย</p>		<p>ย้ายไปหมวด วิชาแกน พระพุทธศาสนา</p>

<p>๑๐๑ ๔๓๗ พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข ๒ (๒-๐-๔) (Buddhism and Health Care) ศึกษาความหมายและขอบข่ายสาธารณสุข ศาสตร์ทั้งการแพทย์สมัยใหม่และการแพทย์แผนไทย คำสอนในพระไตรปิฎกและอรรถกถาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องโรค การบริโภคปัจจัย ๔ การบริหารร่างกาย การรักษาพยาบาล การพักผ่อน และและการดูแลสุขภาพพหุจริยธรรมของผู้รักษาพยาบาล</p>	<p>๑๐๑ ๓๑๐ พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Healthy Care) ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสาธารณสุข ตามหลักการแพทย์แผนปัจจุบัน โรคและสมุฏฐานของโรค หลักการบริโภคปัจจัย ๔ เกษขในคัมภีร์ พระพุทธศาสนา วิธีรักษาโรค การส่งเสริม การดูแลสุขภาพแบบองค์รวม จริยธรรมในการรักษาพยาบาล โดยประยุกต์ใช้กับการแพทย์แผนไทย และแผนปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนา</p>	<p>-ปรับชื่อวิชา -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
<p>๑๐๑ ๔๓๘ มิลินทปัญหาศึกษา ๒(๒-๐-๔) (Milindapanha Studies) ศึกษาความเป็นมาของมิลินทปัญหา เนื้อหาสาระ สำนวนภาษาวิธีการตอบปัญหาและแนวคิดทางปรัชญา</p>		<p>-ย้ายไปรายวิชา เลือกเฉพาะสาขา พระพุทธศาสนา</p>
<p>วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๙ หน่วยกิต</p>	<p>วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๑๒ หน่วยกิต</p>	<p>หมายเหตุ</p>
<p>๑๐๑ ๓๑๘ เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน ๓ ๓-๐-๖) (Comparison between Theravada and Mahayana) ศึกษาเปรียบเทียบสถานะและพระจริยาของพระพุทธเจ้า สถานะและบทบาทของพระโพธิสัตว์ คำสอนเรื่องธรรมกาย ทศบารมี ไตรลักษณ์ ปฏิจจสมุปบาท นิพพาน และพิธีกรรมสำคัญของนิกายทั้งสอง</p>	<p>๑๐๑ ๓๒๒ เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน ๓ (๓-๐-๖) (Comparison between Theravada and Mahayana) ศึกษาเปรียบเทียบสถานะและพระจริยาของพระพุทธเจ้า สถานะ และบทบาทของพระโพธิสัตว์ คำสอนเรื่องธรรมกาย ทศบารมี ไตรลักษณ์ ปฏิจจสมุปบาท นิพพาน และพิธีกรรมสำคัญของนิกายทั้งสอง</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๑๐๑ ๓๑๙ พุทธธรรมกับสังคมไทย ๓ (๓-๐-๖) (Buddhadhamma and Thai Society) ศึกษาอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย ความเข้าใจพุทธธรรม การใช้พุทธธรรมแก้ปัญหาชีวิตและสังคม แนวโน้มความเชื่อและการปฏิบัติของชาวพุทธในปัจจุบัน และการวิจารณ์พระพุทธศาสนาของนักคิดไทยสมัยใหม่</p>	<p>๑๐๑ ๓๒๓ พุทธธรรมกับสังคมไทย ๓ (๓-๐-๖) (Buddhadhamma and Thai Society) ศึกษาหลักพุทธธรรม เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคมไทย</p>	<p>-คงเดิม -ปรับคำอธิบาย รายวิชา</p>

<p>๑๐๑ ๓๒๐ อักษรจารึกในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) (Tipitaka Scripts) ศึกษาอักษรต่าง ๆ ที่ใช้จารึกพระไตรปิฎก คือ อักษรเทวนาครี สิงหล ขอม พม่า มอญ อักษรธรรม ล้านนา และอักษรโรมัน ให้สามารถอ่านออก เขียนได้</p>	<p>๑๐๑ ๓๒๔ อักษรจารึกในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) (Tipitaka Scripts) ศึกษาอักษรต่าง ๆ ที่ใช้จารึกพระไตรปิฎก คือ อักษรเทวนาครี สิงหล ขอม พม่า มอญ อักษรธรรม ล้านนา และอักษรโรมัน ให้สามารถอ่านออก เขียนได้</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๑๐๑ ๔๑๒ พระสูตรมหายาน ๓(๓-๐-๖) (Mahayana Sutras) ศึกษาหลักธรรมสำคัญในพระสูตรมหายาน โดย เลือกศึกษาพระสูตรที่สำคัญ เช่น ปรัชญาปารมิตา หฤทยสูตร ทศภูมิสูตร สัทธรรมปุณฑริกสูตร สุขาวดีวายุหสูตร วิมลเกียรตินิเทศสูตร และลัทธิดาวตารสูตร</p>	<p>๑๐๑ ๓๒๕ พระสูตรมหายาน ๓ (๓-๐-๖) (Mahayana Sutras) ศึกษาหลักธรรมสำคัญในพระสูตรมหายานโดย เลือกศึกษาพระสูตรที่สำคัญ เช่น ปรัชญาปารมิตา หฤทยสูตร ทศภูมิสูตร สัทธรรมปุณฑริกสูตร สุขาวดีวายุหสูตร วิมลเกียรตินิเทศสูตร และลัทธิดาวตารสูตร</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๑๐๑ ๔๒๙ พระพุทธศาสนากับสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Peace) ศึกษาหลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสันติภาพ หลักการและวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งแนวพุทธ โดยเน้นรูปแบบและวิธีการ สังฆสามัคคี และใช้แนวคิดเรื่องสันติภาพทางตะวันตกมาเทียบเคียง</p>	<p>๑๐๑ ๓๒๖ พระพุทธศาสนากับสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Peace) ศึกษาหลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสันติภาพ หลักการและวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งแนวพุทธ โดยเน้นรูปแบบและวิธีการ สังฆสามัคคี และใช้แนวคิดเรื่องสันติภาพทางตะวันตกมาเทียบเคียง</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๑๐๑ ๔๓๓ พระพุทธศาสนากับสตรี ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Women) ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดและปัญหาเกี่ยวกับสตรีในพระพุทธศาสนา ด้านสถานภาพ บทบาทหน้าที่ ศักยภาพในการบรรลุธรรม การอุปถัมภ์และเผยแผ่พระพุทธศาสนา</p>	<p>๑๐๑ ๓๒๗ พระพุทธศาสนากับสถานภาพสตรี ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Women) ปรึบภาษาอังกฤษ ศึกษาแนวคิด เกี่ยวกับสถานภาพ บทบาท สิทธิ และหน้าที่ ของสตรีในทัศนะของพระพุทธศาสนา ศักยภาพในการบรรลุธรรม การอุปถัมภ์และเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสตรี ในสมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>-ปรับชื่อรายวิชา -ปรับคำอธิบายรายวิชา</p>
	<p>๑๐๑ ๓๒๘ พระพุทธศาสนากับสังคมวิทยา ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and sociology)</p>	<p>-ย้ายมาจากวิชา เฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา -ปรับชื่อใหม่</p>

	<p>ศึกษาความหมายและขอบข่ายของสังคมวิทยา วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทางสังคมวิทยา พฤติกรรม บทบาทหน้าที่ขององค์กร หลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสังคม การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาสังคม วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย และในสังคมโลก</p>	<p>จากวิชา พระพุทธศาสนา กับโลกปัจจุบัน -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
	<p>๑๐๑ ๓๒๙ พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยีสารสนเทศ ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Information Technology for Communication) ศึกษาความหมาย ขอบข่ายของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หลักการ รูปแบบ วิธีการสอนของพระพุทธเจ้า จริยธรรม กฎหมายกับการสื่อสาร การประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อการศึกษาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา</p>	<p>-เพิ่มรายวิชาใหม่ -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
	<p>๑๐๑ ๓๓๐ ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Life and Works of Buddhist Scholars) ศึกษาชีวประวัติ ผลงานด้านการรจนาและการแปลหนังสือ ตำรา และคัมภีร์พระพุทธศาสนาของนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน</p>	<p>-ย้ายมาจากวิชา เฉพาะด้าน พระพุทธศาสนา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
	<p>๑๐๑ ๔๓๑ พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Modern Economy) ศึกษาความหมาย ขอบเขต หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์จุลภาคและมหภาค วิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ วิสาหกิจชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจยุคดิจิทัล เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ จริยธรรมของผู้ผลิตและผู้บริโภคตามแนวหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา</p>	<p>-ย้ายมาจากวิชา เฉพาะด้าน พระพุทธศาสนา -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
	<p>๑๐๑ ๔๓๒ พระพุทธศาสนากับศาสตร์พระราช ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and The King's Philosophy)</p>	<p>-เพิ่มรายวิชาใหม่ -คำอธิบาย รายวิชาใหม่</p>

	<p>ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักธรรมเกี่ยวกับศาสตร์พระราช และกระบวนการพัฒนาเชิงพุทธบูรณาการที่สอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนาคนุชย์ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน</p>	-รหัสวิชาใหม่
	<p>๑๐๑ ๔๓๓ มิลินทปัญหาศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Milindapanha Study)</p> <p>ศึกษาความเป็นมา ความสำคัญ แนวคิดของมิลินทปัญหา ลักษณะการใช้สำนวนภาษา บทสนทนา วิธีการคิดและการตอบปัญหา และแนวคิดทางปรัชญาที่ปรากฏในมิลินทปัญหา</p>	<p>-ย้ายมาจากวิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา</p> <p>-เพิ่มคำอธิบายรายวิชา</p> <p>-เพิ่มหน่วยกิต</p>
	<p>๑๐๑ ๔๓๔ ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศไทย ๓ (๓-๐-๖) (History of Buddhism in Thailand)</p> <p>ศึกษาประวัติความเป็นมา ของพระพุทธศาสนา สมัยสุโขทัย สมัยล้านนา สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี กรุงรัตนโกสินทร์ และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย</p>	<p>-เพิ่มรายวิชาใหม่</p> <p>-รหัสวิชาใหม่</p>
	<p>๑๐๑ ๔๓๕ เนติปริภังค์ศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Nettipakarana Study)</p> <p>ศึกษาประวัติ โครงสร้างและเนื้อหาสาระสำคัญของคัมภีร์เนติปริภังค์ วิเคราะห์หลักการอธิบายธรรม โดยหาระ ๑๖ นัย ๕ สาสนบัญญัติที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา การประยุกต์ใช้หลักการอธิบายธรรม และแก้ปัญหาการเข้าใจธรรมตามแนวเนติปริภังค์</p>	<p>-เพิ่มรายวิชาใหม่</p> <p>-รหัสวิชาใหม่</p>
	<p>๑๐๑ ๓๙๗ อารยธรรมสมัยสุโขทัยล้านนา ๓ (๑-๒-๖) (civilization of Sukhothai and Lanna period)</p> <p>ศึกษาประวัติความเป็นมา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ของอารยธรรมสมัยสุโขทัยล้านนาที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชุมชนในจังหวัดแพร่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดนครสวรรค์</p>	<p>-เพิ่มรายวิชาใหม่</p> <p>เป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่น</p> <p>โซนส่วนงานเหนือตอนล่าง</p>

	<p>๑๐๑ ๔๔๓ ภาษาธรรมและวรรณกรรมจังหวัดแพร่ ๓ (๑-๒-๖) (Doctrinal Language and Phrae's Literatures)</p> <p>ศึกษาประวัติและความมาและหลักการเขียนอ่านภาษาล้านนาขั้นพื้นฐานและหลักการเขียนวรรณกรรมพระพุทธศาสนาเบื้องต้น ประโยชน์และอิทธิพลที่มีต่อสังคม การศึกษา และวัฒนธรรม รวมไปถึงแนวทางการส่งเสริมและอนุรักษ์เพื่อที่จะนำไปสู่การศึกษาวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาในจังหวัดแพร่</p>	<p>-เพิ่มรายวิชาใหม่ เป็นอัตลักษณ์ ท้องถิ่นส่วนงาน วิทยาเขตแพร่ -รหัสวิชาใหม่</p>
	<p>๑๐๑ ๔๔๔ ศาสตร์ศิลป์ประกาศธรรม ๓ (๑-๒-๖) (Science and Art of Dhamma Announcer)</p> <p>ศึกษาหลักการ วิธีการเทศนา คำเวณยาน คำสู่ขวัญ คำเรียกขวัญนาค และคำโอกาสต่างๆ ฉบับเมืองแพร่ และให้นิสิตสามารถปฏิบัติตามหลักการและวิธีการอย่างถูกต้อง</p>	<p>-เพิ่มรายวิชาใหม่ เป็นอัตลักษณ์ ท้องถิ่นส่วนงาน วิทยาเขตแพร่ -รหัสวิชาใหม่</p>
๔) หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต (๒ หน่วยกิต)	๔) หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต	หมายเหตุ ปรับเป็น ๓ หน่วยกิต
<p>นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาเขตแพร่ ต้องเลือกศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	<p>๔) หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต</p> <p>นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาเขตแพร่ ต้องเลือกศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	

ภาคผนวก ค

คณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรี
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานคณะพุทธศาสตร์
ที่ อว ๘๐๐๒/๐๕๓
เรื่อง ขออนุมัติลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง

โทรศัพท์ ๐๓๕-๒๕๘-๐๙๖ ภายใน ๘๐๙๖
วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๔

เรียน อธิการบดี

เพื่อให้การประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายของมหาวิทยาลัย

ในการนี้ จึงขออนุมัติลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) ดังกล่าว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารคำสั่งมหาวิทยาลัยที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติลงนาม และดำเนินการต่อไป

เรียน อธิการบดี
 เพื่อพิจารณาอนุมัติ
 เพื่อทราบ

(พระราชาธิบดีมุนี, รศ.ดร.)
คณบดีคณะพุทธศาสตร์

(พระสุวรวงศ์เธอเธอ)
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
๓๐/๔๕/๖๕

(พระเทพวชิรบัณฑิต)
อธิการบดี
๓๐/๔๕/๖๕

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ที่ ๕๑๗ / ๒๕๖๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย :

๑. พระราชปรีดีดิग्งิณี, รศ.ดร.	คณบดี	ประธานกรรมการ
๒. พระเมธีวโรภณ, ผศ.ดร.	รองคณบดี	รองประธานกรรมการ
๓. รศ.ดร.ณัทธิร์ ศรีดี	รองคณบดี	รองประธานกรรมการ
๔. พระมหาสุขสันต์ สุขวฒโน, ผศ.ดร.	หัวหน้าภาควิชา	กรรมการ
๕. ดร.อโศก มหาทา	รองหัวหน้าภาควิชา	กรรมการ
๖. ผศ.ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๗. ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเดียน	มหาวิทยาลัยมหิตล	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๘. Ven.W.Piyaratana, Asst.Prof.Dr.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๙. พระครูสุนทรธรรมธาดา, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๐. พระครูปัญญาสารบัณฑิต, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๑. พระครูประสุตโพธิคุณ,ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๒. พระครูวิฑูตต์ประชากร	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๓. พระครูสิทธิธรรมภรณ์	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๔. พระครูโสภณปริยัติกิจ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๕. พระครูศรีปริยัติการ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๖. พระครูสุวรรณทัตนาธร	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๗. พระครูโพธิ์สีลคุณ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๘. พระครูโพธิ์ธรรมานุศาสน์	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๙. พระครูปลัดณัฐพล จนทโก, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๐. พระครูปลัดสุวัฒน์ สุขวฒโน	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๑. พระครูธรรมธรไพบูลย์ ฉานวิงไถ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๒. พระครูสังฆรักษ์พิทยา ฉานธโร	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๓. พระครูสังฆรักษ์ศุภณัฐ ภูริวฒโน	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๔. พระครูใบฎีกาพริศกัฒน์ นรินโท	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๕. พระมหาวิฑูกรณ อัสมาลี, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๖. พระมหาประหยัฒ ปถณาวโร, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ

๒๗. พระมหาอดิเดช สติวโร, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๘. พระมหาณัฐพันธ์ สุทสสนวิภาณี, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๙. พระมหาธวัชชัย อมมรสี, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๐. พระอัคราภิศุทธิ์ สิริวทมน, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๑. พระอนุสรณ์ กิตติวณโณ, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๒. พระเจริญพงษ์ ภูมิทีโป, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๓. พระฉวีวิชัย อุตวิโส, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๔. พระวิมาน คุ้มปโย, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๕. พระมหาสมพงษ์ ฐิตจิตโต	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๖. พระมหาศิวกร ปณณาวชิโร	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๗. พระมหาอภิสิทธิ์ วีริโย	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๘. พระมหาศุภวัฒน์ ชานวฑฒ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๙. พระมหาอนุกรมน์ จนทวณโณ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๐. พระสุกฤษฏ์ ปิยสีโล	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๑. พระวีระพงษ์ วิสุทโธ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๒. ผศ.ดร.เจษฎา มูลยาพ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๓. ผศ.ดร.สมบูรณ์ ตาสนธิ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๔. ผศ.ดร.สิทธิโชค ปาณะศรี	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๕. ผศ.ดร.พีระศิลป์ บุญทอง	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๖. ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ พองคำ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๗. ผศ.ไกรวุฒิ มะโนรัตน์	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๘. ผศ.บรรจง โสคาตี	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๙. ผศ.ภูริทัต ศรีอราม	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๐. ผศ.กิตติพิทธิ์ เทศกำจร	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๑. ผศ.พิเศษ ดร.อยุษกร งามชาติ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๒. ดร.มนัสพล ยิ่งทะเล	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๓. ดร.เบญญาภา จิตมั่นคงภักดี	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๔. ดร.ชัยชาญ ศรีหาญ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๕. ดร.กาญจนพงศ์ สุวรรณ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๖. ดร.พูนศักดิ์ กมล	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๗. ดร.ณัฐธนาถ ศรีเลิศ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๘. ดร.เพ็ญพรรณ เพ็ญพูลอย	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๙. นายสังข์वाल เสริมแก้ว	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๖๐. นายจรรยา ลินลา	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๖๑. นายจันทร์สม์ คาบุสิง	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๖๒. นายเสถียร สระทองให้	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๖๓. นายเจตนิพิทธิ์ พิธิยานุวัฒน์	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๖๔. นายอรุณ สิทธิวงค์	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๖๕. นายบุญยืน งามเปี่ยม	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๖๖. นายนรณ กุลผาย	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ

๖๗. ผศ.สันติ เมืองแสง	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการและเลขานุการ
๖๘. นายอนวัจน์ ศรีลา	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๖๙. นางสาวณฤณีย์ ศรีสุข	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๗๐. นายดวงดี ไธฐสุ	นักจัดการงานทั่วไป	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๗๑. นางสาวปวีณา สิงห์คำคา	นักจัดการงานทั่วไป	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๗๒. นายธานินท์ เมียส	นักวิเทศสัมพันธ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการชุดนี้ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

๑. ดำเนินการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและนโยบายของมหาวิทยาลัย
๒. นำเสนอผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรต่อสภาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(พระเทพวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำสั่งคณะพุทธศาสตร์
ที่ ๐๕๓/๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ บรรลู่วัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการยกร่างหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย :

๑. พระเมธีวราญาณ, ผศ.ดร.	รองคณบดี	ประธานอนุกรรมการ
๒. พระมหาสุขสันต์ สุขขุฒิโน, ผศ.ดร.	หัวหน้าภาควิชาพระพุทธศาสนา	รองประธานอนุกรรมการ
๓. ดร.อิทธิเทพ ผาথা	รองหัวหน้าภาควิชาพระพุทธศาสนา	อนุกรรมการ
๔. พระครูสุเมธธรรมธาดา, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๕. พระครูนิวุฒ์ประชากร	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๖. พระครูปลัดสุวัฒน์ สุขขุฒิโน	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๗. พระมหาอดิเดช สติวโร, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๘. พระมหาประหยัด ปญญาวโร, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๙. พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุนวิภาณี, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๐. พระวิมาน คมกัปปญโญ, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๑. พระมหาสมพงษ์ ฐิตจิตโต	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๒. พระมหาอภิสิทธิ์ วีริโย	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๓. พระมหาศุภวัฒน์ ฐานวุฑโฒ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๔. พระเจริญพงษ์ ธมมทีโป, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๕. พระวีระพงษ์ วิสุทโธ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๖. ผศ.ดร.สมบุญณ์ ตาสนธิ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๗. ผศ.ดร.พีระศิลป์ บุญทอง	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๘. ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ ฟองคำ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๙. ผศ.พิเศษ ดร.อยุษกร งามชาติ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๐. ผศ.โกรรุณี มะโนรัตน์	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๑. ผศ.ภูริทัต ศรีอร่าม	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๒. ผศ.กิตติพัทธ์ เทศกำจร	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๓. ดร.มนัสพล ยิ่งทะเล	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๔. ดร.ชัยชาญ ศรีหาญ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๕. ดร.เพ็ญพรรณ เพ็ญฟูลอย	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๖. ดร.ณัฐนาถ ศรีเลิศ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๗. นายนรณ กุลผาย	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๘. ผศ.สันติ เมืองแสง	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการและเลขานุการ

๒๙. นายธนวัฒน์ ศรีลา	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๐. นางสาวณณีย์ ศรีสุข	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๑. นายดวงดี โอธูสู	นักจัดการงานทั่วไป	ผู้ช่วยเลขานุการ
๓๒. นางสาวปวีณา สิงห์คำคา	นักจัดการงานทั่วไป	ผู้ช่วยเลขานุการ
๓๓. นายธานินทร์ เมียส	นักวิเทศสัมพันธ์	ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการชุดนี้ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

๑. ดำเนินการยกร่างหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและนโยบายของมหาวิทยาลัย

๒. นำเสนอผลการยกร่างหลักสูตรต่อคณะกรรมการประเมินและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) กรรมการประจำคณะพุทธศาสตร์ สภาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ แต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(พระเทพวัชรอาจารย์, รศ.ดร.)

คณบดีคณะพุทธศาสตร์

คำสั่งคณะพุทธศาสตร์
ที่ ๐๖๙ / ๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง ปี ๒๕๖๕) ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๕) ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย:

๑. พระเมธาวิเชียร, รศ.ดร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒. ศาสตราจารย์พิเศษ ร.ท.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ ราชบัณฑิตยสภา
๓. ศาสตราจารย์ ดร.วิษระ งามจิตรเจริญ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ให้คณะกรรมการชุดนี้ มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินการวิพากษ์หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง ปี ๒๕๖๕) ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและนโยบายของมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๔

(พระเทพวิเชียรจารย์, รศ.ดร.)
คณบดีคณะพุทธศาสตร์

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

ที่ ๘๙ /๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

เพื่อให้การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ
บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ประกอบด้วย

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ฟองคำ	ประธานกรรมการ
๒. พระมหาสิทธิชัย ชยสิทธิ,ดร.	กรรมการ
๓. ดร.ดำเนิน หมายดี	กรรมการ
๕. อาจารย์อภิชา สุขจีน	กรรมการ
๖. พระอนุสรณ์ กิตติวัฒนโธ,ดร.	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

๑. ดำเนินการประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
๒. รายงานผลการประเมินหลักสูตรต่อวิทยาเขตแพร่ คณะพุทธศาสตร์ และมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

(พระราชเขมากร,รศ.ดร.)

รองอธิการบดีวิทยาเขตแพร่ ปฏิบัติหน้าที่แทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

มติสภาวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ครั้งที่ ...../..... เมื่อวันที่ .....เดือน ..... ๒๕๖.... วาระที่ .....

เรื่อง ขอพิจารณาเห็นชอบหลักสูตรปริญญาตรี
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

มติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ครั้งที่ ...../..... เมื่อวันที่ .....เดือน ..... ๒๕๖.... วาระที่ .....

เรื่อง ขออนุมัติหลักสูตรปริญญาตรี
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

มติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ครั้งที่ ...../..... เมื่อวันที่ .....เดือน ..... ๒๕๖.... วาระที่ .....

เรื่อง ขออนุมัติเปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ภาคผนวก จ

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

พ.ศ. ๒๕๖๑

เพื่อให้การบริหารงานจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยบรรลุวัตถุประสงค์ จึงเห็นสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตที่รับเข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒

๓.๒ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๐

๓.๓ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๑

ข้อ ๔ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๕ ในข้อบังคับนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สภามหาวิทยาลัย” หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สภาวิชาการ” หมายความว่า สภาวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“นิสิต” หมายความว่า ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีเรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๖ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับ

หมวด ๑
คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

- ข้อ ๗ ผู้สมัครเข้าศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังนี้
- ๗.๑ คุณสมบัติของพระภิกษุสามเณรผู้สมัครเข้าศึกษา
- ๗.๑.๑ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ
- ๗.๑.๒ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ
- ๗.๑.๓ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
- ๗.๑.๔ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ
- ๗.๑.๕ เป็นพระสังฆาธิการ หรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด หรือ
- ๗.๑.๖ เป็นพระสังฆาธิการ หรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือ
- ๗.๑.๗ เป็นผู้สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้วต้องศึกษาวิชาบาลี ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
- ๗.๑.๘ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้ว ต้องศึกษาวิชาบาลีไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
- ๗.๑.๙ เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษเพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด
- ๗.๑.๑๐ ไม่เคยถูกคัดชื่อออก หรือถูกไล่ออกจากสถานศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติ หรือวินัย
- ๗.๑.๑๑ ผู้เข้าศึกษาคณะครุศาสตร์ ต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๗.๑.๔, ๗.๑.๖, ๗.๑.๗, ๗.๑.๘ และข้อ ๗.๑.๑๐
- ๗.๒ คุณสมบัติของคฤหัสถ์ผู้สมัครเข้าศึกษา
- ๗.๒.๑ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม หรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ
- ๗.๒.๒ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม หรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ
- ๗.๒.๓ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ
- ๗.๒.๔ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ

๗.๒.๕ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้วต้องศึกษาวิชาบาลีไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๒.๖ เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ เพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด

๗.๒.๗ ไม่เคยถูกคัดข้อออก หรือถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติ หรือวินัย

๗.๒.๘ ผู้เข้าศึกษาคณะครุศาสตร์ ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๗.๒.๔, ๗.๒.๕ และข้อ ๗.๒.๗

ข้อ ๘ มหาวิทยาลัยจะดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครนิสิตใหม่ โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีในแต่ละปีการศึกษา

ข้อ ๙ มหาวิทยาลัยอาจอนุมติให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตเพื่อเข้าศึกษาในอีกสาขาวิชาหนึ่งได้ ทั้งนี้ ให้มีการโอนหรือเทียบโอนผลการศึกษตามเกณฑ์ และวิธีการที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด และต้องมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต และมีเวลาศึกษาอีกไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ

ข้อ ๑๐ การนับวันต่าง ๆ ตามข้อบังคับนี้ มหาวิทยาลัยจะประกาศให้ทราบเป็นปี ๆ ไป

หมวด ๒ การจัดและวิธีการศึกษา

ข้อ ๑๑ การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยให้ใช้ระบบหน่วยกิตทวิภาค โดยแบ่งเวลาการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๑ ภาคการศึกษาที่ ๑ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

๑๑.๒ ภาคการศึกษาที่ ๒ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

นอกจากนั้น จะจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน ต่อจากภาคการศึกษาที่ ๒ อีก ๑ ภาคก็ได้ โดยมีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ แต่ให้เพิ่มชั่วโมงศึกษาในแต่ละรายวิชาให้เท่ากับภาคการศึกษาปกติ ภาคการศึกษาฤดูร้อนเป็นภาคการศึกษาที่ไม่บังคับ

ข้อ ๑๒ ระยะเวลาการศึกษาระดับปริญญาตรี

๑๒.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษา รวมการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑๒.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๑๐ ปีการศึกษา และการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้นับเข้าในปีการศึกษาที่ ๕ ยกเว้นในกรณีข้อ ๙ ให้เป็นไปตามระยะเวลาการศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๓ หลักสูตรระดับปริญญาตรี ให้ศึกษารายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๔ การคิดหน่วยกิต

๑๔.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึก หรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๓ การฝึกงาน หรือฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๔ การทำโครงการ หรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

ข้อ ๑๕ ให้แต่ละคณะ หรือวิทยาลัยกำหนดหลักสูตร และจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องเรียน โดยต้องมีหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรีตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตร

ข้อ ๑๖ การเลือกและการขอเปลี่ยนสาขาวิชา หรือวิชาเอกให้เป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะ หรือวิทยาลัยที่จะออกประกาศ หรือกำหนดหลักเกณฑ์

ข้อ ๑๗ ให้แต่ละคณะ หรือวิทยาลัยส่งชื่อรายวิชาที่จะเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียน

ภายหลังวันลงทะเบียนรายวิชาแล้วหากคณะ หรือวิทยาลัยจำเป็นต้องเปิดสอนรายวิชาใหม่เพิ่มขึ้นหรือไม่เปิดสอนรายวิชาใดที่ได้แจ้งไว้ก็ให้ดำเนินการได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย และต้องแจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบ ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๑๕ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

ข้อ ๑๘ ให้สำนักทะเบียนและวัดผลออกประกาศ หรือกำหนดหลักเกณฑ์ ซึ่งไม่ขัดกับข้อบังคับนี้ในการรับนิสิตที่จะขอย้ายจากคณะ หรือวิทยาลัยต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย หรือโอนจากสถาบันการศึกษาอื่นโดยจะต้องมีเวลาการศึกษาต่อเนื่องในคณะ หรือวิทยาลัยที่เข้าศึกษาใหม่ไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต

ข้อ ๑๙ การเทียบฐานะชั้นปีที่ของนิสิตในมหาวิทยาลัยกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่นิสิตลงทะเบียนเรียนและสอบได้ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเป็นเกณฑ์พิจารณา และกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาค

ข้อ ๒๐ สภาพนิสิตแบ่งออกได้ ดังนี้

๒๐.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๒.๐๐ ขึ้นไป

๒๐.๒ นิสิตสภาพรอพินิจ ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐

การจำแนกสภาพนิสิตจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาแต่ละภาค ทั้งนี้ ยกเว้นนิสิตที่เข้าศึกษาเป็นปีแรก ซึ่งการจำแนกสภาพจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาที่ ๒ นับแต่เริ่มเข้าศึกษา

สำนักทะเบียนและวัดผลจะต้องแจ้งสภาพรอพินิจให้นิสิตที่มีสภาพเช่นนั้น และอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตผู้นั้นทราบโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๒๑ การลาพัก และการขอกลับเข้าศึกษาต่อ นิสิตอาจยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาต่อ คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๒๑.๑ ถูกเกณฑ์ หรือระดมเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๒๑.๒ ได้รับทุนการศึกษาระหว่างประเทศ หรือทุนอื่นใดที่มหาวิทยาลัยเห็นสมควรสนับสนุน

๒๑.๓ เจ็บป่วยต้องพักรักษาตัวเป็นเวลานานตามคำสั่งของแพทย์โดยมีใบรับรองแพทย์มาแสดงต่อมหาวิทยาลัย

๒๑.๔ มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยอื่นที่สำคัญ

ในกรณีที่นิสิตขอลาพักก่อนลงทะเบียนรายวิชา หรือก่อนเปิดภาคการศึกษา นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัดอย่างช้าภายใน ๗ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

และต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนิสิตไว้ หากไม่ปฏิบัติตามมหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้นออกจากทะเบียนนิสิต และให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตทันที

อนึ่ง ถ้านิสิตขอลาพักการศึกษาหลังจากที่ได้ลงทะเบียนรายวิชาแล้ว หรือในระหว่างภาคการศึกษา นิสิตต้องยื่นคำร้องโดยเร็วที่สุด และจะต้องมีเวลาศึกษาโดยสม่ำเสมอในระยะก่อนการยื่นคำร้องขอลาพัก หากรายวิชาใดที่นิสิตขาดเรียนเกินกว่าร้อยละ ๒๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด ให้ถือว่าได้ผลการศึกษา ระดับ F เฉพาะรายวิชานั้น และให้นำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๒๒ ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดอนุมัติให้นิสิตลาพักได้ครั้งละไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษาปกติ ถ้านิสิตยังมีความจำเป็นที่จะต้องขอลาพักต่อไปอีก ให้ยื่นคำร้องขอลาพักใหม่ตามวิธีการดังกล่าวแล้ว

นิสิตที่ได้รับอนุญาตให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการศึกษา เมื่อจะกลับเข้าศึกษาต่อ จะต้องยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดก่อนวันเปิดภาคการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน หากไม่ปฏิบัติตามจะไม่มีสิทธิ์ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษานั้น เว้นแต่คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นว่ามีความสำคัญ และจำเป็นที่ทำให้นิสิตผู้นั้นไม่สามารถยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาได้ทันตามกำหนด จะอนุมัติให้เป็นกรณีพิเศษก็ได้

ข้อ ๒๓ คณะหรือวิทยาลัยต้องแจ้งรายชื่อนิสิตที่ได้รับอนุญาตให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการศึกษา และรายชื่อนิสิตที่ขอกลับเข้าศึกษาต่อให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

หมวด ๓

การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต การลงทะเบียน การเพิ่มและการถอนรายวิชา

ข้อ ๒๔ การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต

๒๔.๑ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตต้องนำหลักฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนดมายื่นต่อสำนักทะเบียนและวัดผลด้วยตนเองตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๒๔.๒ ผู้ไม่สามารถมายื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตามวันที่กำหนดต้องแจ้งเหตุขัดข้องให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๗ วัน หลังจากวันที่กำหนดไว้ มิฉะนั้น จะถือว่าสละสิทธิ์

ในกรณีที่ได้แจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบตามความในวรรคแรกแล้ว ต้องมาขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตด้วยตนเอง ยกเว้นในกรณีที่คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นว่ามีความสำคัญจึงอนุญาตให้มอบหมายผู้แทนมาขึ้นทะเบียนได้ ทั้งนี้ ต้องทำให้เสร็จเรียบร้อยภายใน ๗ วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

๒๔.๓ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตจะศึกษาเกินกว่า ๑ สาขาวิชาในขณะเดียวกันไม่ได้

ข้อ ๒๕ การลงทะเบียนรายวิชา

๒๕.๑ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาตามที่ประสงค์จะศึกษาตามรูปแบบ และหลักเกณฑ์ที่สำนักทะเบียนและวัดผลกำหนด

๒๕.๒ ให้มีการลงทะเบียนรายวิชาทุกภาคการศึกษา และการลงทะเบียนทุกครั้ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๕.๓ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาด้วยตนเองตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียม และส่วนที่ค้างชำระ (ถ้ามี) ให้เรียบร้อยจึงถือว่าการลงทะเบียนนั้นสมบูรณ์ และนิสิตจะได้รับรายงานผลการศึกษาเมื่อสิ้นภาคการศึกษาเฉพาะรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนไว้แล้วเท่านั้น

๒๕.๔ นิสิตที่ลงทะเบียนรายวิชาหลังจากวันที่สำนักทะเบียนและวัดผลกำหนดให้ถือว่าลงทะเบียนช้า ต้องชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มเป็นพิเศษตามอัตราที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งจะประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป

๒๕.๕ นิสิตไม่ลงทะเบียนรายวิชาภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ๗ วันแรกของภาคการศึกษาภาคฤดูร้อน ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยให้ลงทะเบียนเรียนได้เป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ระยะเวลาที่พินกำหนดนั้นต้องไม่เกิน ๗ วัน และต้องชำระค่าธรรมเนียมตามข้อ ๒๕.๔

ในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนรายวิชาเป็นกรณีพิเศษเช่นนี้ ถ้าเวลาเรียนนับจากวันที่ลงทะเบียนรายวิชาเหลืออยู่ไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ของภาคการศึกษานั้นก็ให้มีสิทธิ์เข้าสอบในรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนด้วย แต่ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาที่เหลือ

๒๕.๖ นิสิตที่ไม่ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติภาคใดภาคหนึ่งที่มหาวิทยาลัยเปิดทำการสอนจะต้องลาพักการศึกษาภายใต้เงื่อนไขที่ระบุไว้ในข้อ ๒๑ หากไม่ปฏิบัติตามมหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้นออกจากทะเบียนนิสิต และให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตทันที

๒๕.๗ ถ้าไม่เกินกำหนด ๒ ปีการศึกษาปกติ นับจากวันที่มหาวิทยาลัยถอนชื่อนิสิตออกจากทะเบียนนิสิตตามข้อ ๒๑.๔ ข้อ ๒๕.๖ และข้อ ๕๘.๓.๑๓ มหาวิทยาลัยอาจอนุมัติให้นิสิตผู้นั้นกลับเข้าเป็นนิสิตใหม่ได้เมื่อมีเหตุอันสมควรโดยให้ถือระยะเวลาที่พ้นจากการศึกษา

ในกรณีเช่นนี้ นิสิตต้องเสียค่าธรรมเนียมเสมือนเป็นผู้ลาพักการศึกษา รวมทั้งค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่ค้างชำระ (ถ้ามี) ด้วย

ข้อ ๒๖ จำนวนหน่วยกิตที่นิสิตสามารถลงทะเบียนเรียนได้ มีดังนี้

๒๖.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ให้ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติได้ไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต และไม่เกิน ๒๒ หน่วยกิต ส่วนในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชาได้ไม่เกิน ๙ หน่วยกิต

๒๖.๒ นิสิตสภาพพรอพิณิจในภาคการศึกษาปกติ ให้ลงทะเบียนรายวิชาได้ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต และไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต ส่วนภาคฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชาไม่เกิน ๖ หน่วยกิต

๒๖.๓ นิสิตพิเศษที่มหาวิทยาลัยอนุมัติรับเข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษให้ลงทะเบียนรายวิชาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๖.๔ หลักสูตรระดับปริญญาตรีให้สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในข้อ ๑๒

ข้อ ๒๗ นิสิตที่ประสงค์จะลงทะเบียนรายวิชา นอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๖ ต้องยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๒๘ การขอเพิ่ม หรือการขอลงรายวิชา

๒๘.๑ การขอเพิ่มรายวิชาจะกระทำได้ภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือภายใน ๗ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อนโดยได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๘.๒ การขอลงรายวิชา ต้องได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาภายในเงื่อนไข และให้มีผล ดังต่อไปนี้

๒๘.๒.๑ ถ้าขอลงภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ๗ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน หรือนิสิตที่ถูกสั่งพักการศึกษา รายวิชาที่ถอนนั้นจะไม่ปรากฏสัญลักษณ์ W ในทะเบียน

๒๘.๒.๒ ถ้าขอลงเมื่อพินกำหนด ๑๔ วันแรก แต่ยังคงอยู่ภายใน ๔๕ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือเมื่อพินกำหนด ๗ วันแรก แต่ยังคงอยู่ภายใน ๒๐ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน

ถือว่านิสิตถอนตัวจากการศึกษารายวิชานั้น และจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชานั้น ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนในรายวิชานั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒๘.๒.๓ การขอลงทะเบียนพ้นกำหนด ตามข้อ ๒๘.๒.๒ นั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นสมควรอนุมัติด้วยเหตุผลพิเศษ ในกรณีเช่นนี้ นิสิตจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชาที่ได้รับอนุมัติให้ถอนนั้น

๒๘.๒.๔ นิสิตจะถอนรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนแล้วจนเหลือจำนวนหน่วยกิตต่ำกว่า ๙ หน่วยกิตในภาคการศึกษาปกติไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย

ข้อ ๒๙ มหาวิทยาลัยจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ รวมทั้งสิทธิ์การได้รับค่าธรรมเนียมคืนในบางกรณี ซึ่งจะประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป

หมวด ๔

การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๓๐ ให้มีการวัดผลการศึกษาทุกรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนเรียนไว้ในแต่ละภาคการศึกษา

ข้อ ๓๑ การวัดผลการศึกษาอาจทำได้หลายวิธี ในระหว่างภาคการศึกษาจะมีการสอบทุกรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ในภาคการศึกษานั้น ถ้ารายวิชาใดไม่มีการสอบให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยประกาศให้นิสิตทราบก่อนการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๓๒ นิสิตต้องมีเวลาศึกษาในแต่ละรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาทำการเรียนการสอนทั้งหมด ในภาคการศึกษานั้น จึงจะมีสิทธิ์เข้าสอบในรายวิชานั้น ยกเว้นกรณีตามข้อ ๒๕.๕

นิสิตผู้ที่มีเวลาศึกษาในรายวิชาใดไม่ครบเกณฑ์กำหนดดังกล่าว และมีได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัย จะได้รับระดับ F ในรายวิชานั้น และให้นำมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๓๓ การประเมินผลการศึกษา ระบบการประเมินผลการศึกษา

ระบบการประเมินผลการศึกษาในแต่ละรายวิชานั้นให้มีผลการศึกษาในระดับ (Grade) และค่าระดับ (Grade-point) ดังนี้

	ผลการศึกษา	ระดับ	ค่าระดับ
ดีเยี่ยม	(Excellent)	A	๔.๐
ดีมาก	(Very Good)	B+	๓.๕
ดี	(Good)	B	๓.๐
ค่อนข้างดี	(Very Fair)	C+	๒.๕
พอใช้	(Fair)	C	๒.๐
ค่อนข้างพอใช้	(Quite Fair)	D+	๑.๕
อ่อน	(Poor)	D	๑.๐
ตก	(Failed)	F	๐

ทั้งนี้ เกณฑ์คะแนนต่ำสุด ที่ถือว่าผ่านในรายวิชานั้น ๆ คือระดับ D

ข้อ ๓๔ การให้ระดับ F ให้กระทำในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๓๔.๑ นิสิตเข้าสอบ และสอบตก

๓๔.๒ นิสิตขาดสอบโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย

๓๔.๓ นิสิตไม่มีสิทธิ์เข้าสอบ ตามข้อ ๓๒

๓๔.๔ นิสิตขอลอนรายวิชาในกรณีอื่น นอกจากที่ไม่ระบุไว้ในข้อ ๒๘.๒.๔

๓๔.๕ นิสิตไม่แก่ผลการศึกษาที่ไม่สมบูรณ์ (I) ตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในข้อ ๓๗ วรรค ๒

๓๔.๖ นิสิตกระทำผิดระเบียบการสอบไล่ และได้รับการตัดสินให้สอบตก

ข้อ ๓๕ นอกจากการวัดผลเป็นระดับตามข้อ ๓๓ แล้ว รายงานผลการศึกษายังอาจแสดงได้ด้วยสัญลักษณ์อื่นอีก ดังนี้

สัญลักษณ์	ผลการศึกษา
I (Incomplete)	ไม่สมบูรณ์
S (Satisfactory)	สอบได้ไม่กำหนดระดับ
U (Unsatisfactory)	สอบตกไม่กำหนดระดับ
W (Withdrawal)	ถอนรายวิชาที่ศึกษา
AU (Audit)	ศึกษาโดยไม่นับหน่วยกิต

ข้อ ๓๖ ในการศึกษารายวิชาตามหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย หรือรายวิชาซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย อาจมีการวัดผลโดยไม่มีระดับก็ได้ และให้แสดงผลการศึกษาโดยใช้สัญลักษณ์ S หรือ U

ข้อ ๓๗ การให้สัญลักษณ์ I สำหรับรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง ให้กระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๓๗.๑ นิสิตไม่ส่งงานมอบหมาย หรือไม่เข้าทดสอบย่อยให้ครบเกณฑ์ตามกำหนดที่อาจารย์ผู้สอนรายวิชานั้นสั่ง หรือดำเนินการในภาคการศึกษา

๓๗.๒ นิสิตป่วยไม่อาจกระทำการสอบระหว่างการสอบรายวิชานั้นโดยมิได้รับรองแพทย์มาแสดงต่อมหาวิทยาลัย

๓๗.๓ นิสิตขาดสอบโดยได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือด้วยเหตุสุดวิสัยบางประการซึ่งทำให้นิสิตนั้นยังปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำหรับรายวิชานั้นไม่สมบูรณ์ และอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าไม่สมควรประเมินผลการศึกษาขั้นสุดท้ายของนิสิตผู้นั้น

ในกรณีดังกล่าว ตามข้อ ๓๗.๑, ๓๗.๒ และข้อ ๓๗.๓ นิสิตจะต้องทำการสอบ และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอนให้เรียบร้อยเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่สมบูรณ์อย่างช้าภายใน ๑๕ วัน หลังจากวันลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติถัดไป มิฉะนั้นสัญลักษณ์ I จะถูกปรับเป็น F ทันที

นิสิตที่ได้รับผลการศึกษาสมบูรณ์ตามเงื่อนไขในวรรคแรก จะได้รับระดับคะแนนไม่สูงกว่า C เว้นแต่ผลไม่สมบูรณ์ (I) นั้น เกิดเนื่องมาแต่เหตุสุดวิสัยอาจให้ระดับสูงกว่า C ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติ

ข้อ ๓๘ การให้สัญลักษณ์ S จะให้เฉพาะรายวิชาซึ่งนิสิตสอบได้ และหลักสูตรระบุว่าเป็นรายวิชาที่นิสิตต้องเรียน และสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ

ข้อ ๓๙ การให้สัญลักษณ์ U จะให้เฉพาะรายวิชาที่นิสิตสอบตก และหลักสูตรระบุว่าเป็นรายวิชาที่นิสิตต้องเรียน และสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ ในกรณีนี้นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนใหม่จนกว่าจะสอบได้สัญลักษณ์ S

ข้อ ๔๐ การให้สัญลักษณ์ Au ให้กระทำเฉพาะรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้ และแจ้งความ
จำนวนในวันลงทะเบียนว่าจะเรียนโดยไม่นับหน่วยกิต และไม่ประสงค์จะให้มีการวัดผล

ข้อ ๔๑ การให้สัญลักษณ์ W ให้กระทำเฉพาะรายวิชาในกรณีที่ระบุไว้ในข้อ ๒๘.๒.๒ และข้อ
๒๘.๒.๓

ข้อ ๔๒ นิสิตที่ผลการสอบในรายวิชาใดไม่ต่ำกว่าระดับ D ให้ถือว่าสอบได้รายวิชานั้น ยกเว้น
ในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดว่าต้องสอบให้ได้สูงกว่าระดับ D

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรนิสิตจะต้องลงทะเบียนเรียนวิชานั้น
จนสอบได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวรรคแรก

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาเลือกนิสิตอาจลงทะเบียนเรียนซ้ำ ในรายวิชานั้น หรือ
อาจลงทะเบียนเรียนวิชาอื่นแทนก็ได้

ข้อ ๔๓ การเรียนเพื่อเปลี่ยนระดับคะแนน

๔๓.๑ รายวิชาที่จะขอเรียนเพื่อเปลี่ยนระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ถ้าเป็นการเรียนซ้ำ
จะต้องเป็นรายวิชาที่ได้รับระดับคะแนนต่ำกว่า C หรือ ๒.๐ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษา

๔๓.๒ ในแต่ละภาคการศึกษา นิสิตลงทะเบียนเรียนซ้ำได้โดยต้องลงทะเบียนรายวิชา
อื่น ๆ ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต ยกเว้นในกรณีที่นิสิตเรียนครบหน่วยกิตตามหลักสูตรปริญญาตรี
แล้ว แต่คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึงเกณฑ์ ตามข้อ ๖๔.๑ สามารถเรียนซ้ำเฉพาะรายวิชาที่เรียนเพื่อยกระดับ
คะแนนได้

ข้อ ๔๔ การนับหน่วยกิตสะสมให้นับรวมเฉพาะ ของรายวิชาที่นิสิตสอบได้ตามเกณฑ์ข้อ ๓๘
และข้อ ๔๒ เท่านั้น

๔๔.๑ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนเรียนรายวิชาใดมากกว่าหนึ่งครั้ง ให้นับจำนวนของ
หน่วยกิตของรายวิชานั้นไปคิดเป็นหน่วยกิตสะสมได้เพียงครั้งเดียว

๔๔.๒ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนเรียนวิชาที่ระบุไว้ว่าเป็นวิชาที่เทียบเท่ากันให้นับ
หน่วยกิตเฉพาะรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งเท่านั้นเป็นหน่วยกิตสะสม

ข้อ ๔๕ ให้มีการประเมินผลการศึกษา เมื่อสิ้นการศึกษาทุกภาคโดยคำนวณหา “ค่าระดับ
เฉลี่ย” ของรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้สำหรับภาคการศึกษานั้น คำนับเรียกว่า “ค่าระดับเฉลี่ยประจำ
ภาค” (SEMESTER GRADE POINT AVERAGE = SGPA) และให้คิดค่าระดับเฉลี่ยสำหรับรายวิชาทั้งหมดทุกภาค
การศึกษาดังแต่เริ่มเป็นนิสิตจนถึงภาคการศึกษาปัจจุบัน คำนับเรียกว่า “ค่าระดับเฉลี่ยสะสม” (CUMMULATIVE
GRADE POINT AVERAGE = CUM GPA)

ข้อ ๔๖ การคิดค่าระดับเฉลี่ยประจำภาค (SGPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณ
ระหว่างค่าระดับต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้นตั้งแล้วหาร
ด้วยหน่วยกิตทั้งหมดที่ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๔๗ การคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสม (CUM GPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณ
ระหว่างค่าระดับต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนไว้ทั้งหมดตั้งแล้วหารด้วย
จำนวนหน่วยกิตทั้งหมดที่ได้ลงทะเบียนไว้ ไม่ว่าจะรายวิชานั้นจะซ้ำกัน หรือแทนกันก็ตาม

ข้อ ๔๘ รายวิชาที่มีรายงานผลการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ I, S, W, Au จะไม่นำมาคำนวณหา
ค่าระดับเฉลี่ยตามข้อ ๔๖ และข้อ ๔๗

ข้อ ๔๙ การหาค่าระดับเฉลี่ยให้คิดทศนิยมสองตำแหน่งไม่ปัดเศษ

หมวด ๕ การเตือนและการรอฟินิจ

ข้อ ๕๐ มหาวิทยาลัยจะนำผลการศึกษานิสิตแต่ละรายมาพิจารณาทุกภาคการศึกษา รวมทั้งภาคการศึกษาภาคฤดูร้อน นิสิตจะต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมถึงภาคการศึกษานั้น ๆ ไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ มิฉะนั้น จะได้รับการเตือน หรืออยู่ในภาวะรอฟินิจในต้นภาคการศึกษาถัดไป หรือถูกถอนชื่อออกจากทะเบียน นิสิตแล้วแต่กรณี

ข้อ ๕๑ ในภาคแรกที่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย นิสิตผู้ใดได้ค่าระดับเฉลี่ยสำหรับภาค การศึกษานั้นต่ำกว่า ๑.๕๐ จะได้รับการเตือนจากมหาวิทยาลัยซึ่งไม่นับเป็นการเตือนตามข้อ ๕๓

ข้อ ๕๒ นิสิตต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมเมื่อสิ้น ๒ ภาคแรกที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ต่ำ กว่า ๑.๗๕ มิฉะนั้น จะต้องถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต

ข้อ ๕๓ หากได้รับการเตือน ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน โดยยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่เช่นเดิม ให้อยู่ในภาวะรอฟินิจในภาคการศึกษาถัดไป และให้บันทึกภาวะรอฟินิจนั้นลงในระเบียบ นเรียนด้วย

ข้อ ๕๔ ในภาคการศึกษาที่อยู่ในภาวะรอฟินิจหากนิสิตยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม เมื่อจบภาค การศึกษานั้นต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่อีก นิสิตผู้นั้นจะถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต ยกเว้นกรณีตามข้อ ๕๕

ข้อ ๕๕ นิสิตที่ได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ครบจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕ แต่ไม่ถึง ๒.๐๐ ตามเกณฑ์สมบูรณ์ มหาวิทยาลัยอาจให้นิสิตผู้นั้นศึกษา ต่อไปตามที่เห็นสมควร โดยจะให้ศึกษาต่อในคณะเดิม หรือเปลี่ยนสาขาวิชา หรือย้ายโอนคณะสังกัดภายใต้ข้อ ๖๒.๑ และข้อ ๖๒.๕

ข้อ ๕๖ กรณีข้อ ๕๕ นิสิตจะต้องศึกษาให้ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมถึงเกณฑ์ ๒.๐๐ ภายใน ระยะเวลา ๓ ภาคการศึกษาถัดไป ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสองเท่า (๘ ปี) สำหรับการศึกษาภาคปกติ นับแต่วันที่ยื่น ทะเบียนเป็นนิสิต

ข้อ ๕๗ ภายใต้ข้อ ๕๖ การเปลี่ยนสาขาวิชา ก็คือ การย้ายโอนคณะสังกัด ก็คือ การพักการศึกษา ก็คือ ไม่มีผลทำให้การเตือน และภาวะรอฟินิจเปลี่ยนแปลง

หมวด ๖ การพ้นสภาพนิสิตและวินัยของนิสิต

ข้อ ๕๘ นิสิตต้องพ้นสภาพการเป็นนิสิตในกรณี ดังต่อไปนี้

๕๘.๑ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและได้รับปริญญาตามข้อ ๖๔

๕๘.๒ ได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยให้ลาออก

๕๘.๓ ถูกถอนชื่อออกจากมหาวิทยาลัย ในกรณีดังต่อไปนี้

๕๘.๓.๑ ไม่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาใดภาคการศึกษาหนึ่งตามข้อ ๒๕.๖

๕๘.๓.๒ เมื่อพ้นกำหนดเวลา ๑ ภาคการศึกษาแล้ว ไม่ชำระค่าบำรุง มหาวิทยาลัยเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนิสิตภาคปกติ

๕๘.๓.๓ เมื่อตรวจพบว่าขาดคุณวุฒิ หรือคุณสมบัติตามข้อ ๗ ใดๆ อย่างใดอย่าง หนึ่งตามแต่กรณี

๕๘.๓.๔ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยประจำภาคในภาคการศึกษาแรก ของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ต่ำกว่า ๑.๒๕ หรือสอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม ๒ ภาคการศึกษาแรกของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยต่ำกว่า ๑.๗๕

๕๘.๓.๕ ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๓ ของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นต้นไปสอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐

๕๘.๓.๖ ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๗๕ เป็นเวลา ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน

๕๘.๓.๗ ไม่พ้นสภาพรอพินิจตามความในข้อ ๕๔

๕๘.๓.๘ สอบได้ไม่ครบตามหลักสูตรของแต่ละคณะ หรือได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ถึง ๒.๐๐ ภายในระยะเวลา ๒ เท่า ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตร

๕๘.๓.๙ ทำการทุจริตอย่างร้ายแรงในการสอบ

๕๘.๓.๑๐ ไม่สามารถเลือกวิชาเอก - โท (ถ้ามี) ภายในระยะเวลาตามหลักเกณฑ์ที่แต่ละคณะกำหนดไว้ในหลักสูตร

๕๘.๓.๑๑ ถูกสั่งพักการศึกษารวมกันเกินกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๕๘.๓.๑๒ ประพฤติผิดอย่างร้ายแรง และได้รับการพิจารณาโทษให้พ้นสภาพ

การเป็นนิสิต

๕๘.๓.๑๓ โอนไปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่น

๕๘.๓.๑๔ มรณภาพ หรือตาย

ข้อ ๕๙ นิสิตที่พ้นสภาพการเป็นนิสิตแล้ว หากกลับมาศึกษาใหม่อาจเทียบโอนรายวิชาที่เคยศึกษาในหลักสูตรที่ศึกษาใหม่อีกก็ได้ ทั้งนี้ การโอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาวิทยาลัยกำหนด ยกเว้นการพ้นสภาพตามข้อ ๕๘.๓.๙ และข้อ ๕๘.๓.๑๒

ข้อ ๖๐ ในกรณีที่นิสิตกระทำผิดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นของมหาวิทยาลัยต้องได้รับการพิจารณาโทษกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

๖๐.๑ ภาคทัณฑ์

๖๐.๒ พักการศึกษา

๖๐.๓ พ้นสภาพการเป็นนิสิต

ข้อ ๖๑ การลงโทษนิสิตที่กระทำผิดระเบียบการสอบในการสอบประจำภาค หรือการสอบระหว่างภาคให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่นิสิตผู้นั้นสังกัดอยู่ร่วมกับกรรมการคุมสอบเป็นผู้พิจารณาว่าเป็นความผิดประเภททุจริต หรือ سوءเจตนาทุจริต หรือเป็นความผิดอื่น

๖๑.๑ ถ้าเป็นความผิดประเภททุจริตให้ลงโทษนิสิตผู้กระทำผิด ดังต่อไปนี้

๖๑.๑.๑ ให้นิสิตผู้นั้นได้รับระดับ F ในรายวิชานั้น และ

๖๑.๑.๒ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่นิสิตผู้นั้นสังกัดอยู่ พิจารณาสั่งพักการศึกษาอย่างน้อย ๑ ภาคการศึกษาปกติ หรืออาจให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตได้

การพักการศึกษาของนิสิตผู้กระทำผิดนั้นให้เริ่มในภาคการศึกษาปกติถัดจากภาคการศึกษาที่กระทำผิด และให้ับระยะเวลาที่ถูกลงสั่งพักการศึกษาเป็นระยะเวลาการศึกษาด้วย

๖๑.๒ ถ้าเป็นความผิดประเภทผิดระเบียบการสอบอย่างอื่นนอกเหนือจากข้อ ๖๑.๑ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณาการลงโทษตามควรแก่กรณีความผิด แต่จะต้องไม่เกินกว่าที่ระบุไว้ในข้อ ๖๑.๑.๑

ทั้งนี้ ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตผู้กระทำความผิดนั้นสังกัดอยู่ ดำเนินการลงโทษตามมติของคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยแล้วแจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบทันที

หมวด ๗

การย้ายโอนสังกัดและหน่วยกิต

ข้อ ๖๒ การย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยอาจทำได้ในกรณี ต่อไปนี้

๖๒.๑ นิสิตจะมีสิทธิ์ขอย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยที่ได้ศึกษาอยู่ไปอยู่ในสังกัดอีกคณะหนึ่งได้ต่อเมื่อได้ศึกษาในคณะ หรือวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่มาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษา ปกติไม่นับภาคการศึกษาที่ลาพัก ถูกสั่งพัก หรือถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต และต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕

๖๒.๒ การขอย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยให้นิสิตผู้ประสงค์จะขอย้ายโอนสังกัด แสดงความจำเป็นเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเหตุผลประกอบยื่นต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัด อย่างช้า ๑๕ วัน ก่อนวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดอยู่ส่งคำขอย้ายโอนพร้อม ข้อคิดเห็นประกอบไปยังคณะ หรือวิทยาลัย ที่นิสิตขอย้ายโอนไปสังกัดเพื่อศึกษานั้น

การจะอนุมัติหรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการประจำคณะ หรือ คณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับอนุมัติให้ย้ายโอนสังกัดแล้วต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่ มหาวิทยาลัยกำหนด

๖๒.๓ การย้ายโอนคณะ หรือวิทยาลัยต้องดำเนินการให้เสร็จก่อนการลงทะเบียน รายวิชาเว้นแต่อธิการบดีจะประกาศ หรือสั่งการเป็นอย่างอื่น

๖๒.๔ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่รับย้าย โอนมีอำนาจพิจารณาเทียบรายวิชา และหน่วยกิตที่นิสิตผู้นั้นได้ศึกษาไว้แล้วเพื่อกำหนดเงื่อนไขการศึกษา และจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องศึกษาใหม่ในคณะ หรือวิทยาลัยที่รับย้ายโอน

ให้คณะ หรือวิทยาลัยที่รับย้ายโอนดำเนินการตามความในวรรคแรกให้เสร็จสิ้น และ แจ้งผลให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนของภาคการศึกษานั้น ๆ

๖๒.๕ การนับระยะเวลาศึกษาตามข้อ ๕๖, ๕๘.๓ และข้อ ๖๔.๑ ให้นับระยะเวลา การศึกษาในคณะเดิมรวมด้วย

ข้อ ๖๓ สำหรับนิสิตที่ย้ายโอนคณะ หรือวิทยาลัยภายในมหาวิทยาลัยให้นำผลการศึกษาของ รายวิชาต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาจากคณะ หรือวิทยาลัยเดิมมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยสะสมด้วย แม้รายวิชาที่นิสิตผู้ ย้ายโอนคณะได้ศึกษาจะไม่ตรงกับหลักสูตรของคณะ หรือวิทยาลัยที่สังกัดใหม่ก็ตาม สำหรับนิสิตที่โอนคณะ หรือวิทยาลัยมาจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นให้ทำการประเมินผล เฉพาะรายวิชาที่ได้ศึกษาใน มหาวิทยาลัยนี้เท่านั้น

ในกรณีนิสิต ได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัดให้ ลงทะเบียนเรียนบางรายวิชาในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ให้นำผลการศึกษาของรายวิชานั้น ๆ มาคำนวณหาค่าระดับเฉลี่ยด้วย

หมวด ๘ การสำเร็จการศึกษา

- ข้อ ๖๔ นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้
- ๖๔.๑ สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่าของเวลาการศึกษาตามหลักสูตร และมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐
  - ๖๔.๒ ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน และการปฏิบัติศาสนกิจ หรือการปฏิบัติงานบริการสังคม หรือการฝึกประสบการณ์การสอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
  - ๖๔.๓ ไม่มีพันธะอื่นใดกับมหาวิทยาลัย
- ข้อ ๖๕ นิสิตที่จะได้รับปริญญาเกียรตินิยม ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้
- ๖๕.๑ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง
    - ๖๕.๑.๑ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้น ๆ
    - ๖๕.๑.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐
    - ๖๕.๑.๓ ไม่มีรายวิชาใดสอบได้ระดับคะแนนต่ำกว่า C หรือได้สัญลักษณ์ U
    - ๖๕.๑.๔ ไม่เคยเรียนซ้ำรายวิชาใด ๆ เพื่อปรับค่าระดับคะแนน
    - ๖๕.๑.๕ ไม่มีประวัติในระเบียบการศึกษาว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่างร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษา
  - ๖๕.๒ เกียรตินิยมอันดับสอง
    - ๖๕.๒.๑ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้น ๆ
    - ๖๕.๒.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๒๕
    - ๖๕.๒.๓ ไม่มีรายวิชาใดสอบได้ระดับคะแนนต่ำกว่า D หรือได้สัญลักษณ์ U
    - ๖๕.๒.๔ ไม่เคยเรียนซ้ำรายวิชาใด ๆ เพื่อปรับค่าระดับคะแนน
    - ๖๕.๒.๕ ไม่มีประวัติในระเบียบการศึกษาว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่างร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษา
- ข้อ ๖๖ นิสิตที่โอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาไม่มีสิทธิ์ได้รับปริญญาเกียรตินิยม
- ข้อ ๖๗ นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย เพื่อขอสำเร็จการศึกษาในภาคการศึกษาสุดท้ายที่นิสิตจะสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตร
- ข้อ ๖๘ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย และผู้อำนวยการสำนักทะเบียนและวัดผล เป็นผู้พิจารณาคำร้องของนิสิตเบื้องต้นแล้วเสนอต่อสภาวิชาการเพื่อพิจารณาเสนอสภามหาวิทยาลัยอนุมัติปริญญา หรือปริญญาเกียรตินิยมต่อไป
- ข้อ ๖๙ สภามหาวิทยาลัยจะพิจารณาอนุมัติปริญญาอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
- ข้อ ๗๐ มหาวิทยาลัยจัดให้มีพิธีประสาทปริญญาปีละ ๑ ครั้ง ซึ่งจะประกาศกำหนดวันให้ทราบเป็นปี ๆ ไป

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๗๑ นิสิตที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีก่อนปีการศึกษา ๒๕๖๑ ยังคงปฏิบัติตาม
ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาในระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อบังคับ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๐
และข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓)
พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

(พระธรรมปัญญาบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การโอนและเทียบโอนผลการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง หลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา
พุทธศักราช ๒๕๕๑

เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๑ ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การโอนผลการศึกษา

๑) ผู้สมัครศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๘๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๕๐ หน่วยกิต

๒) ผู้สมัครศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๖๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

ข้อ ๒ การเทียบโอนผลการศึกษา

๑) ผู้สมัครศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาในประเทศไทย เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตได้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๒) ผู้สมัครศึกษาปริญญาตรี ๔ ประโยค บาลีศึกษา ๔ ประโยค และอภิธรรมบัณฑิต เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๘๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๕๐ หน่วยกิต

๓) ผู้สมัครศึกษาปริญญาตรี ๔ ประโยค บาลีศึกษา ๔ ประโยค และอภิธรรมบัณฑิต เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๖๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๔) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา ที่มหาวิทยาลัยรับรอง เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ได้จำนวน ๖๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๕) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตได้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

ข้อ ๓ การโอนและการเทียบโอนใดๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วก่อนที่จะออกประกาศนี้ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประจำคณะหรือวิทยาลัยได้มีมติไว้

ทั้งนี้ ตั้งแต่ วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

(พระธรรมโกศาจารย์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การโอนและเทียบโอนผลการศึกษา
ระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒)
พุทธศักราช ๒๕๕๑

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขบางส่วนของระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อ ๔ แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“การโอน” หมายถึง การโอนผลการศึกษาระดับปริญญาและหน่วยกิต ของรายวิชาในระดับเดียวกันที่ได้เคยศึกษามาแล้วในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

“การเทียบโอน” หมายถึง การเทียบโอนผลการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือปริญญาและหน่วยกิตของรายวิชาในระดับเดียวกัน ที่ได้เคยศึกษามาแล้วในสถาบันการศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในมหาวิทยาลัย

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการประจำคณะหรือวิทยาลัย ในมหาวิทยาลัย”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกข้อ ๖ แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๖ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเทียบโอนผลการศึกษา มีดังนี้

(๑) ผู้ที่เคยศึกษาหลักสูตรระดับอนุปริญญา หรือระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือสำเร็จการศึกษามาแล้ว จากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง ต้องยื่นคำร้องขออนุมัติต่อคณะหรือวิทยาลัยที่รับโอน ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันเปิดภาคการศึกษาปกติแรกที่เข้าศึกษา

(๒) รายวิชาที่นำมาขอเทียบโอน ต้องมีเนื้อหาสาระครอบคลุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของรายวิชาใหม่ที่ขอเทียบโอน และจำนวนหน่วยกิตที่เทียบโอนได้ จะต้องไม่เกินสามในสี่ของจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่รับเทียบโอน

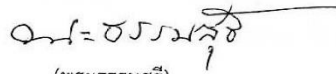
(๓) ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการเทียบโอนของผู้ยื่นคำร้อง เฉพาะรายวิชาที่มีผลการศึกษาในหลักสูตรระดับอนุปริญญา หรือระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ไม่ต่ำกว่าระดับ C หรือ S หรือค่าระดับ ๒.๐๐ หรือเทียบเท่า ให้คณะหรือวิทยาลัยที่ดำเนินการรับเทียบโอนเสร็จสิ้นแล้วแจ้งผลการเทียบโอนให้กองทะเบียนและวัดผลทราบ ภายในระยะเวลาสามสัปดาห์ นับแต่วันเปิดภาคการศึกษาปกติแรกที่เข้าศึกษา

(๔) จำนวนรายวิชาและผลการศึกษาที่เทียบโอนได้ ให้รวมเป็นหน่วยกิตตามหลักสูตรที่ศึกษาได้ และไม่สามารถนำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสมได้

(๕) นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนในคณะหรือวิทยาลัยที่รับเทียบโอนไม่น้อยกว่าสามภาคการศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่าหกสิบหน่วยกิต

นิสิตต้องชำระค่าธรรมเนียมการเทียบโอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๕๘

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๘

เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดและเจตนารมณ์ของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับเป็นแนวทางการบริหารจัดการ และพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘” ดังต่อไปนี้

๑. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้เรียกว่า “แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘”

๒. ให้ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้ เป็นแนวทางการบริหารจัดการและพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาทุกสาขาวิชา สำหรับหลักสูตรที่เปิดใหม่และหลักสูตรปรับปรุงของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๓. ให้ยกเลิก

๓.๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘” ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘

๔. สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ให้มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาสูงขึ้น สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งเกณฑ์มาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดตัวบ่งชี้ด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

๕. ระบบการจัดการศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรทุกระดับกำหนดให้ใช้ระบบทวิภาค เป็นระบบมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา แต่มีได้จำกัดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องใช้ระบบทวิภาคในการจัดการศึกษาเพียงระบบเดียว สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาระบบอื่นได้เช่นกัน อาทิ ระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค กรณีที่สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาระบบอื่น จะต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้นไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับการแบ่งภาคการศึกษา ระยะเวลาการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา การคิดหน่วยกิต รายวิชาภาคทฤษฎี และรายวิชาภาคปฏิบัติ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม การทำโครงการหรือกิจกรรมอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตระบบดังกล่าวกับหน่วยกิตระบบทวิภาค

อนึ่ง ระบบการจัดการศึกษาอื่นใดที่สถาบันอุดมศึกษานำมาใช้ในการจัดการศึกษาควรเป็นระบบมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

๖. การจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

วิชาศึกษาทั่วไปมีเจตนารมณ์เพื่อเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยให้ศึกษา รายวิชาต่าง ๆ จนเกิดความซาบซึ้งและสามารถติดตามความก้าวหน้าในสาขาวิชานั้นได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนควรจัดให้มีเนื้อหาวิชาที่เบ็ดเสร็จในรายวิชาเดียว ไม่ควรมีรายวิชาต่อเนื่อง หรือรายวิชาชั้นสูงอีก และไม่ควรมนำรายวิชาเบื้องต้นหรือรายวิชาพื้นฐานของวิชาเฉพาะมาจัดเป็น วิชาศึกษาทั่วไป

๗. การเปิดสอนหลักสูตรระดับอนุปริญญา

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักในการเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญา เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสาขาวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ ออกมารับใช้สังคม รวมทั้งมุ่งเน้นการเปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพระดับสูง ให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่

สำหรับการผลิตบุคลากรในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ระดับประกาศนียบัตร และระดับอนุปริญญา) ควรเป็นภารกิจของสถานศึกษาประเภทอื่น เช่น วิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยอาชีวศึกษา เป็นต้น ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่จะเปิดสอนหลักสูตรระดับอนุปริญญา ควรมีเหตุผลความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการเปิดสอนและต้องคำนึงถึงความต้องการบุคลากรในสาขาวิชานั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งคำนึงถึงความซ้ำซ้อน ในการเปิดสอนสาขาวิชาที่มีการเปิดสอนอยู่แล้วในสถาบันอื่น

๘. การเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)

หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการปฏิบัติการอยู่แล้ว ให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงเพิ่มเติม ดังนั้น จึงจัดไว้ในกลุ่ม หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ เท่านั้น เพื่อให้บัณฑิตจบไปเป็นนักปฏิบัติ

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้ ต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม กับสถานประกอบการในภาคการผลิตหรือการบริการ โดยอาจจัดในรูปสหกิจศึกษา หรือการฝึกงาน ในสถานประกอบการ และเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ต่อเนื่อง) ให้นักศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาตรงตามสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษาเท่านั้น

ในด้านอาจารย์ผู้สอนจำนวนหนึ่งต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ในทางปฏิบัติมาแล้วและหาก เป็นผู้สอนจากสถานประกอบการต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

๙. จำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์

๙.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ทั้งอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ ต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ระบุในเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตร นอกจากนั้น ในระดับบัณฑิตศึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดเช่นกัน

ทั้งนี้ อาจารย์ประจำที่สถาบันอุดมศึกษารับเข้าใหม่ตั้งแต่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศใช้ ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง มาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษของอาจารย์ประจำ

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่เผยแพร่รายชื่อและคุณวุฒิของอาจารย์ทุกประเภทข้างต้นของแต่ละหลักสูตรในแต่ละภาคการศึกษา โดยเผยแพร่ในเอกสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พร้อมทั้งปรับปรุงให้ทันสมัยตลอดเวลา เพื่อให้สาธารณชนและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาสามารถตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการผดุงรักษามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาของชาติ

๙.๒ คุณวุฒิที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร หมายถึง คุณวุฒิที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสาขาวิชาที่ประกาศไปแล้ว หากสาขาวิชาโดยังไม่มีประกาศมาตรฐานสาขาวิชา หรือประกาศมาตรฐานสาขาวิชาไม่ได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ให้อ้างอิงจากกลุ่มสาขาวิชาเดียวกันในตารางของ ISCED (International Standard Classification of Education)

๙.๓ คุณสมบัติด้านตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ตลอดจนอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ของหลักสูตรกลุ่มวิชาการ และหลักสูตรกลุ่มวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ควรเป็นตำแหน่งทางวิชาการที่ได้จากการประเมินผลงานที่สอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มหลักสูตรนั้น ๆ

กรณีอาจารย์ใหม่ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก แม้ยังไม่มีผลงานทางวิชาการหลังสำเร็จการศึกษานุโลมให้เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาโทได้ แต่ทั้งนี้หากจะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาเอก หรือเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ต้องมีผลงานทางวิชาการภายหลังสำเร็จการศึกษาอย่างน้อย ๑ ชิ้น ภายใน ๒ ปี หรือ ๒ ชิ้น ภายใน ๔ ปี หรือ ๓ ชิ้น ภายใน ๕ ปี

๙.๔ สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีที่เน้นปฏิบัติการ คำว่า “ประสบการณ์ด้านปฏิบัติการ” หมายถึง การทำงานร่วมกับสถานประกอบการโดยมีหลักฐานรับรองผลการปฏิบัติงานที่เกิดประโยชน์กับสถานประกอบการ หรือมีผลงานทางวิชาการประเภทการพัฒนาเทคโนโลยี หรือผลงานสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมเผยแพร่มาแล้ว

๙.๕ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับปริญญา กิตติมศักดิ์หรือมีตำแหน่งทางวิชาการพิเศษทุกระดับ จะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมหรือผู้สอบได้ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงหรือสูงมากตามที่กำหนดในแต่ละระดับปริญญา โดยให้พิจารณาจากผลงานของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเนื้อหาวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ

๙.๖ สำหรับคุณสมบัติอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระและผู้สอบการค้นคว้าอิสระในระดับปริญญาโท ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้สอบวิทยานิพนธ์

๑๐. การบริหารหลักสูตรกรณีมีข้อตกลงร่วมผลิตกับสถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา

๑๐.๑ การตกลงร่วมผลิต หมายถึง การทำข้อตกลงร่วมมือกันอย่างเป็นทางการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรภายนอกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัยและคณะกรรมการระดับนโยบายขององค์กรภายนอกนั้น ๆ

องค์กรภายนอกต้องเป็นสถาบันอุดมศึกษาในหรือต่างประเทศที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาของประเทศนั้น หรือเป็นหน่วยราชการระดับกรมหรือเทียบเท่า หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน หรือบริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น

หากเป็นบริษัทเอกชนที่ไม่ได้อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้เสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี โดยต้องแสดงศักยภาพและความพร้อมในการร่วมผลิตบัณฑิตของบริษัทดังกล่าว

๑๐.๒ ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าว บุคลากรที่มาจากองค์กรที่มีความร่วมมือนั้นสามารถทำหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้

ทั้งนี้ เฉพาะกรณีหลักสูตรระดับปริญญาตรีกลุ่มวิชาชีพหรือปฏิบัติการ บุคลากรที่มาจากองค์กรที่มีความร่วมมือนั้นสามารถทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้ แต่ต้องไม่เกิน ๒ คน

บุคลากรที่มาจากองค์กรที่มีความร่วมมือเพื่อทำหน้าที่อาจารย์ประจำ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับนั้น ๆ และต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ให้สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตรนั้น ๆ ตามแนวทางของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

๑๑. ภาระงานคณาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ

ภาระงานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ ให้นับรวมจำนวนนักศึกษาเก่าที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาด้วย ทั้งนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ ต้องจัดสรรเวลาให้คำปรึกษานักศึกษาอย่างเหมาะสม

๑๒. ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดระบบตรวจสอบการคัดลอกผลงาน หรือการเข้าซ้อนกับงานของผู้อื่น หรือการจ้างทำรายงานการค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ โดยใช้ระบบที่ทันสมัย เช่น ผ่านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

หากพบว่ามี การคัดลอก การเข้าซ้อนกับงานของผู้อื่น หรือมีการจ้างทำรายงานการค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ ให้สถาบันอุดมศึกษาพิจารณาถอดถอนรายงานการค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ชิ้นนั้น

๑๓. การเผยแพร่ผลงานวิจัยในที่ประชุมวิชาการระดับชาติ หมายถึง การนำเสนอบทความวิจัย ในที่ประชุมวิชาการ และบทความฉบับสมบูรณ์ (Full Paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุม (Proceedings) โดยมีกองบรรณาธิการจัดทำรายงานการประชุม หรือคณะกรรมการจัดประชุม ประกอบด้วย ศาสตราจารย์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิระดับปริญญาเอก หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับ ในสาขานั้น ๆ จากนอกสถาบันเจ้าภาพ อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ โดยต้องมีผู้ประเมินบทความที่เป็น ผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นด้วย และมีบทความที่มาจากหน่วยงานภายนอกสถาบันอย่างน้อย ๓ หน่วยงาน และรวมกันแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕

๑๔. แนวทางการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก (แบบ ๑)

การเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก (แบบ ๑) ซึ่งเป็นแผนการศึกษาแบบทำวิทยานิพนธ์ อย่างเดียว ให้สถาบันอุดมศึกษาคำนึงถึงเรื่องดังต่อไปนี้

๑๔.๑ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ต้องมีผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร หรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และเป็นผลงานที่ชี้ชัดได้ว่าสามารถที่จะสนับสนุน การวิจัยในสาขาวิชาที่เปิดสอนได้

๑๔.๒ สถาบันที่จะเปิดสอนต้องมีหลักสูตรที่ดี มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา เชื่อถือได้ และมีทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ

๑๔.๓ สถาบันที่จะเปิดสอนต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมที่จะรองรับ และสนับสนุน งานวิจัยของผู้เรียน

๑๔.๔ สถาบันที่จะเปิดสอนควรมีเครือข่ายความร่วมมือสนับสนุน

๑๔.๕ สถาบันที่จะเปิดสอนควรพร้อมที่จะร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นได้

๑๕. การศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

๑๕.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต มีใช้ส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาโท ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หากต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ให้เข้าศึกษา ในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงหรือหลักสูตรระดับปริญญาโทในสาขาวิชาเดียวกัน หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน ทั้งนี้ ในการศึกษาต่อหลักสูตรระดับปริญญาโทสามารถเทียบโอนหน่วยกิต ได้ไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของหลักสูตรที่จะเข้าศึกษา

๑๕.๒ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง มีใช้ส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาเอก ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง หากต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ให้ใช้คุณวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่าเข้าศึกษา

๑๕.๓ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษา ๖ ปี หรือเทียบเท่า ปริญญาโท สามารถเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงได้โดยไม่ต้องเข้าศึกษา หลักสูตรระดับปริญญาโทมาก่อน

๑๖. ปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษา

การออกใบปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษา (Transcript) ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อปริญญาและชื่อสาขาวิชา ให้ตรงกับที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตรฉบับที่เสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดปัญหาเมื่อนำไปสมัครงานหรือศึกษาต่อ

๑๗. การควบคุมมาตรฐานหลักสูตร

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการให้ความเห็นชอบ/อนุมัติหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่สถาบันสามารถกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือกำหนดแนวปฏิบัติที่เหนือกว่าเกณฑ์มาตรฐานฉบับนี้ได้ ทั้งนี้ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาที่สะท้อนเอกลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น

ในกรณีมีเหตุอันควรให้เชื่อได้ว่าการจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาดำเนินการเข้าติดตามตรวจสอบและเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณา

๑๘. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ซ

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุง
หมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ที่ ๓๓๐๒ / ๒๕๖๓
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อให้การปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย :-

๑. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	ประธานกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการวิทยาลัยพุทธศาสน์นานาชาติ	กรรมการ
๓. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายประกันคุณภาพ	กรรมการ
๔. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	กรรมการ
๕. พระเทพสุวรรณเมธี,รศ.ดร.	กรรมการ
๖. ศ.พิเศษ ร.ท.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๗. รศ.ดร.ดวงตา สราญรมย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๘. รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะพุทธศาสตร์	กรรมการ
๙. รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะครุศาสตร์	กรรมการ
๑๐. รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะมนุษยศาสตร์	กรรมการ
๑๑. รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะสังคมศาสตร์	กรรมการ
๑๒. หัวหน้าภาควิชาพระพุทธศาสนา	กรรมการ
๑๓. หัวหน้าภาควิชาศาสนาและปรัชญา	กรรมการ
๑๔. หัวหน้าภาควิชาบาลีและสันสกฤต	กรรมการ
๑๕. หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน	กรรมการ
๑๖. หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา	กรรมการ
๑๗. หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว	กรรมการ
๑๘. หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย	กรรมการ
๑๙. หัวหน้าภาควิชาภาษาต่างประเทศ	กรรมการ
๒๐. หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา	กรรมการ

๒๑. หัวหน้าภาควิชา/...

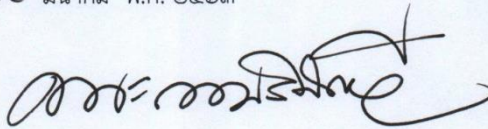
๒๑. หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์	กรรมการ
๒๒. หัวหน้าภาควิชาเศรษฐศาสตร์	กรรมการ
๒๓. หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	กรรมการ
๒๔. หัวหน้าภาควิชานิติศาสตร์	กรรมการ
๒๕. ผู้อำนวยการกองวิชาการ	กรรมการและเลขานุการ
๒๖. รองผู้อำนวยการกองวิชาการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. เจ้าหน้าที่กองวิชาการทุกรูป/คน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๘. นางสาวสังเวียน พูเพื่อง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการชุดนี้ มีหน้าที่ ดังนี้

๑. ดำเนินการปรับปรุงรายวิชาและมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนาให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษา สภาวิชาชีพ สังกศคมและนโยบายของมหาวิทยาลัย
๒. นำเสนอรายวิชาและมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ต่อสภาวิชาการและสภามหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(พระราชปรีดีกวี,ศ.ดร.)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ฅ

ประกาศมหาวิทยาลัยเรื่องอนุมัติปรับปรุง
หมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง อนุมัติปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)

เพื่อให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ จึงออกประกาศไว้ต่อไปนี้

“สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)”

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(พระธรรมปัญญาบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง อนุมัติปรับปรุงหมวดวิชาพระพุทธศาสนา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)

เพื่อให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

“สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติปรับปรุงหมวดวิชาพระพุทธศาสนา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔

(พระธรรมปิฎกชาติ)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ประวัติและผลงานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

ประวัติและผลงานทางวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตร
วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

๑. พระครูสังฆรักษ์ศุภณัฐ ภูริวิฑฒโน

๑. ชื่อ/ฉายา/นามสกุล พระครูสังฆรักษ์ศุภณัฐ ภูริวิฑฒโน
๒. ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ พระพุทธศาสนา
๔. สังกัด-สถานที่ วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. การศึกษา

- ๕.๑ ปริญญาตรี ศศ.บ.(บริหารทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ๒๕๓๗
๕.๒ ปริญญาโท พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖

๖. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๑) ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	รายวิชา	สถาบัน/มหาวิทยาลัย
๑	ศึกษาอภิสระทางพระพุทธศาสนา	วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	การบริหารโครงการ	
๓	ประวัติพระพุทธศาสนา	
๔	นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	
๕	พระพุทธศาสนamahayan	
๖	หลักพุทธธรรม	
๗	ธรรมประยุกต์	

๗. ผลงานทางวิชาการ

๗.๑ งานวิจัย

พระครูสังฆรักษ์ศุภณัฐ ภูริวิฑฒโน. (๒๕๖๑). “การศึกษาองค์ความรู้และหลักปฏิบัติเพื่อการขัดเกลาเชิงวัฒนธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์โบราณนครลำปาง” มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระครูสังฆรักษ์ศุภณัฐ ภูริวิฑฒโน.(๒๕๖๒). “การลดค่าใช้จ่ายในงานประเพณีแห่ครัวต๋านล้านนาเพื่อสร้างคุณค่าความหมายที่เหมาะสมกับชุมชน โดยกลุ่มผู้สูงอายุบ้านท่าซั่ว ต.บ่อแฮ้ว อ.เมืองลำปาง” สำนักงานสนับสนุนกองทุนการวิจัย (สกว.)

๗.๒ บทความวิชาการ

๑) พระครูสังฆรักษ์ศุภณัฐ ภูริวิฑฒโน.(๒๕๖๓) “หลักทศพลญาณ : ยุทธวิธีการสื่อสารธรรมะของพระพุทธเจ้า” วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๓) : ๑๐๔

๒) พระครูสังฆรักษ์สุภณัฐ ฐิริวฑฒโน. (๒๕๖๔) “วิถีของพระสงฆ์ในการปรับตัวยุค New Normal” วารสาร
วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๒ (ตุลาคม ๖๔-ธันวาคม ๖๔) :

๗.๓ หนังสือ

พระครูสังฆรักษ์สุภณัฐ ฐิริวฑฒโน. (๒๕๖๓) .นิตยศาสตร์ในพระไตรปิฎก กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗.๔ เอกสารประกอบการสอน

พระครูสังฆรักษ์สุภณัฐ ฐิริวฑฒโน “หลักพุทธธรรม”

๒. พระพิฆณฺฑพล สุวณฺณรูป (รูปทอง)

๑. ชื่อ/ฉายา/นามสกุล พระพิฆณฺฑพล สุวณฺณรูป (รูปทอง)
๒. ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์
๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ พระพุทธศาสนา-อักษรจารึกล้านนา
๔. สังกัด-สถานที่ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

๕. การศึกษา

- ๕.๑ ปริญญาตรี พธ.บ (ศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
๕.๒ ปริญญาโท พธ.ม (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
๕.๓ ปริญญาเอก พธ.ด (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๒.

๖. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปี ย้อนหลัง)

๖.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	รายวิชา	สถาบัน/มหาวิทยาลัย
๑	ประวัติพระพุทธศาสนา	วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
๒	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	พระวินัยปิฎก	
๔	การศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา	
๕	อักษรจารึกโบราณ	
๖	อักษรจารึกในพระไตรปิฎก	
๗	อักษรจารึกในยันตรศิลป์	
๘	ชีวิตและผลงานปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา	
๙	การสอนพุทธประวัติเชิงวิเคราะห์	
๑๐	การสอนขาดกศึกษา	
๑๑	การบริหารจิตและเจริญปัญญา	

๖.๒ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาโท

ที่	รายวิชา	สถาบัน/มหาวิทยาลัย
๑	พระพุทธศานามหายาน	วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
๒	พระไตรปิฎกวิเคราะห์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	กรรมฐาน	

๗. ผลงานทางวิชาการ

๗.๑ รายงานวิจัย

พระพิชญ์พล สุวณฺเฑโรโป , “กระบวนการเรียนรู้และการขัดเกลาเชิงวัฒนธรรมในคัมภีร์โบราณนครลำปางสู่สถาบันการศึกษาในจังหวัดลำปาง”, (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ :มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๒). จำนวน ๒๑๔ หน้า

๓. ดร.จිරศักดิ์ ปันลำ

๑. ชื่อ/ฉายา/นามสกุล ดร.จिरศักดิ์ ปันลำ
๒. ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ประจำ
๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ พระพุทธศาสนา
๔. สังกัด-สถานที่ วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. การศึกษา

- ๕.๑ ปริญญาเอก พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑.
- ๕.๒ ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๖.
- ๕.๓ ปริญญาตรี พธ.บ. (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

๖. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน๓ปีย้อนหลัง)

๑) ประสพการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	รายวิชา	สถาบัน/มหาวิทยาลัย
๑	พระไตรปิฎกศึกษา	วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	มนุษย์กับสังคม	
๓	พุทธวิธีการสอน	
๔	ธรรมนิเทศ	
๕	เทศกาลและพิธีการทางศาสนา	

๗. ผลงานทางวิชาการ

๗.๑ งานวิจัย

จिरศักดิ์ ปันลำ และคณะ (๒๕๖๐), การพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของวัดและชุมชนในลำานา,
ทุนสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: ๑๘๓ หน้า

๗.๒ บทความวิชาการ

จिरศักดิ์ ปันลำ และคณะ, **จิตวิทยา: สุข สงบ สว่างและสง่างาม**, วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒
ก.ค. - ธ.ค. ๒๕๕๗, กลุ่มฐาน TCI, หน้า ๖๔ - ๗๖.

จिरศักดิ์ ปันลำ, **เข็มทิศความสุขของการเรียนรู้**, วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ ม.ค. - มิ.ย.
๒๕๕๘, กลุ่มฐาน TCI, หน้า ๖๔ - ๗๖.

จिरศักดิ์ ปันลำ และคณะ, **การพัฒนาตนเองตามหลักพระพุทธศาสนา, บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์
นครสวรรค์, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (ฉบับพิเศษ) พ.ค. - ส.ค. ๒๕๖๐, กลุ่มฐาน TCI ฐาน ๒, หน้า ๑๓๕ - ๑๕๐.**

๘. กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

๔. นายณรงค์ ปัดแก้ว

๑. ชื่อ/ฉายา/นามสกุล นายณรงค์ ปัดแก้ว
๒. ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์
๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ พระพุทธศาสนา
๔. สังกัด-สถานที่ วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. การศึกษา

๕.๑ ปริญญาตรี พธ.บ. (ศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,

๕.๒ ปริญญาโท พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖

๖. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน๓ปีย้อนหลัง)

๑) ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	รายวิชา	สถาบัน/มหาวิทยาลัย
๑	ศาสนาทั่วไป	วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	การปกครองคณะสงฆ์ไทย	
๓	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	
๔	พุทธปรัชญาเถรวาท	
๕	พระสูตรมหายาน	
๖	พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย	
๗	พระพุทธศาสนากับโลกปัจจุบัน	

๗. ผลงานทางวิชาการ

๗.๑ งานวิจัย

นายณรงค์ ปัดแก้ว. “ศึกษารูปแบบกระบวนการจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง”. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

นายณรงค์ ปัดแก้ว. “ศึกษาองค์ความรู้และกระบวนการสร้างการจัดการพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนและพึ่งพาตนเอง”. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๖๓

๗.๒ บทความงานวิจัย

นายณรงค์ ปัดแก้ว, “ศึกษารูปแบบกระบวนการจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง”. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๖๓ - มิถุนายน ๒๕๖๓)

นายณรงค์ ปัดแก้ว. “ศึกษาองค์ความรู้และกระบวนการสร้างการจัดการพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนและพึ่งพาตนเอง”. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม ๒๕๖๔-ธันวาคม ๒๕๖๔)

๗.๓ หนังสือ

นายณรงค์ ปัดแก้ว. ธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต. หจก.เมืองแพร่การพิมพ์, ๒๕๖๓. (๒๒๔ หน้า).

๕. นางสาวณณณีย์ ศรีสุข

๑. ชื่อ/ฉายา/นามสกุล   นางสาวณณณีย์ ศรีสุข
๒. ตำแหน่งทางวิชาการ   อาจารย์
๓. สาขาที่เชี่ยวชาญ   พระพุทธศาสนา
๔. สังกัด-สถานที่   สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัย
สงฆ์นครลำปาง

๕. การศึกษา

- ๕.๒ ปริญญาโท   พธ.ม (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.
- ๕.๑ ปริญญาตรี   วท.บ. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๕.

๖. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๖.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	รายวิชา	สถาบัน/มหาวิทยาลัย
๑	ปรัชญาและจริยธรรมทางการศึกษา	วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	ความเป็นพลเมืองวิถีพุทธ	
๓	ศึกษาอิสระทางการสอนพระพุทธศาสนา	
๔	การพัฒนาสื่อการสอนพระพุทธศาสนา	
๕	สัมมนาการสอนพระพุทธศาสนา	
๖	การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	
๗	การสอนธรรมศึกษา	
๘	สิทธิมนุษยชนตามแนวพระพุทธศาสนา	
๙	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	
๑๐	พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย	
๑๑	พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	
๑๒	พระพุทธศาสนามหายาน	
๑๓	พระอภิธรรมปิฎก	
๑๔	รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	
๑๕	สัมมนาพระพุทธศาสนา	
๑๖	พระพุทธศาสนากับโลกปัจจุบัน	
๑๗	พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน	

๗. ผลงานทางวิชาการ

๗.๑ รายงานวิจัย

๑) วิจัยเรื่อง “การจัดการพิพิธภัณฑสถานชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์”, (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓). จำนวน ๓๐๓ หน้า.

๒) วิจัยเรื่อง “การพัฒนาพิพิธภัณฑสถานชุมชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดลำปาง” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “การจัดการพิพิธภัณฑสถานชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์”, (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓). จำนวน ๒๘๕ หน้า.

๓) วิจัยเรื่อง “การสร้างต้นแบบพิพิธภัณฑสถานชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์” ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง “การจัดการพิพิธภัณฑสถานชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์”, (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓). จำนวน ๓๐๔ หน้า.

๗.๒ บทความวิจัย

๑) “การพัฒนาพิพิธภัณฑสถานชุมชนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดลำปาง”. วารสารวิจัยวิชาการ. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๔): หน้า ๑ - ๑๐.

๒) “การจัดการพิพิธภัณฑสถานชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์ของจังหวัดลำปาง”. วารสารปัญญา. ปีที่ ๒๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๖๔).

๓) “การสร้างต้นแบบพิพิธภัณฑสถานชุมชนในระบบอิเล็กทรอนิกส์”. วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา. ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๔).

๗.๓ บทความวิชาการ

๑) “จิตสำนึกในหน้าที่ของความเป็นครู”. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๑): หน้า ๑๐๐ - ๑๑๕.

๒) “หลักสิทธิมนุษยชนที่ปรากฏในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเถรวาท”. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๖๓): หน้า ๑๑๔ - ๑๒๗.

๓) “กระบวนการดำรงอัตลักษณ์ทางพระพุทธศาสนาของชาวไทยใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่”. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๓): หน้า ๒๐๓ - ๒๑๗.

๔) “นิเวศวิทยาวัฒนธรรมเชิงพุทธบูรณาการ”. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๖๔): หน้า ๑๘๗ - ๒๐๒.